Se poate apăra Europa singură?

ROMÂNIA
Newsweek®

ANUL 7 ■ NUMĂRUL 160 ■ PREȚ: 19,90 LEI
■ 19.04-23.05.2024

Doctor AI

CUM SCHIMBĂ
INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ
FAȚA MEDICINEI

■ □ □

TOP
Cele mai bune spitale din lume

24160
5 948494 000029

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Newsweek ROMÂNIA

19.04.-23.05.2024 _ ANUL 7 _ NR.160

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 23 mai 2024

SUMAR

Periscop

6 **Piedone**
Primăria nepoților: unul administrator, altul consilier local și ultimul șef la poliție

Opinii

10 MIHAI DUȚĂ
Șacalii atacă România

11 STELIAN NEGREA
Dacă ar fi reușit anticorupția, n-aș mai fi primit mesaje în miez de noapte de la politicieni bănuiți de corupție. Dar spălați de Justiție!

Cronica NATO

12 ION PETRESCU
Schimbarea paradigmei strategice

Periscop

14 **Finanțe**
Generația Z are buzunarele pline de bani

Internațional

16 **Rusia**
Imperiul terorii

22 **Alegeri europene**
Atenție, Kremlinul veghează!

24 **Ceața războiului**
Ar putea o armată europeană să se descurce singură?

31 Vedere de pe frontul de est

32 **Monitorizarea dezinformării**
„Simțiți-vă liberi să vă lăsați păcăliți"

36 **Politică**
Problema vârstei lui Biden îi destramă pe democrați

Magazin

40 **Sănătate**
Revoluția AI în spitale este aici

48 **Top 10**
Cele mai bune spitale din lume

58 **Știință**
Să călătorești pe „valul morții" înapoi spre conștiință

60 **Auto**
Mașinile hybrid, plug-in hybrid și mild-hybrid, în mare vogă după 125 de ani

Calendar

64 Accidentul de la Centrala Nucleară Cernobîl

»P.24

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică

Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Răzvan Scăești eanu

Reporteri: Alin Crișan, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus

ȘTIRI ÎN 4 FOTOGRAFII

XINGHUA, CHINA

Plimbare

Turiștii fac o plimbare cu barca și pe jos printre florile de rapiță.

PROFIMEDIA IMAGES

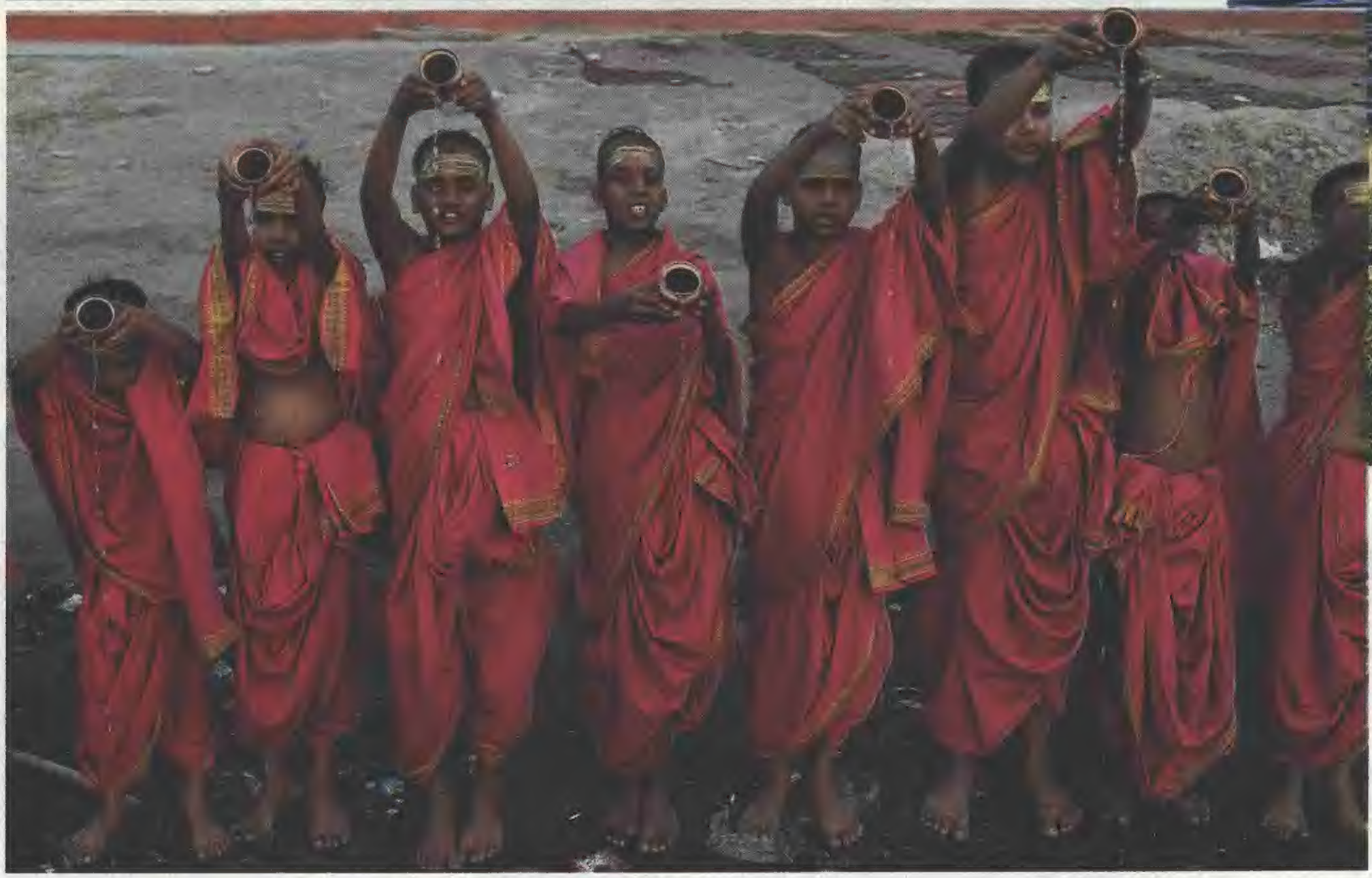

IZMIR, TURCIA

Popas

Pelicanii cu creastă, pe cale de dispariție, cocoață pe o barcă pe o parte de coastă a adăpostului de pescuit Bostanli din districtul Karsiyaka din Izmir, Turcia

📷 ➤ PROFIMEDIA IMAGES

KEDAR GHAT, INDIA

Anul nou

Elevii de la o școală religioasă hindusă salută răsăritul soarelui cu ocazia Anului Nou hindus pe malul râului Gange, la Kedar Ghat, în Varanas.

📷 ➤ PROFIMEDIA IMAGES

BUCUREȘTI

Căldură

Temperaturi ridicate pentru luna aprilie în București. Doi tineri se relaxează într-un hamac pe malul lacului Herăstrău.

📷 ➤ MUGUR VĂRZARIU

FOTO: INQUAM PHOTOS / SAUL POP

PIEDONE

Primăria nepoților: unul administrator, altul consilier local și ultimul șef la poliție

Cristian Popescu Piedone le-a găsit de muncă celor trei nepoți din partea soției: pe unul l-a pus să administreze sectorul 5, pe altul consilier local, iar pe al treilea să conducă poliția locală. Asta deși Piedone a fost judecat de două ori pentru conflict de interese. – *Stelian Negrea*

Deși a fost trimis de două ori în judecată pentru conflict de interese de către ANI, primarul sectorului 5, Cristian Popescu Piedone, și-a continuat nestingherit campania de a-și planta și menține rudele în funcții-cheie în primăria pe care o conduce.

Newsweek România vă prezintă astăzi cazul celor trei nepoți ai lui Piedone, fiii unei surori a soției sale.

Cristian Popescu Piedone a fost trimis în judecată în 2016 de către ANI pentru conflict de interese, pentru că a semnat documente pentru companii deținute de cei doi copii ai săi.

Tot ANI l-a trimis în judecată în urmă cu nici o lună tot pentru conflict de interese, deoarece și-a angajat ginerele la una dintre companiile subordonate primăriei pe care o conducea.

Nepotul de la primărie

Iulian Cârlogea este administratorul public al Primăriei Sectorului 5. Este primul din cei trei nepoți ai lui Piedone angajat de către acesta și cel căruia i-a fost acordată cea mai importantă funcție.

Iulian Cârlogea deține o proprietate pe strada Sipetului din Bragadiru, județul Ilfov, unde se află de fapt reședința neoficială a lui Cristian Popescu Piedone, trecută pe numele soacrei lui Piedone, o bătrână de 87 de ani.

Iulian Cârlogea a lucrat și a fost asociat la una din cele mai importante companii din sfera de influență a lui Piedone: Orion Security SRL. Unde au lucrat atât copii acestuia, dar și alți nepoți.

Newsweek România a scris recent că, pe numele nepotului Iulian, unchiul Piedone și-a pus la adăpost cel puțin două din mașinile sale de colecție pe care și le-a retrecut pe numele său, odată ieșit din pușcărie, în vara anului trecut.

Mai mult, pe aceeași firmă au fost înregistrate o serie de alte autoturisme de lux folosite de Piedone. Când nu se plimbă prin sector pe motoscuter.

Inclusiv autoturismul Duster cu care a fost dus Piedone spre locul de detenție după ce a fost condamnat în dosarul Colectiv era în proprietatea aceleiași companii.

Iulian Cârlogea este asociatul fondator al uneia dintre cele mai importante companii ale familiei Piedone: God Trust Enterprises SRL, unde ulterior au devenit asociați cei doi copii ai lui Piedone, Ana Maria și Vlad. Și unde acum este administrator chiar soacra lui Piedone, o bătrână de 87 de ani.

Aceasta este compania pentru care inspectorii ANI l-au trimis în judecată pe Piedone în primul dosar de conflict de interese, din 2016. În care a și fost condamnat.

Pe aceeași companie au fost înmatriculate alte trei mașini de epocă.

Fosta soție a acestui nepot, Viorica, a lucrat alături de acesta la Primăria sectorului 4, când era condusă de Piedone, și a candidat în 2016 pentru un post de consilier local.

Nepotul de la șefia Poliției Locale Sector 5

Liviu Viorel Cârlogea este director executiv în Poliția Locală a Sectorului 5.

Deține o parte din terenul pe care este construită locuința din strada Principatele Unite, unde Piedone susține că domiciliază, deși în realitate reședința acestuia este într-o vilă impozantă de pe strada Sipetului din comuna Bragadiru, județul Ilfov.

Fosta soție a acestuia, Oprea Andreea Cătălina, este director în aceeași Primărie a Sectorului 5.

Cei doi soți l-au urmat pe Piedone și la Primăria Sectorului 4, unde au deținut funcții de conducere tot la poliția locală.

Acest nepot al lui Piedone a fost și comisar general adjunct al Gărzii de Mediu din 2016 până în 2018.

Nepotul, consilier local

Cristian Cârlogea este consilier local în Consiliul Local al Sectorului 5. Din partea PPUSL, partidul condus de Piedone și fondat de Dan Voiculescu, patronul trustului de presă Antena Group.

De asemenea, acesta este și manager zonal al companiei Total Verde SA, deținută de către Primăria Sectorului 5.

Soția sa este angajată a companiei Orion Security SRL, aflată în sfera de influență a lui Piedone.

Dintre cei trei nepoți, Cristian este și cel mai sărac. Nu deține terenuri, apartamente, mașini și nici nu are conturi bancare.

Citește mai multe pe **newsweek.ro**

Iulian Cârlogea este asociatul fondator al uneia dintre cele mai importante companii ale familiei Piedone: God Trust Enterprises SRL

CRISTIAN POPESCU PIEDONE a dat Primăria Sectorului 5 pe mâna neamurilor. În imagini: Iulian Cârlogea, administratorul public al Primăriei Sectorului 5 (sus). Cristian Popescu Piedone și Viorel Cârlogea, director executiv în Poliția Locală a Sectorului 5 (jos).

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

CITY
MANAGER

DIRECTOR

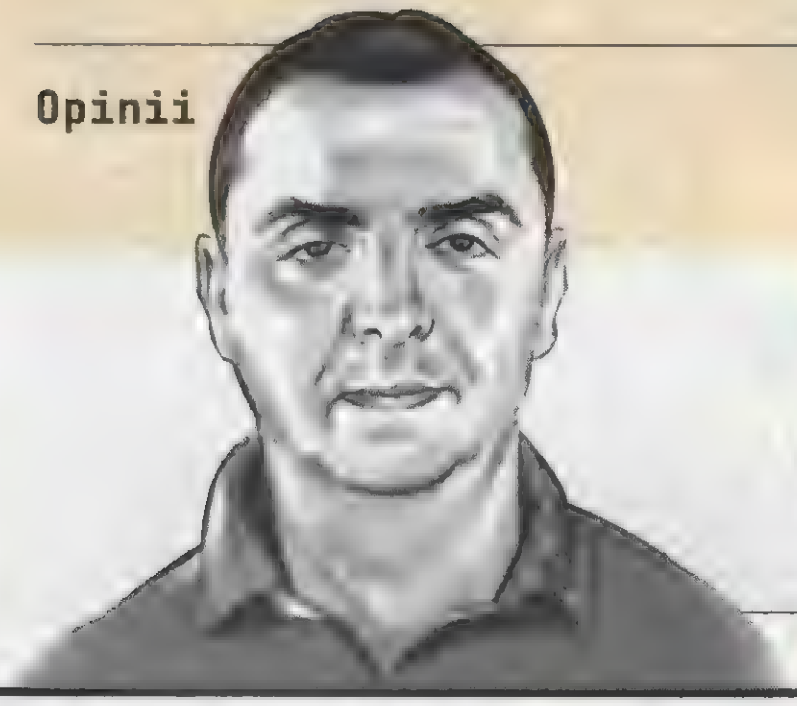

EDITORIAL

Șacalii atacă România

MIHAI DUȚĂ, redactor-șef adjunct al *Newsweek România*

Am văzut știrea că șacalii atacă un oraș din România, probabil că o știți deja. Imediat mi-a venit în minte că, de fapt, în această perioadă, toate orașele din România sunt atacate de șacali. Vin alegerile locale!

Când vezi care-s candidații la primării te gândești că șacalii sunt, totuși, niște animale care încearcă să supraviețuiască și asemnănarea lor cu politicienii este chiar nedreaptă.

Când vezi cum Piedone se aruncă înspre Primăria Capitalei și îi lasă fiului său moștenire Primăria Sectorului 5, nu poți să nu realizezi că astea-s adevăratele animale de pradă, adevărații terminatori. Ei nu atacă de foame, atacă doar din plăcerea de a mai pune o cărămidă cu bani peste alte cărămizi cu bani.

Dar România e țara în care un primar penal, acum și fugar prins, Cătălin Chereches, a fost votat pe când se afla în arest pentru fapte de corupție.

„Ai văzut că a pus băncuțe? Ăștialalți ce-au făcut?" Ați auzit cu siguranță cuvintele astea în apărarea vreunui primar corupt. Nu contează că băncuța costa cât un avion F-16. A furat, dar a și făcut. Dar sunt și mulți alții care doar au furat și-atât. De ce s-ar opri acum?

Președintele Consiliului Județean Prahova, Iulian Dumitrescu, aflat sub control judiciar, este susținut de filiala PNL pentru a candida la un nou mandat. El este acuzat de DNA că ar fi primit mită 16 milioane de lei de la un om de afaceri căruia îi ceruse 47,5 milioane de lei.

Săracul de el, nici nu primise tot ce ceruse, probabil de asta îl și susțin colegii, ca să nu rămână cu paguba.

Robert Negoiță, candidatul PSD-PNL la Primăria Sectorului 3 este și el urmărit penal pentru că ar fi aprobat emiterea presupus nelegală a unor documente necesare construirii și intabulării unui bloc din centrul Capitalei.

În februarie 2023, actualul și foarte posibil viitorul primar al Sectorului 2, s-a ales cu un alt dosar în care DNA îl acuză pentru două infracțiuni de abuz în serviciu cu obținere de foloase necuvenite cu consecințe deosebit de grave legate de contractul cu Rosal.

Da, e clar, șacalii sunt atrași de gunoaie. Dar dacă animalele fac asta ca să supraviețuiască, șacalii politici o fac doar ca să se mai îmbogățească.

Și foarte mulți oameni vor pune ștampila din nou pe acești hrăpăreți. Asta este desigur, o problemă de educație.

Din păcate, o băncuță vopsită, un brad strălucitor, un mic gratis și-o chiflă aduc mai multe voturi decât programe sociale sau investiții serioase, pe termen lung, în infrastructură.

Asta și pentru că oamenii nu mai cred în niciun proiect de anvergură. Atât de mult au fost mințiți de politicieni, atât de mult au așteptat să aibă autostrăzi, spitale și școli, încât oamenii nu mai cred că vor prinde astfel de lucruri finalizate în timpul vieții lor.

Avem studii de fezabilitate care costă mai mult decât ar fi costat drumurile pentru care au fost făcute, avem spitale noi doar pe machetă, deși tot sunt promise la fiecare rând de alegeri de vreo 15 ani încoace și încă avem școli cu wc-uri în curte.

Atât de mult au fost mințiți de politicieni, atât de mult au așteptat să aibă autostrăzi, spitale și școli, încât oamenii nu mai cred că vor prinde astfel de lucruri finalizate în timpul vieții lor.

Parcă-i văd și acum scoși la tablă la un post de televiziune cu arătătorul și cu markerul la flip-chart.

Așa că românii votează pentru un mic pe care-l înghit pe loc. Chiar dacă micul, băncuța, brăduțul și luminița sunt tot din banii lor. Românii nu mai pot aștepta, la nesfârșit, ca oamenii pe care-i aleg să și facă ceva într-adevăr important pentru viața lor. Și-atunci se mulțumesc cu orice pică.

Șacalii politici au înțeles de mult că e mai simplu și mai eficient să minți decât să și faci ceva.

Acum atacă din nou România.

Dacă ar fi reușit anticorupția, n-aș mai fi primit mesaje în miez de noapte de la politicieni bănuiți de corupție. Dar spălați de Justiție!

STELIAN NEGREA, editor al *Newsweek România*

E vineri seara. Copii dorm. Târziu, la două minute de miezul nopții. De obicei mă culc târziu. Dar de obicei telefonul nu-mi zbârnâie la orele acestea.

Două mesaje scurte pe mobil. Nu mă uit imediat, dar sunt totuși puțin mirat. Mă uit și văd un mesaj de la un politician despre care am scris.

Îmi dă un link de la o publicație online că a fost achitat de toate acuzațiile de corupție. Și drept urmare e curat ca lacrima.

Aș paria că se se afla la al treilea pahar de whisky scump cumpărat din veniturile lui de bugetar.

N-aș fi scris despre aceste mesaje care par la o primă privire că ar fi private. Dar nu sunt. Pentru că eu nu am avut niciodată vreo relație privată cu respectivul.

Ci doar interacțiuni cu caracter public. Prin prisma meseriei sale. De baron local. Și a mea. De jurnalist care scrie, printre altele, de politicieni asupra cărora planează suspiciuni de corupție.

Nu l-am întâlnit niciodată fizic nici în cadrul public, cu atât mai puțin privat. Ne-am trezit în aceeași emisiune televizată, dar niciodată ambii în studio.

După linkul în care cu emfază îmi spunea că a fost achitat, politicianul respectiv îmi dă următorul mesaj: „Sper să vă reparați greșeala pe care ați făcut-o la adresa mea. Noapte bună!".

Nu dau numele politicianului, însă această situație este emblematică pentru eșecul profund și consistent al luptei anticorupție. De la Kövesi și Morar, până în zilele noastre, la Bologa și Voineag.

Acest baron local a fost șef peste un județ al României timp de peste 10 ani. A fost nu numai la șefia celui mai mare partid local din județ, dar și la a celor din regiunea istorică aferentă.

Are o casă cu o amprentă la sol cât patru terenuri de tenis. Are mașini scumpe de sute de mii de euro. Nimic evident pe numele său. Ci al rudelor sărace. Care au reușit totuși să facă niște tranzacții imobiliare de milioane de euro.

Numele său a fost vehiculat ani de zile în tot felul de afaceri putrede cu puternic parfum de corupție.

Și totuși lupta anticorupție nu l-a atins cu o floare. Ci doar cu un proces. Și eventual niște acțiuni administrative ale altor instituții ale statului care se ocupă de verificarea averii politicienilor.

La capătul acestora, politicianul, care nu numai că nu a trecut pe la pușcărie, în arest preventiv sau la închisoare în urma unei condamnări, a rămas cu toate activele financiare și imobiliare din toată activitatea depusă în slujba comunității atâta amar de vreme.

Nedrept? Evident că toate indiciile duc către o mare nedreptate. Însă este una făcută cu legea în mână. Este cea mai mare și mai rafinată dintre nedreptăți. Și cea mai perversă.

Nefiresc? Evident că spre un răspuns afirmativ te duce gândul când vezi ecartul total nejustificat dintre ce a încasat oficial politicianul, care-mi dă mesaje la miezul nopții, și toate activele pe care le folosește. Dar care nu se află efectiv în proprietatea sa. Cine l-a făcut scăpat? Fără să ai informații, faci doar speculații. Cel mai probabil, o mână invizibilă formată din oameni din serviciile secrete și din justiție la care au pus cârca efectiv și liota de politicieni.

Serviciile secrete s-au învățat să aibă la degetul lor mic decidenți de tot felul pe care să-i păpușărească.

Justiția, mai ales cea de acum, e învățată să încaseze în stilul unui grup infracțional organizat format din avocați, procurori, notari și judecători.

S-au refăcut niște poteci în justiție similare cu labirinturile acelea pentru copii în care aceștia trebuie să deseneze cu creionul un traseu de la Scufița Roșie către casa bunicii.

Iar politicienii în ansamblu nu vor precedente, nu vor să le sufle în ceafă vreun pericol că se ia o șpagă pe care ulterior o disimulezi pe spinarea vreunei rude sărace.

Așa arată un stat capturat de o nomeclatură. Care urăște democrația și îi iubește pe dictatori. Apartenența la UE și NATO încă ține un „căluș" în gura acestei nomeclaturi care s-ar dezlănțui imediat fără niciun fel de remușcare și în gura mare asupra vocilor critice.

La fel ca Orban în Ungaria sau Erdoğan în Turcia.

Schimbarea paradigmei strategice

col. (R) ION PETRESCU, contributor al *Newsweek România*

Din perspectiva evoluției Alianței Nord-Atlantice, Summitul de la Praga din 2002, desfășurat la Centrul de Congrese din Praga, a marcat întâlnirea șefilor de stat și de guvern ai statelor membre NATO. Șapte state au fost invitate la summit, pentru a începe discuțiile de aderare la NATO: Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia și Slovenia.

Deşi s-a derulat pe 21 şi 22 noiembrie 2002, evenimentul este deja sărbătorit în statele aliate menţionate, care jubilează acum că au avut inspiraţia de a se pune atunci la adăpost de crivăţul imperial estic, cel care face şi azi prăpăd în Ucraina.

Ca unul care am avut şansa - creată de Armata României - de a mă număra printre jurnaliştii români care au însoţit delegaţia ţării noastre, condusă de preşedintele de atunci, Ion Iliescu, pot depune mărturie publică în legătură cu două detalii.

Oficialii din delegaţie erau pătrunşi de importanţa momentului. Iar jurnaliştii prezenţi, dintre care remarc pe Cornel Nistorescu şi pe Sorin Roşca-Stănescu, erau mai degrabă nedumeriţi decât emoţionaţi de semnificaţia evenimentului.

Momente neașteptate

Sigur că istoria unei clipe include şi momente mai puţin relevante pentru viitor, dar care devoalează anumite moduri de a fi. La ambasada României din Praga, ambasadorul de atunci, ex-ministrul Apărării, conaţionalul Gheorghe Tinca, amenajase, cu coechipierii săi, ca delegaţia României să poată urmări la un televizor, în sala cea mai mare, transmisiunea în direct a anunţării noilor state membre. Acolo, principalele fotolii erau ocupate de preşedintele Ion iliescu, premierul Adrian Năstase, ministrul Apărării Ioan Mircea Paşcu, generalul Mihail Popescu, şeful Statului Major General, secretarul de stat George-Cristian Maior, Ioan Talpeş, şef al Serviciului Român de Informaţii Externe între 1992 şi 1997 şi alţi demnitari ai momentului.

Dintre toţi, Ion Iliescu şi Mihail Popescu (1 aprilie 1948 - 20 iunie 2013) aveau chipurile marcate de o satisfacţie vizibilă.

Trăiau un moment de culme al mandatelor lor, în fruntea ţării, respectiv a armatei.

Au existat şi două momente neaşteptate. Unul s-a petrecut când s-a anunţat la televizor numele României, ca ţară invitată în NATO, bucuria tuturor fiind atât de mare încât, literalmente, toţi cei prezenţi au sărit în sus, unii, aflaţi în spatele televizorului, atingându-l fără să vrea şi cauzând căderea acestuia pe covor. Totul s-a terminat cu bine, aparatul fiind prins rapid de câţiva vigilenţi.

Altul s-a petrecut, din păcate, atunci când ministrul de atunci al Apărării umbla după ambasadorul menţionat mai sus, pentru a recupera invitaţia de intrare la Summit, cuvenită, de facto, secretarului de stat George Cristian Maior.

Chiar dacă nu am aflat finalul disputei, am înţeles, ulterior, că Ion Iliescu, cu spiritul său ponderator se pare că a rezolvat controversa.

De altfel, după revenirea în ţară, George Cristian Maior, cu ocazia unui interviu acordat săptămânalului Armatei României, respectiv *Observatorul militar,* a sintetizat excelent relevanţa pentru ţara noastră a Summitului NATO de la Praga, precizând că acolo şi atunci a avut loc schimbarea paradigmei strategice.

Tot ulterior, generalul Decebal Ilina, cel care şi azi este respectat în structura complexă a serviciului românesc de informaţii militare, preciza - tot într-un demers publicistic autohton, că la sugestia americanilor a condus o delegaţie militară la Moscova, pentru a a explica foştilor parteneri din Tratatul de la Varşovia de ce a optat România pentru NATO. Chiar asta a fost prima întrebare a interlocutorului rus adresată lui Decebal Ilina:

- De ce vreţi mă... ca să intraţi în NATO?...

Însă la finalul dialogului, interlocutorii ruşi au mulţumit pentru gestul informării lor obiective de către oficialii militari români.

Aşii României

Schimbarea paradigmei strategice împiedică azi Federaţia Rusă să se aventureze la vest de Prut, pe teritoriul NATO, datorită prezenţei:

1. scutului aliaţilor de la Baza militară 99 Deveselu, care este o bază NATO românească ce găzduieşte Sistemul de apărare antirachetă balistică Aegis Ashore al Marinei Statelor Unite.

2. numeroaselor avioane şi a trupelor aliate aflate la Baza militară de la Mihail Kogălniceanu - capabilă, în viitor, să găzduiască o divizie multinaţională. Anul trecut, SUA au înfiinţat o garnizoană americană în oraşul vest-polonez Poznan şi au 10.000 de militari staţionaţi în statul polonez.

3. dotarea cu escadrile de avioane moderne, de tipul F-16, a Forţelor Aeriene Române.

4. consolidarea viitoare a brigăzii dezirabile, comandată de francezi, la Cincu, în sud-estul Transilvaniei.

5. continuitatea prezenţei succesive în Dobrogea a două brigăzi din compunerea Diviziei 101 Aeropurtate americane, despre care generalul maior Joseph McGee, comandantul acestei mari unităţi de luptă americane, afirma: „La 15 august 1942, această divizie a fost constituită special pentru a elibera Europa. Prima noastră operaţiune de luptă a fost asaltul aerian din Normandia, din 6 iunie 1944".

Dar Rusia mai are două cărţi pentru şantaj geopolitic la vest de Nistru:

I. Presiunile complexe - diplomatice, mediatice şi economice ale Moscovei - asupra liderilor statalişti de la Chişinău, pentru ca aceştia să NU ceară revenirea Basarabiei, pe cale democratică, la Patria Mamă - România.

II. Menţinerea *manu militari* a făcăturii de sorginte sovietică, a statalităţii false inventate a Transnistriei, pentru a presa conducerea democratică a Republicii Moldova şi pentru a provoca România.

Cu toate astea, Kremlinul va avea o nouă problemă în această vară. Şi aici nu am în vedere dificultăţile mult trâmbiţatei ofensive ruseşti ce ar avea startul în luna mai, cu anumite probabile succese teritoriale dorite în lunile estivale.

Ci tot mai probabila trimitere de militari aliaţi instructori, pe teritoriul Ucrainei, pentru a contribui la pregătirea misiunilor extrem de dificile ale apărătorilor Ucrainei libere. Gestul preşedintelui francez Emmanuel Jean-Michel Frédéric Macron de a anunţa posibila trimitere a unui contingent francez în Ucraina, nu este unul pripit, ci un avertisment, deloc glumeţ, pentru Moscova.

Câte ore ar rezista trupele dictatorului Putin... dacă trupele aliate ar porni în marş spre Kremlin?...

De aceea Vladimir Vladimirovici Putin ar trebui să asculte „Never Say Never", melodia cântăreţului canadian Justin Bieber.

Altfel spus, niciodată să nu spui niciodată, chiar dacă te lăfăi în biroul principal din Kremlin. Sau conform unui proverb rusesc: „Niciodată să nu dispreţuieşti sărăcia sau închisoarea. Chiar mâine ai putea avea parte de ele".

Nimic nu este pierdut

O falsă problemă în arena publică din România este chestiunea voluntarilor pentru armată. Acordarea unor retribuţii oneste, corespunzătoare cu standardele aliaţilor, pentru categorii similare de militari, ar elimina - printr-o ordonanţă de urgenţă - într-o singură zi, dilema celor destinaţi a acţiona în linia întâi.

Ţara nu se mai apără cu lefegii, dar nici doar cu pieptul de aramă!...

Nici în cele două conflagraţii mondiale anterioare, nu s-au înrolat mulţi tineri, de bună voie, în armata ţării.

Dar statul românesc a supravieţuit vremurilor potrivnice.

Mentalitatea fricii faţă de posibila cădere a unui drob de sare geopolitic trebuie înlocuită cu încrederea că nimic nu este pierdut şi generaţia tânără are dreptul şi obligaţia de a fi la altitudinea morală, politică, istorică a misiunii care îi va reveni - reîntregirea naţională paşnică, pe cale democratică - dincolo de toate temeritătile şi privaţiunile conexe.

De la schimbarea paradigmei strategice am ajuns la inevitabila predare a ştafetei societăţii de azi celor mai robuşti urmaşi. De care nu ducem lipsă. Trebuie doar să nu îi ignorăm programatic, ca până acum.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

FINANȚE

Generația Z are buzunarele pline de bani

Portofelele digitale și cardurile bancare ar putea părea modul modern de plată, dar banii fizici revin în rândul tinerilor adulți.

GENERAȚIA Z ÎMBRĂȚIȘEAZĂ BANII lichizi, în ciuda faptului că cei digitali reprezintă principalul mod de a cheltui, economisi și investi în viața secolului XXI.

Aproximativ 69% dintre membrii Generației Z (născuți între 1997 și 2012) din SUA și Marea Britanie foloseau numerar mai mult decât în 2022, a constatat un studiu realizat anul trecut de HarrisPoll, în numele CreditKarma - și aproape un sfert (23%) îl folosesc pentru cea mai mare parte a cumpărăturilor lor.

Cercetarea se poate verifica prin tendința de a păstra sume mari de bani lichizi acasă, mai degrabă decât de a-i pune într-un cont bancar de economii. Acest trend poate fi observat, în special, pe rețelele sociale. Folosirea de numerar în locul cardurilor sau al tranzacțiilor online a devenit din ce în ce mai populară pe TikTok, o multitudine de conturi explicând cum se face „cash stuffing".

Hacking-ul pentru buget presupune retragerea banilor din bancă - adesea în sume mari, cum ar fi salariul pe o lună întreagă - și sortarea lor în plicuri sau în alt sistem pentru a le păstra acasă. În acest fel, cei care au făcut astfel bugetele personale au „găleți" de bani pentru anumite cheltuieli, cum ar fi mâncarea în oraș, haine sau vacanțe. „Ideea este că, odată ce banii au dispărut din acel plic, nu mai poți cheltui alte sume pentru acel tip de cheltuieli", a declarat pentru *Newsweek*, Rod Griffin, director senior de educație și advocacy pentru consumatori la Experian.

Deși experții sunt de acord că această tendință nu este nouă, se pare că a crescut în popularitate în rândul generației social media.

Pagina TikTok numită Monets Money, care are 1,3 milioane de like-uri și aproape 70.000 de urmăritori, are zeci de videoclipuri despre cum să faci cash stuffing, explicații despre ce trebuie să știi despre această tendință și cum să îți bugetezi salariul lunar.

Un alt cont, CDN Girl Cash Stuffer, demonstrează tactici similare pentru a-ți depozita banii și are peste 220.000 de urmăritori, iar unul dintre tutorialele sale de cash stuffing a ajuns la 8,9 milioane de vizualizări în aprilie 2023.

Cash-ul este bun sau rău?

Experții sunt împărțiți în ceea ce privește beneficiile tehnicii, unii dintre ei exprimându-și îngrijorarea cu privire la siguranța practicii, în timp ce alții spun că poate fi o modalitate eficientă de a face un buget. Alții subliniază faptul că această tehnică poate rezulta din neîncrederea de lungă durată față de bănci în anumite comunități etnice.

„Se pare că au început să devină mai «deștepți» și să își dea seama că a avea acces ușor la cheltuieli nu este ceea ce se crede", a declarat Christian Maldonado, fondator și director executiv la Finsult, despre „zoomeri". „Faptul că poți doar să atingi telefonul pentru a plăti arată generației Z cum cheltuielile lor sporadice și fără minte pot scăpa de sub control și le pot afecta modul de viață", a declarat acesta pentru *Newsweek*. „Numerarul le oferă o modalitate de a-și vedea fizic nu doar banii, ci și de a-i aprecia mai mult în mod tangibil, deoarece nu sunt pe un ecran, de exemplu".

Analistul financiar Doug Carey este de acord că utilizarea numerarului în rândul tinerilor este bună, deoarece îi poate ajuta să își gestioneze bugetele.

„Cred că folosirea banilor cash este de fapt o idee foarte bună pentru mulți tineri care au probleme cu bugetele și le este greu să economisească bani", a declarat acesta pentru *Newsweek*. „Îmi forțez copiii mai mici să folosească numerar cât mai mult posibil, astfel încât să simtă durerea de a cheltui banii pe care i-au câștigat. Spre deosebire de banii digitali,

de
ALISS HIGHAM

FOTO: GETTY IMAGES

cei lichizi sunt tangibili și pot fi văzuți și simțiți". „Pui banii de hârtie în portofel și poți vedea fizic numărul bancnotelor scăzând atunci când faci cumpărături", a declarat pentru *Newsweek* Erica Sandberg, expert în finanțe personale la CardRates. „Nu există nicio distanță între tranzacții. Să scoți opt bancnote de 20 de dolari pentru a cumpăra o pereche de pantofi pare mai «real» decât să atingi un card de pe un ecran".

Sandberg a spus că, deoarece mulți membri ai Generației Z au crescut cu părinții lor folosind carduri, în loc de bani fizici, înseamnă că sunt mai îndrăgostiți de noutatea utilizării banilor lichizi, descriind-o ca pe un fel de „nouă invenție cool" pentru generația tânără.

„Umplerea buzunarelor de numerar este o tehnică clasică și foarte eficientă dintr-un motiv simplu: funcționează", a spus ea. „Stabilești câți bani vrei să cheltuiești pe anumite categorii într-o săptămână sau lună. Îi adaugi într-un plic și îi cheltuiești în consecință. Când se termină, ai terminat până la următoarea infuzie de bani". Între timp, Teri Williams, președinte și COO al OneUnited Bank, a explicat pentru *Newsweek* că banii cash sunt folosiți în mod obișnuit de persoanele de culoare din America din cauza neîncrederii de lungă durată în bănci.

O chestiune de încredere

„Întotdeauna a existat o utilizare mai mare a numerarului în comunitatea de culoare, așa că, pentru One United Bank, tendința nu este nouă", a spus ea. „Pentru americanii de culoare, a existat o neîncredere istorică față de sistemul bancar și credința că a avea numerar este mai sigur".

Williams a declarat că nu a fost surprinsă să o audă pe procuroarea districtuală din Georgia, Fani Willis, vorbind despre păstrarea unor sume mari de bani lichizi în casa sa, în timpul unei audieri recente în instanță legate de o încercare de a o înlătura din cazul de interferență electorală a fostului președinte Donald Trump.

Când Willis a fost rugată să explice de ce nu există nicio urmă bancară legată de achizițiile făcute în timpul călătoriilor cu Nathan Wade, procurorul special cu care a fost acuzată că ar avea o relație nepotrivită, Willis a spus că păstrează frecvent bani lichizi acasă și îi folosește pentru cheltuieli.

„În calitate de cea mai mare bancă din țară deținută de americani de culoare, am lucrat pentru a îmbunătăți încrederea în sistemul bancar", a continuat Williams. „De asemenea, înțelegem și respectăm interesul clienților noștri de a deține numerar. Deși există multe beneficii ale serviciilor bancare digitale, utilizarea de numerar îi poate ajuta pe tineri să înțeleagă faptul că ei cheltuiesc «bani reali» și că trebuie să își stabilească limite pentru cumpărăturile lor".

„Să scoți opt bancnote de 20 de dolari pentru a cumpăra o pereche de pantofi pare mai «real» decât să atingi un card pe un ecran"

În timp ce acest lucru poate funcționa pentru unii, alții sunt îngrijorați de faptul că sume mari de numerar sunt păstrate acasă.

„Generația Z nu vrea să învețe de la părinții lor, nu au încredere în ei", a declarat pentru *Newsweek* Kelly Ann Winget, CEO al Alternative Wealth Partners. „Ei au încredere în străinii de pe internet și, desigur, este ceva obișnuit ca tinerii să se revolte într-o anumită măsură".

„Cu toate acestea, fără o educație și instrumente financiare reale, strategia de aceasta de «umplutură» nu este sustenabilă, mai ales pentru o avere în creștere. Banii lichizi care stau într-un plic, într-o perioadă în care inflația este una tangibilă pentru oamenii de rând, cu procente care variază între 10 și 20 de procente, își pierd valoarea în fiecare zi".

Erika Kullberg, un expert financiar cu peste nouă milioane de urmăritori pe TikTok, a declarat că utilizatorii de numerar renunță la o parte din protecția oferită de bănci.

„Nu am de gând să o îndulcesc - există o preocupare atunci când te îndepărtezi de banii digitali", a declarat ea pentru *Newsweek*. „Tranzacțiile în numerar pot fi greoaie și nu dispun de protecția încorporată împotriva fraudei pe care o oferă metodele digitale".

Griffin a declarat pentru *Newsweek* că tinerii din Statele Unite care folosesc doar bani cash se pot închide, de asemenea, în fața unor oportunități viitoare, cum ar fi cumpărarea unei case, deoarece nu își pot dezvolta un scor de credit sănătos. „Consumatorii mai tineri pot vedea aceste obiective ca fiind îndepărtate, dar pașii financiari pe care îi fac atunci cât sunt tineri îi vor afecta ulterior, când va veni timpul să realizeze unele dintre aceste obiective", a spus el.

➤**Aliss Higham** *este reporter la* Newsweek *și se concentrează pe probleme din SUA. Ea poate fi contactată la* a.higham@newsweek.com

RUSIA: IMPE

за спиной у

Nu mai e loc pentru libertate în Rusia. Nici măcar pentru neutralitate. După alegerile regizate și atentatul de la periferia Moscovei, statul cere supunere totală. Și arată că are și mijloacele pentru a o impune. Ultimul sfert de secol a însemnat un șir de atrocități pe care Kremlinul le-a folosit pentru a-și întări controlul asupra societății. Atentatul din 22 martie semnifică pasul decisiv de la autoritate la teroarea generalizată. – *Ovidiu Nahoi*

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

RIUL TERORII

Nu mai există loc pentru neutralitate în Rusia. Teroarea n-a mai fost atât de puternică de la moartea lui Stalin.

ACEASTĂ EPOCĂ PARE SĂ nu fi existat niciodată în istoria recentă a Rusiei. Şi totuşi, în 1995, premierul de atunci, Viktor Cernomîrdin, a vorbit la telefon cu un lider terorist pentru a salva vieţile ostaticilor luaţi într-un spital din Budionnovsk. Măcar a reuşit salvarea vieţilor omeneşti, în primul rând a femeilor şi copiilor. La scurt timp, este iniţiat procesul de pace din Cecenia – o victorie pentru mica republică din Caucaz în faţa colosului rus, pe care-l umilise pe plan militar.

Când Vladimir Putin a venit la putere în 2000, a devenit clar că aşa ceva nu se va mai întâmpla şi statul îşi va vâna nemilos inamicii. Aceasta n-a însemnat sfârşitul atentatelor. Dimpotrivă. Rusia a văzut o succesiune de lovituri. Unele venite, parcă, la momentul potrivit pentru ca Vladimir Putin să acumuleze şi mai multă putere.

HAGA, MAI 2023
Susţinători ai opozantului Aleksei Navalnîi prezintă reproducerea unei celule în care era deţinut opozantul, până la moartea acestuia, în 2024. Este soarta care îi aşteaptă pe tot mai mulţi care vor contesta puterea. Memorialul victimelor de la Teatrul Dubrovka (Nord-Est). Atentatul din 2002 a marcat începutul cenzurii (dreapta).

1999. Blocuri aruncate în aer, Putin preşedinte

În prima parte a lunii septembrie 1999, o serie de explozii au avut loc în mai multe oraşe din Rusia. Numărul total al morţilor a ajuns la 307. Putin era încă prim-ministru.

Moscova a atribuit vina pe separatiştii ceceni. Dar unii au speculat că ar fi fost o operaţiune sub „steag fals" orchestrată de serviciile de securitate.

Îndoielile au fost alimentate de un episod petrecut la Ryazan, oraş situat la aproape 200 de kilometri de Moscova.

Un locatar al unui bloc a observat persoane coborând dintr-o maşină cu numere de Moscova, înainte de a pune pungi în subsolul clădirii. Oamenii legii au descoperit că pungile conţineau o pudră şi un cronometru. Rapoartele din presă au susţinut că pungile conţineau hexogen, un compus similar cu cel folosit în celelalte lovituri.

La începutul acestui an, un fost şef al KGB din Moscova, Evgheni Savostianov, a confirmat în cadrul unui interviu că exploziile ar fi fost opera unor apropiaţi ai lui Vladimir Putin. Planul era ca, pe fondul emoţiei publice, proaspătul premier să-şi asume răspunderea pentru pedepsirea atentatorilor oficial desemnaţi (cecenii) şi apoi să acceadă în funcţia de preşedinte. Alexander Litvinenko, un fost ofiţer KGB lichidat de ruşi la Londra, a susţinut aceleaşi lucruri.

Moscova a bombardat Cecenia începând cu 14 septembrie, declanşând un al doilea război sângeros cu regiunea separatistă. Campania din Cecenia i-a sporit semnificativ popularitatea lui Putin, ducând la alegerea sa ca preşedinte pe 26 martie 2000.

Ca premier, Putin a întărit măsurile de securitate în transportul public din Rusia

2002. Ostatici în teatru. Începe cenzura

În octombrie 2002, un grup terorist a asaltat teatrul Dubrovka dintr-un cartier din Moscova, în timpul unui spectacol. Teroriştii purtau centuri sinucigaşe şi i-au luat ostatici pe cei din public.

Au urmat zile de negocieri, după care forţele speciale ruse au luat cu asalt clădirea, nu înainte de a introduce în interior un gaz cu efect sedativ. Toţi teroriştii au fost ucişi, dar problema este că au murit şi mulţi dintre ostaticii care au inhalat gazul. Numărul oficial al morţilor este încă neclar, cifrele variind de la 130 la 174, potrivit ONG-urilor independente.

Cu o presă încă bucurându-se de un grad apreciabil de libertate, Putin însuşi a trebuit să facă faţă unui val de critici, dar el şi-a susţinut cu maximă fermitate serviciile speciale.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Apoi, jurnaliștii care au criticat acțiunea au devenit ținte predilecte pentru regimul de la Moscova. A fost unul dintre primele exemple de cenzură agresivă care avea să devină o practică obișnuită mulți ani mai târziu.

2004. Școală atacată. Putin centralizează puterea

Suntem la 1 septembrie, prima zi de școală în Rusia. Teroriști ceceni au invadat o școală din Beslan, Osetia de Nord, Caucaz, luând ostatici peste 1.200 de copii, părinți și profesori în timpul ceremoniei de deschidere a anului școlar.

O operațiune a serviciilor speciale ruse de eliberare a ostaticilor a dus la 334 de morți, majoritatea murind din cauza explozibililor pe care trupele ruse i-au folosit.

După tragedie, Vladimir Putin a susținut că teroriștii nu ar fi ridicat nicio pretenție și nu ar fi vrut să negocieze. Grupări cecene au susținut că, de fapt, au cerut forțelor ruse să părăsească Cecenia și să-i recunoască independența.

A fost momentul apariției în scenă a lui Dmitri Peskov, pe atunci unul dintre secretarii de presă ai lui Putin și acum purtătorul de cuvânt principal al Kremlinului. El a fost interfața între regim și o presă încă dornică să afle detalii.

Mai târziu, Putin a profitat de masacrul de la Beslan pentru a justifica schimbările legislative prin care a abolit alegerea guvernatorilor în toate cele 89 de regiuni rusești. De acum înainte, șefii regiunilor vor fi numiți personal de către Vladimir Putin.

2010. Atentat la metrou. Supraveghere video în toată Rusia

Era la sfârșitul lui martie 2010 când militanți sinucigași ceceni au detonat explozibili în două dintre stațiile centrale de metrou din Moscova, ucigând 39 de persoane și rănind peste 100.

În acea perioadă, postul de președinte era deținut de Dmitri Medvedev, deși adevărata putere se afla tot la Vladimir Putin, retras strategic pe funcția de prim-ministru, pentru a putea candida din nou la prezidențiale, în 2012.

Ca premier, Vladimir Putin a întărit măsurile de securitate în transportul public din Rusia. Printre altele, a introdus camerele CCTV cu sisteme de recunoaștere facială în sistemul de metrou din Moscova.

Pe parcursul unui deceniu, Rusia avea să instaleze aproximativ 500.000 de astfel de camere în toată țara. Oficial, pentru a lupta împotriva terorismului. Practic, pentru a urmări și reține activiștii opoziției.

2017. Sankt Petersburg. Control întărit asupra internetului

La începutul lui aprilie 2017, un atacator sinucigaș aparținând unui grup islamist din Rusia a detonat o bombă într-un vagon de tren între două stații de la metro-

ul din Sankt Petersburg. Au fost ucise 16 persoane. La acea vreme, Statul Islamic tocmai intrase în conflict cu Rusia, care îl susținea militar pe liderul sirian Bashar al-Assad.

Ancheta a sugerat că teroriștii ar fi folosit aplicația de mesagerie Telegram. Guvernul rus a intensificat presiunea asupra managementului companiei, culminând cu blocarea completă a aplicației, în 2018.

Telegram a fost în cele din urmă de acord să partajeze informații despre utilizatori cu regimul.

De atunci, conducerea Telegram a devenit tot mai cooperantă cu statul rus. În 2021, a blocat aplicația „Smart Vote" a liderului opoziției Alexei Navalnîi înainte de alegerile pentru Duma de Stat.

Aplicația le furniza utilizatorilor numele concurenților locali cu cele mai mari șanse de a învinge candidații pro-Putin.

2024. Masacru în sala Crocus. Ce urmează?

În seara de vineri, 22 martie, bărbați înarmați, în uniforme de camuflaj, au deschis focul și au declanșat un incendiu într-o mare sală de concerte din suburbiile Moscovei. Potrivit unui raport oficial, un număr de 137 de persoane au fost ucise și alte 145 au fost rănite. Lovitura a fost la scurt timp revendicată de Statul Islamic din Khorasan (ISIS-K), filiala afgană a Statului Islamic. Cu toate acestea, oficialii de la Moscova continuă să invoce rolul Ucrainei în atentat, fără a furniza dovezi.

Însuși Vladimir Putin a vorbit despre faptul că teroriștii, odată fugiți de la locul atentatului, s-ar fi îndreptat spre Ucraina, unde ar fi avut pregătită o „fereastră" pentru a trece frontiera. O variantă contrazisă de experți: este de neimaginat să te strecori, dinspre Rusia, printr-o graniță devenită teatru de război și împânzită de agenți ai Moscovei.

Într-o declarație surprinzătoare, dictatorul de la Minsk, Alexander Lukașenko, a îndrăznit să-l contrazică pe șeful de la Kremlin, spunând că mai întâi teroriștii au încercat să intre în Belarus dar, pentru că nu au reușit, s-au îndreptat spre Ucraina.

Un moment jenant pentru Vladimir Putin, la fel de jenant ca și faptul că, la 7 martie, SUA lansaseră public avertismente privind iminența unui atac terorist, respinse cu aroganță de Kremlin.

Potrivit unor analiști, este posibil ca pedeapsa cu moartea să fie reintrodusă în Rusia. Pentru alții, aceasta ar fi o adevărată cutie a Pandorei, pe care regimul s-ar putea să se teamă să o deschidă. În definitiv, cu un Putin tot mai suspicios și impredictibil, membrii elitei politice și economice au motive să se teamă că ar putea cădea chiar ei victime.

Este însă foarte posibilă extinderea gamei de infracțiuni împotriva statului, lărgirea ariei de aplicare a acuzațiilor de terorism și o mână liberă dată forțelor de ordine în tratarea suspecților de terorism.

În primele zilele de după atac, cei patru suspecți au apărut în instanță cu semne clare de tortură. Despre unul s-a apus chiar că ar fi fost forțat să-și taie o parte din ureche și să mănânce. Despre un al doilea suspect s-a spus că ar fi fost torturat cu șocuri electrice la nivelul organelor genitale. Kremlinul a refuzat să comenteze dacă suspecții au fost torturați. Dar nici nu a negat.

Apare astfel un nou mesaj, adresat nu neapărat teroriștilor – aceștia știu că se pot aștepta la ce-i mai rău și n-au o problemă în a se arunca ei înșiși în aer la nevoie – ci societății ruse în general. Iar mesajul este că forțele de ordine pot brutaliza suspecții fără a le cere cineva socoteală pentru aceasta.

În Rusia, definițiile extremismului și terorismului sunt extrem de largi și interpretabile

În Rusia, definițiile extremismului și terorismului sunt extrem de largi și interpretabile, astfel încât pot viza pe oricine se opune, într-un fel sau altul, cursului oficial – de la organizația Memorial, care omagiază victimele stalinismului, la grupul din jurul opozantului Alexei Navalnîi, mort într-o colonie penitenciară din Rusia, sau membrii comunității LGBT-Q.

La o săptămână de la atentat și după

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

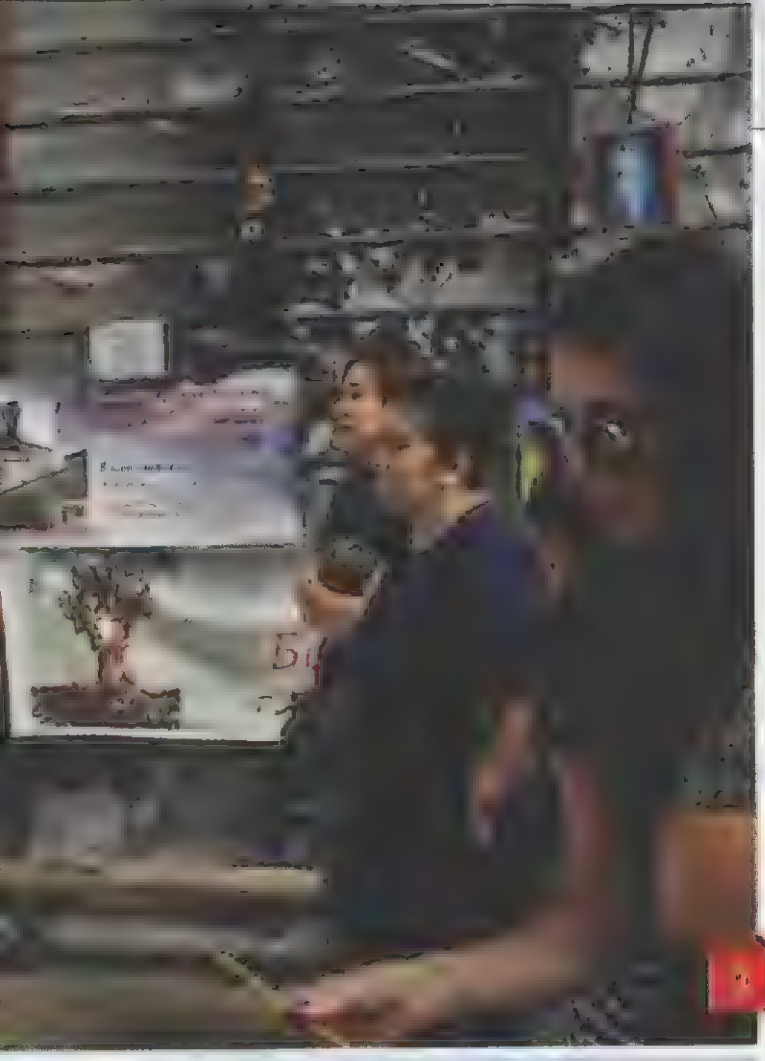

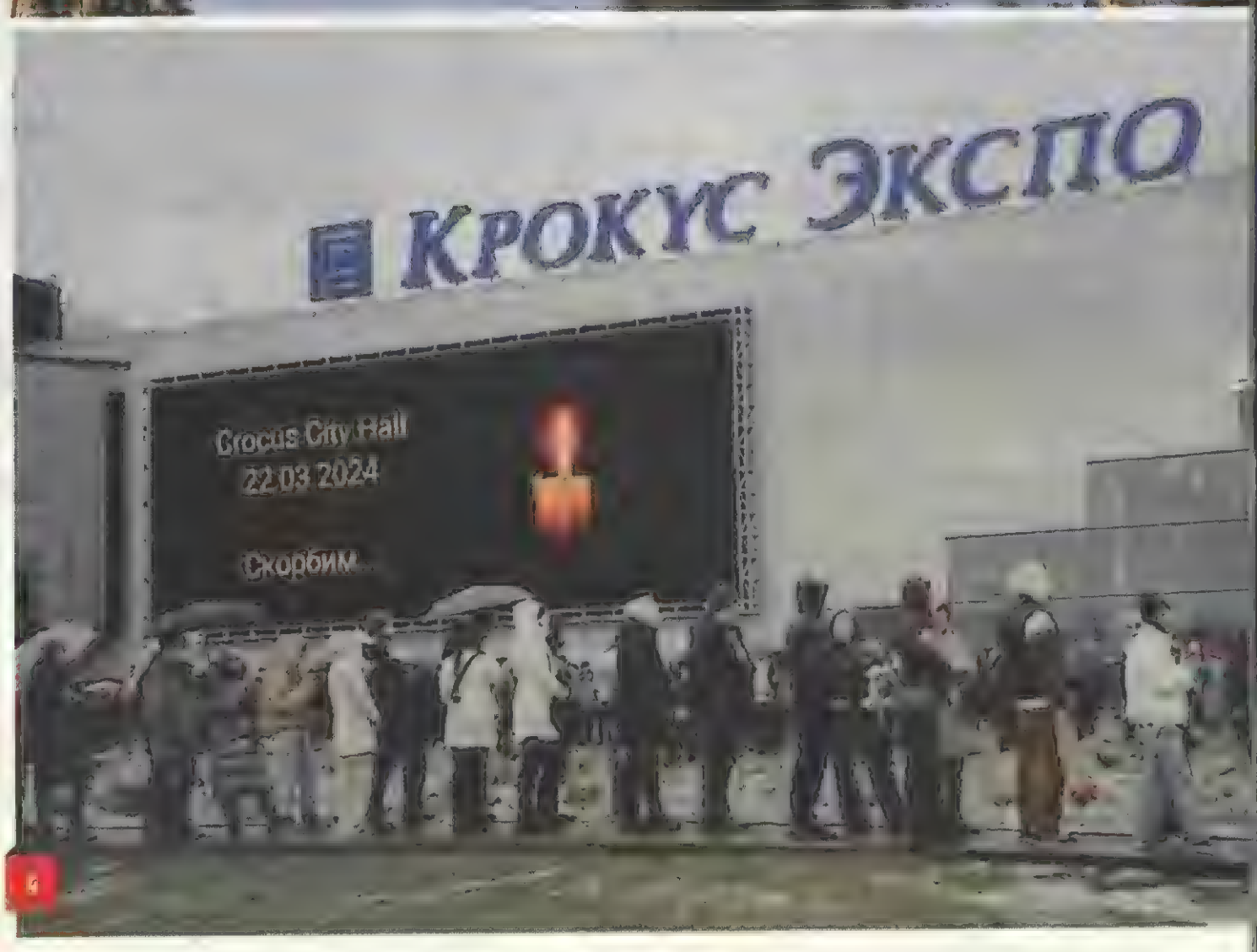

ce a apăsat pe teoria implicării Ucrainei, Kremlinul a trecut la mobilizarea altor 150.000 de tineri pentru a fi transformați în carne de tun.

Războiul din Ucraina a fost deja folosit ca motivație pentru a înăspri restricțiile, inclusiv cenzura totală. După alegerile regizate din martie, Kremlinul a transmis mesajul clar societății că trebuie să intre în logica de război. Că orice rus, fie el simplu cetățean sau membru al elitei politico-economice, este dator să participe. Neutralitatea nu mai există, a devenit sinonimă cu trădarea.

Putin are deja o istorie de două decenii și jumătate în a folosi în interes propriu atrocitățile comise în interiorul Rusiei.

Precedentele atentate au fost tot atâtea momente în care, sub imperiul „securității", societatea a cedat, rând pe rând, atribute ale libertății. Acum, atentatul din sala Crocus marchează începutul terorii totale. N

1. Septembrie 2022. Omagiu adus victimelor de la Beslan, la 18 ani de la atacul soldat cu 334 de morți. Putin a folosit atacul pentru a centraliza puterea și a numi personal șefii de regiuni.
2. După atentatul de la metroul moscovit, din 2010, Putin a instalat peste 500.000 de camere cu recunoaștere facială în toată Rusia. Atentatele nu s-au oprit, dar opozanții au fost mai ușor de urmărit.
3. După atentatul din 2017 de la metroul din Sankt Petersburg, Vladimir Putin a întărit controlul asupra internetului.
4. După atacul de la sala Crocus, este de așteptat ca regimul Putin să întărească represiunea internă și să escaladeze războiul din Ucraina.

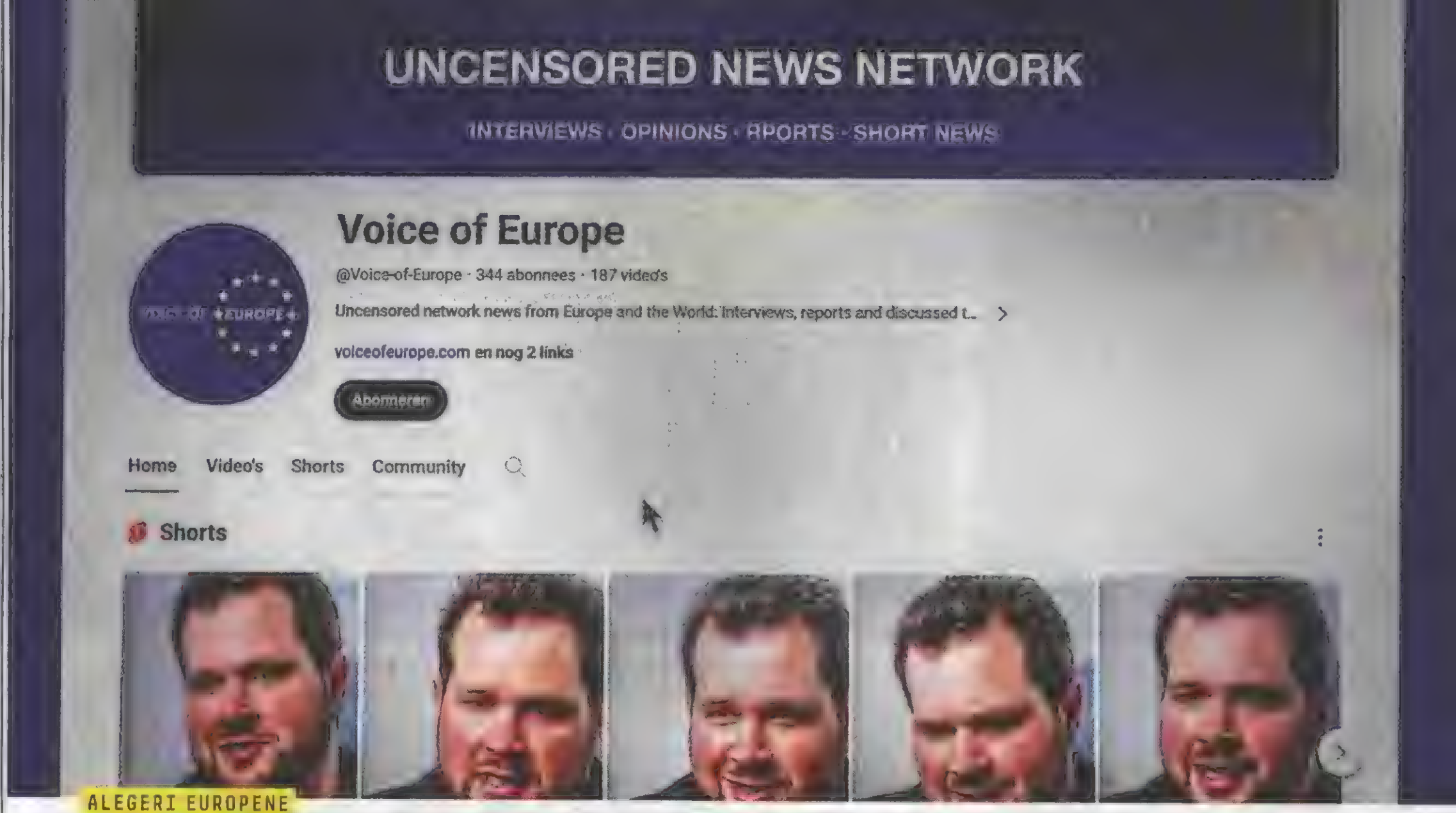

ALEGERI EUROPENE

Atenție, Kremlinul veghează!

Descoperirea unei rețele de influență coordonate de la Moscova, din care fac parte inclusiv candidați în alegerile din 9 iunie, a dat alarma în Europa. – *Ovidiu Nahoi*

CU DOUĂ LUNI ÎNAINTE DE alegerile europene, îngrijorarea crește la Bruxelles și în capitalele statelor membre cu privire la influența pe care Rusia o va exercita în procesul electoral. Votul pentru Brexit sau alegerea lui Donald Trump în 2016 – despre care au existat rapoarte privind influența rusească – sunt amintiri încă vii în mințile decidenților europeni. Mai recent, un deep-fake pare să fi deraiat alegerile din Slovacia, la sfârșitul lui septembrie 2023.

Cu doar două zile înaintea votului, o înregistrare audio a fost postată pe Facebook. Cele două voci se presupune că aparțineau lui Michal Šimečka, lider al partidului liberal Slovacia Progresistă și Monikăi Tódová de la cotidianul *Denník N*. Ei păreau să discute despre cum să fraudeze alegerile, parțial prin cumpărarea de voturi de la minoritatea romă. În conformitate cu regulile electorale din Slovacia, postarea era greu de dezmințit pe scară largă, cu două zile înainte de alegeri, când se impune o perioadă de tăcere. Mai mult, autorii au exploatat o lacună în politica gigantului Meta, care elimină doar videoclipurile falsificate, nu și pe cele audio.

Într-o cursă strânsă cu formațiunea liberală Slovacia Progresistă, falsul a putut asigura avansul decisiv pentru SMER, partid populist care a făcut campanie pentru încetarea sprijinului militar acordat Ucrainei.

Înainte de vot, comisara europeană Věra Jourová, responsabilă cu agenda digitală a UE, declara că alegerile din Slovacia sunt un test al vulnerabilității europene față de „arma de manipulare în masă de mai multe milioane de euro" folosită de Moscova pentru a se amesteca în alegeri. Ceea ce preocupă acum în cel mai înalt grad este influența rusă exercitată direct asupra unor politicieni și europarlamentari.

Vocea Europei în rusește

Un nou scandal a izbucnit după ce guvernul ceh a anunțat, la 27 martie, că a sancționat publicația *Voice of Europe* (*Vocea Europei*), cu baza la Praga, despre care a spus că face parte dintr-o rețea de influență rusă.

La rândul său, premierul belgian Alexander De Croo a confirmat că Rusia a abordat membrii Parlamentului European și „a plătit pentru a promova propagandă" însă nu a furnizat alte detalii.

În timp ce comisara Věra Jourová a caracterizat dezvăluirile drept „foarte îngrijorătoare".

În legătură cu operațiunea de influențare, autoritățile cehe l-au supus sancțiunilor pe oligarhul ucrainean Viktor Medvedciuk, un aliat al președintelui rus

Vladimir Putin, refugiat în Rusia, alături de un asociat al său pe nume Artem Pavlovici Marcevski. Site-ul *Voice of Europe* a fost închis, din raţiuni legate de interesele securităţii Cehiei, potrivit guvernului. Potrivit presei cehe, unii dintre politicienii promovaţi în cadrul schemei ar fi separatistul belgian Filip Dewinter, candidaţii la Parlamentul European din partidul de extremă dreapta german Alternative für Deutschland Petr Bystron şi Maximilian Krah, olandezul Thierry Baudet, adept al teoriilor conspiraţiei, foştii membri ai cabinetului ceh Cyril Svoboda şi Jiri Paroubek şi deputatul slovac Erik Kalinak de la partidul populist de stânga SMER al prim-ministrului Robert Fico.

În paralel, serviciile de securitate poloneze au efectuat percheziţii în cadrul aceleiaşi anchete în capitala Varşovia şi oraşul Tychy din vestul ţării. Presa locală a citat declaraţia serviciilor de securitate potrivit căreia au fost confiscaţi 48.500 de euro şi 36.000 de dolari. Operaţiunea anti-dezinformare vine după ce, la 6 februarie site-ul de investigaţii rusesc în exil *The Insider* a confirmat că liderii Ligii, partidul de extremă dreaptă din Italia, s-au întâlnit cu un agent al Serviciului Federal de Securitate al Rusiei (FSB) în 2019.

SCANDALUL
din jurul publicaţiei *Voice of Europe* a relevat o întreagă reţea de influenţă rusească în Europa, cu puţin timp înainte de alegeri (stânga). Matteo Salvini, liderul Ligii italiene, unul dintre membrii importanţi ai grupului de extremă dreapta Identitate şi Democraţie, care ar putea să-şi crească numărul de mandate în Parlamentul European, de la 60 la 90.

Presa italiană scrisese mai demult despre întâlnirea care a avut loc la hotelul Metropol de la Moscova, dar investigaţia publicaţiei ruse în exil a confirmat că unul dintre participanţi era un membru al serviciilor secrete ruseşti, Andrei Karcenko, agent al Direcţiei a cincea a FSB.

Acest serviciu are funcţia de „destabilizare a democraţiilor din străinătate" şi este acelaşi care a angajat-o pe europarlamentara letonă Tatjana Ždanoka, judecată în ţara ei pentru legăturile cu serviciile ruseşti.

Scandalul se mută în Parlamentul European

Toate acestea sunt motive suficiente pentru ca Bruxelles-ul să fie preocupat că partidele populiste extremiste îşi vor spori prezenţa în Parlamentului European după alegerile europene din 6-9 iunie. Unele sunt declarat pro-ruse, altele afişează doar suveranismul şi naţionalismul, dar pericolul de infiltrare de către serviciile ruseşti este acelaşi.

AfD din Germania, Reuniunea Naţională a lui Marine Le Pen (Franţa) şi Partidul Libertăţii din Austria fac parte din grupul Identitate şi Democraţie din cadrul Parlamentului European. Este posibil ca acest grup să crească de la 60 de deputaţi la circa 90, după alegeri, şi să devină al treilea ca mărime.

Parlamentul European urmează să dezbată cazul operaţiunii de influenţă ruseşti în ultima sa sesiune din această legislatură. Printre eurodeputaţi începe să prindă contur ideea de a înfiinţa o autoritate cu instrumente şi capacităţi de investigaţie, care să lucreze în coordonare cu serviciile naţionale, pentru a limita influenţele ruseşti.

Cazul Tatjana Ždanoka, eurodeputata letonă acuzată că lucra pentru ruşi, a generat deja, în februarie, o rezoluţie a Parlamentului European de condamnare a amestecului Moscovei în procesele democratice ale Uniunii Europene.

Parlamentarii au cerut Comisiei şi Consiliului să elaboreze un pachet legislativ de apărare a democraţiei pentru a lua măsuri urgente şi pentru a înlătura numeroasele lacune din legislaţia UE privind finanţarea partidelor.

De asemenea, rezoluţia cere un sistem de reglementare obligatoriu pentru marile platforme şi pentru a intensifica apărarea cibernetică a UE împotriva posibilelor atacuri asupra sistemului electoral.

Instituţiile UE şi statele membre sunt îndemnate să facă investiţii semnificative şi de durată în consolidarea rezilienţei democratice şi a statului de drept, inclusiv prin capacităţile de contrainformaţii ale UE. Constatând că în aproape toate statele membre au fost descoperite reţele de spionaj ruseşti, eurodeputaţii invită statele membre să îşi consolideze eforturile şi cooperarea, pentru a limita capacităţile militare ale Rusiei. Rezoluţia salută faptul că mai multe ţări UE au lansat comitete speciale de investigaţie dedicate combaterii influenţei ruse.

Timpul până la alegerile europene este deja foarte scurt, mult prea scurt pentru a se putea lua decizii la nivelul blocului. Iar dezvăluirile de presă şi chiar acţiunile serviciilor naţionale nu pot oferi răspunsuri satisfăcătoare acestor provocări. Tema va rămâne pe agenda viitorului Parlament European, unde prezenţa grupărilor infiltrate de serviciile ruse va creşte semnificativ. Cât de semnificativ? Răspunsul este în mâinile alegătorilor europeni.

Un soldat britanic în timpul unui exercițiu militar din Polonia, în februarie. Avertismentul lui Donald Trump adresat națiunilor NATO și invazia Rusiei în Ucraina au determinat națiunile europene să își reconsidere capacitățile de apărare.

BIBLIOTECA ALEPH

AR PUTEA O ARMATĂ EUROPEANĂ SĂ SE DESCURCE SINGURĂ?

Amenințarea lui Donald Trump de a abandona aliații din NATO care nu își plătesc PARTEA LOR DE CONTRIBUȚIE la alianța militară a pus continentul în stare de alertă și în fața perspectivei de a se apăra fără sprijinul SUA.

de
ELLIE COOK

Foto SEAN GALLUP

O himeră, o fantezie – sunt doar două dintre expresiile vehiculate ori de câte ori reapare ideea unei armate europene sau a Uniunii Europene. De data aceasta, ministrul de Externe al Italiei, Antonio Tajani, a fost cel care a stârnit conversația. „Dacă vrem să fim pacificatori în lume, avem nevoie de o armată europeană", a declarat Tajani pentru ziarul italian *La Stampa* la începutul lunii ianuarie. „Aceasta este o precondiție fundamentală pentru a putea avea o politică externă europeană eficientă".

Conceptul prezintă o serie de complicații încă din start. Nu există armonie nici măcar în ceea ce privește terminologia.

Ar fi aceasta o forță europeană sau una deschisă doar membrilor Uniunii Europene? Ar fi doar o armată sau o armată cu drepturi depline, cu toate capacitățile aeriene, maritime și terestre care vin odată cu ea?

„Nu s-a apropiat niciodată de ceva real", a declarat pentru *Newsweek* fostul oficial NATO Edward Hunter Christie. Dar vremurile se schimbă. Războiul face ravagii în Ucraina de doi ani, iar multe țări NATO, inclusiv state membre ale UE, au avut parte de o trezire neplăcută la realitate în urma unor ani de cheltuieli de apărare laxe. Comentariile fostului președinte Donald Trump, favorit la nominalizarea republicană pentru alegerile prezidențiale, au dus la reevaluarea de către Europa a suportului militar al SUA. Vorbind în timpul unui miting în Carolina de Sud în februarie, favoritul republicanilor a sugerat că SUA nu își vor proteja colegii membri NATO care au rămas în urmă cu cheltuielile pentru apărare.

De fapt, el ar „încuraja" Rusia să atace acești parteneri militari.

„NATO a fost distrus până când am apărut eu", a declarat Trump la miting. „Am spus: «Toată lumea va plăti». Ei au spus: «Ei bine, dacă nu plătim, ne veți mai proteja?» Eu am spus: «Absolut nu». Nu le-a venit să creadă când au auzit răspunsul".

Cuvintele au venit ca un strop de apă rece în fața aliaților europeni ai Americii care a provocat anxietate. Cu doar câteva fraze, posibilul viitor lider american a subminat articolul 5 al NATO „toți pentru unul și unul pentru toți", piatra de temelie a alianței.

„Acesta este un foc de avertisment mai sever decât am avut de ceva vreme încoace", a declarat Christie.

Washingtonul a făcut presiuni asupra Europei pentru a investi în capacitățile sale militare timp de decenii și s-ar bucura dacă Europa și-ar constitui propriile stocuri din ceea ce SUA asigură în prezent pentru continent, a declarat pentru *Newsweek* Kurt Volker, fost ambasador american la NATO.

Între timp, țările europene din NATO sunt în general dornice să mențină SUA legate de apărarea continentului și rămân în mare măsură convinse de angajamentul Washingtonului. Berlinul, de exemplu, „este încrezător în rolul Americii în parteneriatul transatlantic, o fundație a libertății și prosperității noastre", a declarat pentru *Newsweek* un purtător de cuvânt al Ministerului german al Apărării. „Acum și în viitor. Legăturile dintre SUA și Europa sunt puternice și de încredere".

Mai multe ministere europene ale apărării au declarat pentru *Newsweek* că Europa trebuie să își consolideze puterea militară, și asta rapid, deși se pare că nu are nicio intenție de a opera fără SUA.

Dar, dacă națiunea dominantă a NATO s-ar întoarce de la angajamentul de a apăra orice țară din alianță cu toată puterea sa, Europa ar trebui să fie capabilă să se protejeze singură și rapid. Așadar, chiar ar putea?

ALERTĂ ROȘIE

Prin retorica sa, Donald Trump, aici adresându-se unui miting (jos), a alarmat Europa, care trebuie să cheltuiască mai mult pentru armata sa, afirmă fostul ambasador american la NATO, Kurt Volker (jos).

FOTO: CLOCKWISE FROM BOTTOM LEFT: OLIVIER DOULIERY/AFP/GETTY; WIN MCNAMEE/GETTY; SEAN GALLUP/GETTY

Cum ar arăta o armată europeană?

„Definirea a ceea ce ar fi o armată europeană şi a modului în care ar arăta aceasta este primul obstacol. Şi este un obstacol greu de trecut", a declarat William Freer, cercetător la Council on Geostrategy, cu sediul în Marea Britanie.

„Teoria sună grozav. Doar că teoriile se fondează întotdeauna pe stâncile realităţii", a declarat pentru *Newsweek* generalul în retragere al armatei americane şi fost director al CIA, David Petraeus, în marja unui prânz organizat de Fundaţia Victor Pinchuk, în cadrul Conferinţei de Securitate de la Munchen, în Germania.

Se conturează două opţiuni principale. Fiecare stat şi-ar putea desfiinţa armatele, canalizându-şi forţa militară într-o super-forţă comună mai mare. Experţii sunt sceptici că acest lucru s-ar întâmpla - interesele naţionale şi ataşamentele profunde faţă de suveranitate vor prevala probabil întotdeauna.

„Este foarte neobişnuit să încerci să-ţi fuzionezi forţele armate cu cele ale unui alt stat", a declarat Christie.

Sau statele membre ar putea oferi o parte din resurse pentru un fond comun, la fel cum funcţionează NATO. Există şi mai multe precedente: există deja un stat major militar al UE; Germania şi Olanda au brigăzi integrate; iar în afara UE, Marea Britanie, care a părăsit blocul în urma votului pentru Brexit din 2016, are Forţa Expediţionară Comună cu mai multe state, printre care Letonia, Norvegia, Estonia şi Olanda. Există buzunare de colaborare regională, cum ar fi Nordic Defence Cooperation, cunoscută şi sub numele de NORDEFCO, iar o anumită formă de armată europeană ar putea să se bazeze pe structurile preexistente.

„ÎN ACEST MOMENT, NU EXISTĂ NICIO ARMATĂ EUROPEANĂ CARE POATE CONDUCE SUSŢINUT OPERAŢIUNI DE LUPTĂ ÎN AFARA ZONEI".

FRONTUL UNIT
Trupe internaţionale în timpul unor exerciţii de antrenament NATO în Polonia, în februarie. Cu NATO în ascensiune, experţii se îndoiesc că există un impuls pentru a forma o armată europeană.

UE are deja grupuri tactice, sau unităţi de aproximativ 1.500 de persoane din diferite naţiuni, a căror desfăşurare este aprobată doar printr-o decizie unanimă a Consiliului European.

Dar chiar şi UE îşi recunoaşte eşecurile. „Probleme legate de voinţa politică, de capacitatea de utilizare şi de solidaritatea financiară au împiedicat desfăşurarea lor", a declarat blocul comunitar.

„Nu există un consens", a declarat Ed Arnold, cercetător pentru securitate europeană la think tank-ul Royal United Services Institute (RUSI), cu sediul la Londra.

JOHN THYS/AFP/GETTY

Cine va conduce?

Fără ca Washingtonul să impulsioneze deciziile majore în materie de apărare, imaginea conducerii unei forțe exclusiv europene este neclară. Liderii impliciți ar fi în mod tradițional Franța și Germania, sugerează experții. Ministerul german al Apărării a declarat pentru *Newsweek* că Berlinul este „pregătit să își asume un rol de lider" și să facă „chiar mai mult în viitor", dar și-a formulat comentariile ferm în contextul NATO.

În mod crucial, Franța ar fi singura putere nucleară, dar analiștii notează că, în orice armată europeană, ar trebui să existe discuții sincere și clare cu privire la momentul în care Parisul ar fi dispus să își folosească arsenalul nuclear pentru protecția grupului și care sunt exact statele pe care le-ar apăra.

Polonia este în ascensiune, o putere militară în plină expansiune pe flancul estic, cu ochii spre Rusia. Varșovia va avea „cea mai mare și mai capabilă armată terestră" din Europa, a declarat William Alberque, director de strategie, tehnologie și control al armelor la Institutul Internațional pentru Studii Strategice (IISS) și fost oficial NATO. Polonia este deja cu mult înaintea Franței și Germaniei în ceea ce privește cheltuielile pentru apărare, măsurate ca procent din produsul său intern brut (PIB), și va cheltui „aproape 4%", a declarat la sfârșitul lunii februarie ministrul polonez de Externe, Radosław Sikorski. „Dacă Putin ne amenință cu adevărat, vom dubla această sumă", a declarat el pentru CNN. Ministerul polonez al Apărării a declarat pentru *Newsweek*: „Polonia nu neglijează acțiunile UE în domeniul Securității și al Apărării".

O forță strict europeană ar însemna să se renunțe la Marea Britanie și la descurajarea sa nucleară. Cu toate acestea, „Marea Britanie ar dori să ajute la modelarea modului în care această armată europeană a fost înființată", iar majoritatea țărilor europene ar curta implicarea britanică, în special pentru puterea sa navală și armele nucleare, a susținut Freer.

UE vs. NATO

Un alt aspect critic este poziția NATO. Într-o lume cu un NATO puternic, o armată europeană integrată în structurile UE „ar risca să dubleze nu numai rolul forțelor NATO, ci și birocrația", fără a oferi Europei o putere militară suplimentară, a declarat Freer. Fără NATO, UE sau o colecție de țări europene ar putea folosi oasele alianței pentru scheletul unei noi forțe după imaginea NATO.

„Dar s-ar putea să se lupte pentru a moșteni acest rol", a spus Freer. „O armată europeană ar semăna cu NATO. dar fără SUA, așa că nu ar putea spera să îndeplinească același rol fără o creștere masivă a cheltuielilor pentru apărare din partea statelor europene".

Statele Unite și-au asumat de ani de zile sarcini militare costisitoare în Europa, inclusiv furnizarea de logistică, transport aerian, comunicații, informații și capacități de recunoaștere. Fără SUA, țările europene ar trebui să asigure singure aceste lucruri - ceea ce ar veni cu un preț dureros și ar împiedica eforturile europene de a consolida alte părți ale puterii sale militare, a precizat Ed Arnold de la RUSI.

„TEORIA SUNĂ GROZAV, CU EXCEPȚIA FA

PLANURI BUNE GREU DE PUS ÎN PRACTICĂ?
Generalul de armată în retragere David Petraeus (sus) spune că ideea unei armate europene integrate, care ar putea include avioane de luptă (sus, în dreapta), nu a pornit niciodată. Deseori au fost puse pe seama preocupărilor politice, dar discuțiile de la Bruxelles (dreapta) continuă. „Teoria sună grozav. Doar că teoriile se prăbușesc întotdeauna pe stâncile realității."

Statele Unite conduc NATO pentru că au capacități pe care puțini alții nu le posedă, de la realimentare, informații din spațiu și logistică, și până la alte facilități mai complexe, a spus Volker. „Totul se reduce la capacitate".

„În acest moment, nu există nicio armată europeană care să poată desfășura operațiuni de luptă susținute, în afara zonei", a adăugat Alberque. UE știe acest lucru.

„Investițiile reduse persistente și cooperarea europeană insuficientă au creat lacune substanțiale în ceea ce privește capacitatea de apărare", a recunoscut Agenția Europeană de Apărare în noiembrie 2023.

„Trebuie să luăm în considerare faptul că SUA se vor concentra mai mult pe regiunea Indo-Pacific în viitor", a declarat pentru *Newsweek* un purtător de cuvânt al Ministerului Apărării de la Berlin. „Acest lucru înseamnă că Europa va trebui să își asume mai multă responsabilitate pentru securitatea sa, indiferent de rezultatul alegerilor din SUA".

Prin urmare, cu NATO în continuare în peisaj, o UE sau o armată europeană este mai probabil să fie prescurtarea pentru o creștere a cheltuielilor de apărare în Europa și pentru continuarea eforturilor deja în curs de desfășurare pentru a aduce țările UE în linie cu obiectivul NATO de 2% din PIB pentru cheltuielile de apărare.

FOTO: CLOCKWISE FROM TOP LEFT: DAVID LEVENSON/GETTY; JONATHAN NACKSTRAND/AFP/GETTY;

PTULUI CĂ TEORIA **SE BAZEAZĂ** ÎNTOTDEAUNA PE ZIDUL REALITĂȚII".

Dar există o recunoaștere a faptului că Europa este în urmă. „Uniunea Europeană trebuie să își asume de urgență o mai mare responsabilitate pentru propria securitate, acționând în vecinătatea sa și dincolo de aceasta", a declarat Parlamentul European într-o rezoluție din aprilie 2023.

Poate Europa să se descurce singură?

În cele din urmă, Europa are puțin apetit pentru a se dezvolta pe cont propriu. Dornică să se armonizeze și să investească în apărare, este puțin probabil ca o armată europeană să pornească la drum cât timp NATO este în plină desfășurare. „NATO rămâne o piatră de temelie a securității europene", a declarat Varșovia pentru *Newsweek*. „Trebuie să ne concentrăm pe o cooperare mai strânsă între UE și NATO".

În condițiile în care Marea Britanie a ieșit din UE, iar țări precum Finlanda și Suedia s-au angajat cu toată inima în NATO după invazia Rusiei în Ucraina, „ideea unei structuri militare europene separate de NATO are mai puțin sens decât avea acum un an sau acum doi ani", a spus Alberque. Jucătorii cheie sunt încă reticenți în a lua în considerare această idee.

„Nu există o astfel de inițiativă", a declarat Ministerul Francez al Forțelor Armate pentru *Newsweek* într-o declarație la începutul lunii martie. Dar „nu este niciodată un moment nepotrivit" pentru ca Europa să se aplece asupra situației și să-și consolideze puterea militară, a adăugat Volker. O armată europeană cu capacitățile pe care le are Europa în prezent poate să nu aibă forța unui NATO condus de SUA, dar nu este neputincioasă, iar Europa caută să se mute dintr-o poziționare greșită.

„În ceea ce privește Europa, creșterea interoperabilității și a sincronizării între națiuni este primordială", a declarat Berlinul. Dar toate acestea sunt puse între paranteze de contextul NATO. Germania a adăugat: „Obiectivul nostru clar este de a consolida pilonul european al NATO. Nu se pune problema dacă Germania, Franța sau Marea Britanie ar trebui să preia conducerea".

„ESTE FOARTE NEOBIȘNUIT SĂ ÎNCERCI SĂ ȚI UNEȘTI FORȚELE ARMATE CU CELE ALE UNUI ALT STAT".

ÎMPREUNĂ
Ministrul olandez al Apărării, Kajsa Ollongren, a cerut, printre alte inițiative, crearea funcției de comisar european pentru apărare, pentru a face Europa mai sigură și mai puternică.

La începutul lunii martie, înalți oficiali ai UE au dezvăluit planurile de a cheltui peste 1,6 miliarde de dolari pentru a consolida industria de armament a blocului și comerțul intra-comunitar. „Statele membre trebuie să investească mai mult, mai bine, împreună și la nivel european", a declarat Comisia Europeană.

Ministrul olandez al Apărării, Kajsa Ollongren, a mers mai departe. Ea a declarat pentru *Newsweek* că UE trebuie să elimine barierele naționale pentru a ajuta la deplasarea trupelor și a bunurilor militare fără probleme peste granițe.

„Un comisar european pentru apărare în viitoarea Comisie Europeană este esențial pentru o Europă mai sigură și mai puternică. Dacă nu acum, atunci când? Interesele naționale nu ne fac mai puternici", a adăugat Ollongren. Dar va fi acest lucru suficient pentru a umple golul, dacă o Casă Albă condusă de Trump va decide că SUA vor scoate din priză NATO?

„Europa va trebui să își asume mai multă responsabilitate pentru securitatea sa, indiferent de rezultatul alegerilor din SUA", au declarat reprezentanți de la Berlin.

În Europa există mari semne de întrebare cu privire la cât timp va fi nevoie pentru ca cheltuielile pentru Apărare și capacitățile sale să fie la înălțime. „Livrarea va lua timp", a declarat Douglas Barrie, cercetător senior pentru industria aerospațială militară la IISS. „Dacă sprijinul SUA s-ar evapora mâine, Europa ar avea de înfruntat lacune reale în ceea ce privește capacitățile, cum ar fi apărarea antiaeriană și antirachetă terestră, precum și în materie de informații, supraveghere și recunoaștere", a declarat Barrie pentru *Newsweek*.

Aproximativ 80 la sută din cheltuielile de apărare ale NATO provin de la aliați din afara UE, a adăugat Arnold. „Dacă nu există o reechilibrare serioasă a împărțirii sarcinilor, este puțin probabil ca o forță militară europeană credibilă să poată «merge singură», fără SUA".

➤ **Ellie Cook** *este reporter pe probleme de securitate și apărare la* Newsweek. *Urmăriți-o pe X @elliecoook*

VENERE DE PE

FRONTUL DE EST

Władysław Kosiniak-Kamysz, viceprim-ministru al Poloniei și ministru al apărării, despre armele nucleare, despre războiul care a devenit un fapt obișnuit și despre ce trebuie să facă Europa pentru a se proteja

de **TOMASZ SEKIELSKI** și **ALEKSANDRA PAWLICKA**

NEWSWEEK POLONIA: Sunteți un ministru al păcii sau al războiului?

WŁADYSŁAW KOSINIAK-KAMYSZ: Ministrul Apărării trebuie să fie pregătit pentru orice situație. Până la izbucnirea războiului din Ucraina, cei mai mulți dintre noi credeau că trăim în vremuri de pace și priveau cu indiferență Ministerul Apărării. După 24 februarie 2022, totul s-a schimbat, iar în ultimele luni am observat cum Polonia și Europa se obișnuiesc cu războiul. Primele luni de agresiune au fost pline de emoții. Am fost copleșiți de tragedia victimelor și de ajutorul pentru refugiați, iar apoi ne-am obișnuit cu războiul. Așadar, în acest moment, provocarea comună este să nu ne lăsăm adormiti.

NP: Mergeți la culcare cu gândul că depinde de dumneavoastră să decideți cum se va apăra Polonia în cazul unei agresiuni rusești?

WK: În fiecare zi, când mă trezesc, verific ce se întâmplă în Ucraina. Și există un alt raid mare cu drone și rachete. Acest lucru se repetă cu o asemenea regularitate încât este clar că Rusia și-a recuperat pierderile. În fiecare dimineață, prima privire aruncată pe telefon mă face să realizez ce responsabilitate uriașă port.

NP: De ce este periculos să te obișnuiești cu războiul?

WK: Este periculos din punct de vedere militar, politic și social, slăbește vigilența și voința de mobilizare. Ceea ce mă îngrijorează este faptul că moartea în război a încetat să mai impresioneze. Nici măcar nu mai observăm numărul de victime raportat în mod constant în mass-media.

NP: Donald Trump amenință că, dacă va redeveni președintele SUA, va introduce principiul NATO „dacă nu plătești, lasă-l pe Putin să facă ce naiba vrea cu tine". Ar trebui să ne fie teamă?

WK: Deviza NATO „Toți pentru unul, unul pentru toți"este un angajament real. Subminarea credibilității țărilor aliate înseamnă slăbirea întregii Organizații a Tratatului Atlanticului de Nord. Chiar și cea mai agresivă campanie electorală nu ar trebui să schimbe acest lucru.

NP: Ar trebui ca Polonia să adere la programul NATO de partajare a armelor nucleare, la fel ca unele țări din Europa de Vest?

WK: Când a izbucnit războiul din Ucraina, Europa a adoptat așa-numita Busolă strategică, specificând ce ar trebui făcut până la sfârșitul anului 2025 în domeniul apărării reciproce. În urmă cu trei săptămâni am primit informații că nu există nimeni care să desfășoare unități de luptă pregătind întreaga capacitate a forțelor de desfășurare rapidă ale Uniunii Europene. Împreună cu șeful Statului Major General, am luat decizia ca Polonia să fie la datorie din iunie anul acesta, până în iulie anul viitor. O altă decizie rezultată în urma războiului din Ucraina este acordul cu Germania și Regatul Țărilor de Jos privind libertatea de mișcare a trupelor. Unii mă atacă pentru acest lucru. Și totuși, ne sporește siguranța. Industria de armament rusă lucrează în regim de război, în timp ce Europa și lumea dorm. Am trăit într-un vis fericit de pace și acum trebuie să recuperăm timpul pierdut. Uniunea Europeană ar trebui să pornească întrerupătorul.

NP: Adică să ne pregătim de război cu Rusia?

WK: Diverse obiective ambițioase sunt importante, inclusiv cele climatice, dar nu vor exista obiective climatice pentru 2050 dacă nu restabilim pacea în Europa. Haideți să supraviețuim și să ne protejăm pentru anii următori.

NP: Ar trebui ca Europa să se străduiască să devină pregătită în materie de apărare?

WK: UE trebuie neapărat să își crească capacitatea de producție. Pandemia a arătat cât de mult avem de recuperat, de aceea planul de reconstrucție include investiții în industria farmaceutică, deoarece am lăsat toată producția să plece în India și China. Europa, care și-a construit forța în vremuri de pace, trebuie să se regăsească în vremuri de amenințare a situațiilor de urgență și a epidemiilor, precum și a amenințărilor militare directe.

NP: Este posibil să devenim independenți față de principalul aliat al NATO, Statele Unite?

WK: Statele Unite sunt în continuare garantul securității Alianței și cred profund că forța Statelor Unite nu stă doar în cine este președinte, ci în structura acestei țări și a societății sale. Desigur, ar fi mai ușor astăzi dacă am avea decizia Washingtonului de a sprijini Ucraina, în loc de tergiversare. ◻

FOTO DIN STÂNGA: OMAR HAVANA/GETTY; CHRIS MCGRATH/GETTY

MONITORIZAREA DEZINFORMĂRII

„Simțiți-vă liberi să vă lăsați păcăliți“

Videoclipurile de pe TikTok care avansează afirmații false și înșelătoare despre branduri de consum proeminente au adunat 57 de milioane de vizualizări, arată o analiză NewsGuard.

de **JACK BREWSTER,** *și* **MACRINA WANG**

FOTOGRAFII ALE UNOR STATUI demonice cocoțate pe rafturile magazinelor strălucesc în videoclipul TikTok, în timp ce pe fundal se aude o muzică sinistră. „Aparent, Hobby Lobby Lobby are o grămadă de statui Baphomet [satanice] și statui asemănătoare demonilor, ceea ce este foarte derutant. Asta deoarece Hobby Lobby Lobby este o companie foarte creștină“, spune naratorul anonim.

Videoclipul este primul rezultat care a apărut pe o listă atunci când un analist NewsGuard a căutat „Hobby Lobby“ pe TikTok. Contrar celor afirmate de narator, compania specializată în vânzarea de artă și artizanat cu amănuntul nu comercializează statui demonice, iar fotografiile prezentate în videoclip au fost generate de AI.

Hobby Lobby Lobby se numără printre marile branduri care au căzut victimă dezinformării galopante de pe TikTok, a constatat NewsGuard. În cadrul unei analize realizate între 7 și 13 iulie 2023, NewsGuard a cercetat rezultatele căutărilor video pe TikTok pentru nouă mărci importante. Acestea - Anheuser-Busch, Balenciaga, Barilla, Bud Light, Chick-fil-A, Heineken, Hobby Lobby, Kohl's și Target - au fost alese deoarece au devenit recent țința unor critici politice sau a unor boicoturi.

NewsGuard a constatat că videoclipurile care au împărtășit informații eronate despre aceste mărci au fost vizionate de mai mult 57 de milioane de ori. Aproape jumătate dintre vizionări au fost pentru videoclipuri care au folosit media generată de AI sau manipulată în alt mod pentru a promova dezinformarea.

În total, NewsGuard a analizat 520 de videoclipuri TikTok și a constatat că 14 la sută, adică 73 de videoclipuri, conțineau afirmații false, înșelătoare sau nefondate care vizau mărcile în sine. Aceste videoclipuri au fost generate prin analiza primelor 20 de rezultate din 26 de căutări de cuvinte cheie legate de mărci cu sediul în SUA și Europa.

Analiza efectuată de NewsGuard a fost menită să imite ceea ce ar însemna pentru un utilizator obișnuit să caute știri și informații despre mărci pe TikTok. NewsGuard a găsit dezinformări atât prin căutări neutre, directe, cum ar fi „Target“, cât și prin căutări sugerate de TikTok legate de mărci, care erau adesea provocatoare. De exemplu, atunci când un analist NewsGuard a tastat „Target“ în câmpul de căutare, „Target boicot 2023“ a fost sugerat ca termen de căutare. Când un analist NewsGuard a tastat „Anheuser-Busch“ în câmpul de căutare, TikTok a sugerat căutarea „Anheuser-Busch ceo is a cia operative“.

Cercetările arată că tinerii apelează din ce în ce mai mult la TikTok - în loc de Google - pentru a căuta informații. În septembrie 2022, o analiză similară realizată de NewsGuard a constatat că, pentru un eșantion de căutări TikTok pe subiecte de știri importante, aproape 20% dintre rezultatele video conțineau informații eronate.

În orientările TikTok se afirmă că platforma interzice dezinformarea „care poate cauza prejudicii semnificative persoanelor sau societății“, dar în orientări se precizează că politica „nu se extinde la prejudicii comerciale și de reputație“. Solicitat să comenteze constatările NewsGuard, un purtător de cuvânt al TikTok a declarat că liniile directoare se aliniază la standardele industriei în ceea ce privește dezinformarea. Purtătorul de cuvânt a adăugat că TikTok a eliminat trei dintre cele 18 videoclipuri pe care NewsGuard le-a partajat cu TikTok. (De fapt,

FOTO: GETTY

NewsGuard a constatat că doar două dintre videoclipuri au fost eliminate.) Purtătorul de cuvânt a cerut NewsGuard să nu fie numit și să parafrazeze răspunsurile companiei.

NewsGuard a trimis e-mailuri companiilor care se află în spatele celor nouă mărci menționate în acest raport, întrebându-le dacă erau conștiente de faptul că pe TikTok se răspândesc dezinformări despre marca lor. Niciuna dintre mărci nu a răspuns.

Creșterea la maximum a animozității

NewsGuard a constatat că dezbaterea publică pe TikTok în jurul acțiunilor marilor companii devine rapid toxică și propagă dezinformări despre mărci.

De exemplu, al doilea rezultat care a apărut la căutarea „Target Boycott 2023" - care a fost sugerat către NewsGuard ca o căutare de cuvinte cheie atunci când s-a tastat „Target" - a prezentat o femeie care susținea că Target oferă costume de baie „prietenoase" pentru copiii LGBTQ+. „Îl oferă copiilor voștri", a spus femeia, ținând în mână ceea ce a spus că este un costum de baie „tuck-friendly". „Dacă asta nu vă dă un motiv să boicotați Target, nu știu ce vă poate da". Videoclipul, care a fost vizionat de 225.900 de ori până la data de 19 iulie 2023, a fost unul dintre cele trei videoclipuri care avansează aceeași afirmație transmisă de către NewsGuard în analiza sa.

Dezbaterile publice de pe TikTok în jurul acțiunilor marilor companii devin rapid toxice și propagă dezinformări despre mărci

În mai 2023, conservatorii au făcut apel la boicotarea Target din cauza colecției Pride a companiei, care includea haine cu tematică LGBTQ+ făcute pentru copii. Cu toate acestea, retailerul nu vinde costume de baie pentru copii care să fie prietenoase cu homosexualitatea, și nu a făcut niciodată acest lucru, potrivit unui purtător de cuvânt al companiei și unei analize NewsGuard a hainelor de pe site-ul retailerului. Target a vândut costume de baie care includ material suplimentar pentru a ascunde părțile intime masculine - dar acestea erau disponibile doar în mărimi pentru adulți și nu erau comercializate pentru copii.

În opt căutări de cuvinte cheie legate de Bud Light și de producătorul de bere american Anheuser-Busch, NewsGuard a primit 20 de videoclipuri care conțineau afirmații false, înșelătoare și nefondate despre bere și despre compania care o deține. În martie 2023, conservatorii au cerut boicotarea Bud Light după ce berea a fost prezentată într-o promoție pe rețelele sociale de către influencerul transsexual Dylan Mulvaney.

Atunci când NewsGuard a căutat „Anheuser-Busch" pe TikTok, algoritmul rețelei de socializare a sugerat, printre altele, fraza „Anheuser-Busch ceo is a cia operative", care a generat opt videoclipuri în care se susținea că Brendan Whitworth, directorul general al Anheuser-Busch, este un agent CIA. De fapt, Whitworth a lucrat pentru CIA în calitate de ofițer de operațiuni, dar a părăsit agenția în 2006, potrivit site-ului de verificare a faptelor Verify This.

Whitworth a fost subiectul și altor teorii ale conspirației. Un alt videoclip TikTok transmis către NewsGuard a sugerat că Whitworth a luat decizia de a-l prezenta pe Mulvaney într-o reclamă pentru că a vrut să contracareze prejudecățile împotriva persoanelor transsexuale după împușcăturile din

27 martie 2023 de la o școală primară din Nashville, în urma cărora au murit șase persoane. Suspectul, pe care poliția l-a împușcat mortal, era Aiden Hale, un bărbat transsexual. „Așa că acum faceți cunoștință cu Brendan Whitworth, Anheuser Busch... Salariu anual de 12 milioane de dolari, fost membru CIA, care pune o persoană transsexuală pe cea mai cunoscută bere a Americii, imediat după ce un transsexual a ucis copii la o școală creștină din Nashville [sic]... R U AWAKE YET?", se arată în legenda videoclipului. Până la data de 19 iulie 2023, videoclipul a adunat 61.600 de vizualizări.

De fapt, Bud Light a luat decizia de a se asocia cu Mulvaney înainte de tragedia din Nashville. Prima postare sponsorizată de Bud Light a fost prezentată pe Instagramul lui Mulvaney în luna februarie.

„Simțiți-vă liberi să vă lăsați păcăliți"

Șapte dintre cele 73 de videoclipuri false sau înșelătoare identificate de NewsGuard au inclus imagini și clipuri manipulate digital - dintre care trei au folosit imagini aparent generate de inteligența artificială - pentru a pune mărcile într-o lumină negativă. Cumulat, aceste videoclipuri au fost vizualizate de 26.010.700 de ori până la data de 19 iulie 2023 (un videoclip a apărut de două ori). În unele cazuri, videoclipurile au inspirat zeci de utilizatori să lase comentarii în care se cerea boicotarea companiilor menționate.

Pe lângă videoclipul Hobby Lobby menționat mai sus, două videoclipuri TikTok cu imagini generate de inteligența artificială au afirmat că Target vinde haine satanice. „Uitați-vă la aceste imagini pe care sunt pe cale să vi le arăt despre ceea ce Target are pregătit pentru copiii noștri și pentru fiecare dintre voi", a declarat „King Joshua", un influencer TikTok autointitulat „King Joshua" creștin, într-un videoclip din 12 iunie 2023, înainte de a afișa o serie de fotografii care înfățișează un magazin inscripționat cu imagini satanice și un bărbat care poartă haine cu tematică satanică.

Videoclipul, care a fost al nouălea rezultat pentru termenul de căutare „Target", a atras peste 1 milion de vizualizări, iar mulți comentatori au declarat că nu vor mai face cumpărături la acest retailer. „Boicot permanent de data aceasta", a scris un utilizator. „Cine se bagă? Nu vă puneți cu copiii noștri".

De fapt, Target nu vinde hainele satanice pe care le-a arătat „Regele Joshua". Fotografiile generate de inteligența artificială par să fi provenit de la un utilizator de Facebook numit „The Pumpkin Empress", care a postat videoclipurile pe pagina sa în mai 2023 sub titlul „AI pics: by yours truly, feel free to fall for it".

Un alt videoclip manipulat digital servit către NewsGuard susținea că Bud Light „ripostează" la criticile primite în legătură cu parteneriatul cu Mulvaney, achiziționând o reclamă pe un panou publicitar pe care scria „lol CRYBABIES".

Utilizatorul care a postat videoclipul - care se numește pe TikTok „Jess in Miami" - a sugerat că panoul publicitar a dovedit că Bud Light a orchestrat controversa pentru publicitate.

Până la 19 iulie 2023, clipul a atras 1,4 milioane de vizualizări. (După ce NewsGuard a contactat TikTok pentru comentarii, videoclipul a fost eliminat).

De fapt, Bud Light nu și-a numit criticii „plângăcioși", iar panoul publicitar, care se află în Toronto, afișează de fapt o reclamă pentru o altă companie - serviciul de streaming Disney+.

„Panoul nostru publicitar a fost modificat în imaginile care au circulat pe rețelele sociale", a declarat pentru The Associated Press în aprilie 2023, Toby Sturek, un director la Branded Cities,

ȚINTĂ **După ce a încheiat un parteneriat cu un influencer transsexual, Anheuser-Busch a fost ținta atât a furiei conservatoare, cât și a teoriilor conspirației nefondate.**

compania de publicitate care deține panoul publicitar.

Politica TikTok prevede că „mediile sintetice sau manipulate care prezintă scene realiste trebuie să fie dezvăluite în mod clar. Acest lucru se poate face prin utilizarea unui sticker sau a unei legende, cum ar fi „sintetic", „fals", „nu este real" sau „alterat".

Cu toate acestea, niciunul dintre videoclipurile manipulate pe care NewsGuard le-a identificat pe TikTok nu conținea legende sau stickere care să indice în mod clar faptul că au fost modificate.

Unul dintre videoclipuri, cel legat de Hobby Lobby, menționat la începutul acestui articol, includea un filigran al unui grup Reddit care a partajat imagini generate de AI numit „Midjourney". (Midjourney este, de asemenea, numele unui program de generare de imagini AI.) Purtătorul de cuvânt al TikTok a declarat pentru NewsGuard că filigranul respectă standardul platformei pentru a dezvălui că un videoclip este generat de AI.

FOTO: NATALIE BEHRING/GETTY

Când un analist NewsGuard a tastat „Anheuser-Busch" în câmpul de căutare, TikTok a sugerat căutarea „Anheuser-Busch ceo este operativ cia"

„Satanismul" Balenciaga

După cum s-a menționat mai sus, NewsGuard a constatat că motorul de căutare al TikTok, care sugerează cuvinte cheie utilizatorilor pe măsură ce aceștia tastează, îi îndreaptă spre teorii ale conspirației și dezinformări legate de marcă.

De exemplu, atunci când un analist NewsGuard a tastat „Heineken" în câmpul de căutare TikTok pe 13 iulie 2023, frazele „Heineken conspiracy", „Heineken androchrome", [sic] și „Heineken bill gates" au apărut ca fiind căutări sugerate.

Aceste cuvinte-cheie au returnat 10 videoclipuri care avansează teorii ale conspirației nefondate despre Bill Gates și producătorul olandez de bere la care a achiziționat o participație de 902 milioane de dolari, inclusiv unul care susține că miliardarul din domeniul tehnologiei folosește Heineken pentru a „injecta chestii" în alimente, apă și animale. Altul sugerează că participația financiară a lui Gates în Heineken face parte dintr-un plan de scădere a populației lumii. Expresia de căutare sugerată „Heineken androchrome" [sic] a returnat două videoclipuri care promovează o teorie a conspirației QAnon care susține că Gates transportă adrenochrom, un compus produs în mod natural în glandele suprarenale ale oamenilor, în butoaie de Heineken.

După ce NewsGuard a cerut un comentariu, TikTok a eliminat unul dintre cele două videoclipuri care promovau teoria conspirației androchrome. Susținătorii QAnon susțin că elitele recoltează androchrome de la copiii abuzați și îl folosesc pentru a rămâne sănătoși și tineri. Nu există nicio dovadă că acest compus are efecte de întinerire sau proprietăți psihedelice, potrivit unui raport al McGill Office for Science & Society, sau că Heineken îl transportă.

În mod similar, atunci când un analist NewsGuard cu sediul în Italia a tastat „Barilla" în TikTok pe 11 iulie 2023, prima frază de căutare sugerată a fost „barilla insetti", în italiană „insecte Barilla".

Dând clic pe fraza respectivă, a obținut patru videoclipuri care susțineau nefondat că pastele Barilla sunt făcute cu insecte. „Acum este oficial că pastele Barilla sunt făcute cu făină de insecte", se afirmă într-un videoclip în italiană („Però adesso è ufficiale che la pasta Barilla viene fatta anche inserendo farina di insetti") care a adunat 353.000 de vizualizări.

Se pare că această narațiune a început să circule pentru prima dată în octombrie 2022, după ce Fundația Barilla, afiliată companiei, care promovează cercetarea în domeniul sustenabilității, a postat pe Twitter un videoclip în care un comediant italian vorbea despre valoarea nutritivă a alimentelor pe bază de insecte. În urma reacțiilor din social media, pe 2 noiembrie, fundația a declarat într-un comunicat de presă: „Grupul Barilla nu a anunțat niciodată lansarea de produse realizate cu făină de insecte și nu are niciun interes în a-și extinde afacerile în această direcție". NewsGuard a analizat lista de ingrediente a produselor Barilla și a confirmat că firma nu folosește făină de insecte în pastele sale. N

➤ **Jack Brewster** *este editor, iar* **Macrina Wang** *este analist senior la NewsGuard. Reportaj realizat de analistul colaborator* **Natalie Adams**, *analistul* **Sara Badilini**, *analiștii seniori* **Natalie Huet** *și* **Giulia Pozzi**, *analistul colaborator* **Marie Richter**, *stagiara* **Sofia Rubinson** *și editorul-șef și vicepreședintele parteneriatelor, Germania și Austria,* **Roberta Schmid**.

POLITICĂ

Problema vârstei lui Biden îi destramă pe democrați

După ce a fost descris ca un „om în vârstă, cu o memorie slabă", întrebările legate de anii înaintați ai președintelui Statelor Unite divizează partidul său.

LA PUȚIN PESTE O LUNĂ DUPĂ CE UN RAPORT al unui consilier special a adus în prim-planul campaniei prezidențiale din 2024 întrebările legate de vârsta lui Joe Biden, democrații sunt dezbinați cu privire la cea mai bună modalitate de a aborda ceea ce devine una dintre problemele definitorii ale alegerilor.

Președintele, în vârstă de 81 de ani, și consilierii săi au ripostat după ce, pe 8 februarie, raportul avocatului special Robert Hur l-a descris ca fiind un „om în vârstă, cu o memorie slabă".

Biden a organizat un eveniment destul de rar: conferință de presă de seară de câteva ore. În zilele care au urmat, vicepreședintele Kamala Harris a calificat raportul drept „motivat politic", iar prima doamnă, Jill Biden, s-a alăturat unui cor de susținători care au garantat pentru capacitatea și energia lui Biden.

Dar, în timp ce președintele și echipa sa au încercat să treacă peste pagubele provocate de raport, aliații de la Casa Albă și alți democrați au devenit din ce în ce mai îngrijorați de faptul că strategia de a minimiza vârsta lui Biden și a o categorisi drept o diversiune, este o abordare greșită a unei probleme care nu poate fi ușor ascunsă sub preș. Cei din interiorul partidului se tem în privat că Biden nu argumentează cu mai multă forță de ce poate fi președinte și la peste 80 de ani. Asta în vreme ce democrații nu sunt de acord cu privire la cel mai bun mesaj care ar risipi temerile publicului cu privire la vârsta lui Joe Biden și nici dacă actualul președinte al Statelor Unite sau reprezentanții săi sunt cei mai eficienți mesageri.

Preocupările și teoriile concurente cu privire la cea mai bună cale a lui Biden pentru a câștiga realegerea reflectă anxietatea pe care mulți democrați o simt în legătură cu o revanșă la alegerile generale a fostului președinte Donald Trump, prezumtivul candidat republican.

Cifrele istoric scăzute de aprobare a lui Biden și rezultatele slabe din sondajele față în față cu Trump au alimentat discuții din ce în ce mai intense potrivit cărora democraților le-ar fi mai bine să aleagă pe altcineva.

„Democrații au o opțiune mai bună decât Biden", a scris Ezra Klein, un editorialist progresist și un critic vocal al lui Donald Trump, în *The New York Times*, la scurt timp după ce a apărut raportul lui Hur. Hur a pus și mai mult combustibil pe foc, atrăgând atenția asupra a ceea ce sondajele arată că este una dintre cele mai mari vulnerabilități ale lui Biden. „Într-un fel, avocatul special i-a făcut o favoare lui Biden pentru că noi am strigat agresiv de pe margine că oamenii care lucrează cu el în mod regulat trebuie să iasă și să spună că își face bine treaba", a declarat un fost oficial de rang înalt din administrația Biden, care rămâne în contact cu Casa Albă și care a cerut să își păstreze anonimatul.

În ciuda apelurilor tot mai numeroase pentru ca Biden și apropiații săi să organizeze o apărare mai robustă, există o dezbatere în cadrul partidului cu privire la cum ar trebui să arate aceasta.

Harris a exprimat frustrările oficialilor Casei Albe și ai campaniei lui Biden când a spus că accentul pus de Hur pe vârsta lui Biden a fost „gratuit" și „în mod clar, motivat politic". Hur este un fost procuror federal al statului Maryland, care a fost nominalizat în acest post de Trump.

Dar procurorul general al lui Biden, Merrick Garland, a fost cel care l-a numit pe Hur în

de **DANIEL BUSH**

funcția de consilier special în ancheta privind gestionarea de către Biden a documentelor clasificate după ce a fost vicepreședinte. Hur a constatat că Biden a păstrat informații clasificate după ce a părăsit funcția de vicepreședinte, dar a declarat că anchetatorii nu au descoperit suficiente dovezi pentru a justifica acuzații penale.

Constatarea a fost în conformitate cu o politică a Departamentului de Justiție care interzice acuzarea președinților în exercițiu de comiterea unei infracțiuni.

Însă decizia a fost umbrită de concluzia lui Hur, potrivit căreia președintele avea o „memorie limitată" și nu-și putea aminti momente cheie din viața sa profesională sau personală, printre care data morții fiului său Beau Biden.

Hur, care a demisionat din funcția de consilier special, a apărat raportul în cadrul unei audieri de supraveghere a Camerei Reprezentanților în data de 12 martie.

„Evaluarea mea în raport cu privire la relevanța memoriei președintelui a fost necesară, precisă și corectă", a declarat Hur în declarația sa de deschidere la audiere. El a adăugat că „nu l-a denigrat pe președinte în mod nedrept".

Apărarea capacității mentale a lui Biden

Harris a fost departe de a fi singurul democrat care a avut cuvinte ascuțite la adresa caracterizării lui Biden de către Hur. Democrații din Congres, oficiali ai administrației și alți susținători au răspuns, de asemenea, în ultimele săptămâni, prin îngrămădirea unui flux constant de laude la adresa energiei și eticii de muncă a lui Biden.

„Joe are 81 de ani, este adevărat, dar are 81 de ani și face mai mult într-o oră decât fac majoritatea oamenilor într-o zi", a scris Jill Biden într-un e-mail de campanie către susținători, după publicarea raportului avocatului special.

De atunci, unii democrați au averti-

zat că este o greșeală pentru campania lui Biden să se bazeze prea mult pe surogate pentru a-l apăra, sau ca susținătorii să facă afirmații despre sănătatea sa care ar putea părea exagerate pentru unii alegători.

„Faptul că surogatele ies pe scenă și spun că este foarte ager, asta nu-l duce nicăieri", a declarat Tad Devine, un strateg democrat veteran. „Biden trebuie să pună el însuși în practică cea mai mare parte din această strategie".

Cu toate acestea, atunci când Biden a încercat să se apere, efortul s-a întors uneori împotriva sa. Conferința de presă pe care a ținut-o în ziua în care raportul consilierului special a fost făcut public a oferit un memento dur.

„Memoria mea este bună", a spus Biden ca răspuns la întrebările despre constatări. Câteva minute mai târziu, el a răspuns la o întrebare despre Orientul Mijlociu și a confundat liderii Egiptului și Mexicului.

„Surogatele care ies să spună că este ager nu-l ajută cu nimic... Biden trebuie să facă majoritatea acestor lucruri singur".

Greșeala a venit în aceeași săptămână în care președintele a spus că a vorbit cu lideri europeni morți, când a vrut să se refere la actualii lideri ai Franței și Germaniei.

Mai mulți oficiali de la Casa Albă au respins-o ca fiind o greșeală obișnuită, iar mai multe persoane care îl cunosc pe Biden de ani de zile au spus că acesta nu a avut niciodată un talent pentru a-și aminti numele. Oamenii de campanie din staful lui Joe Biden nu a răspuns la solicitarea de comentarii din partea *Newsweek*.

Un consilier vechi al lui Biden a susținut că greșelile sale verbale nu ar trebui privite ca o dovadă că nu este pregătit pentru funcția de președinte și a spus că nu se acordă suficientă atenție formei fizice a lui Biden pentru un bărbat de vârsta lui.

„El face exerciții în mai multe zile săptămânal cu un antrenor și este într-o formă fizică mai bună decât era acum

FOTO: FROM BELOW: CHIP SOMODEVILLA/GETTY; SAUL LOEB/AFP/GETTY

15, 20 de ani", a spus consilierul, care a vrut să își păstreze anonimatul. „A devenit mai atent la condiția sa fizică".

Rezistența fizică și acuitatea mentală a lui Biden au fost, de asemenea, analizate recent în detaliu cu ocazia discursului său despre Starea Uniunii. Peste 32 de milioane de oameni au urmărit discursul, una dintre cele mai mari audiențe pe care Biden le va avea de acum până la ziua alegerilor din noiembrie.

Președintele a vorbit mai mult de o oră și și-a făcut timp pentru a aborda direct vârsta sa, o posibilă avanpremieră a mesajelor sale pe această temă în alegerile generale. Biden a precizat că s-a confruntat cu întrebări legate de vârsta sa încă de când a fost ales în Senatul SUA în 1972, la doar 29 de ani.

„În cariera mea, mi s-a spus și că sunt prea tânăr, și că sunt prea bătrân", a spus el. „Fie că sunt tânăr sau bătrân, am știut întotdeauna ce rezistă și care este steaua noastră polară. Este vorba despre însăși ideea de America".

Biden a glumit și pe seama vârstei sale, lucru pe care l-a mai făcut în discursuri și în timpul unei apariții recente la emisiunea *Late Night with Seth Meyers* de pe NBC.

„Știu că poate nu arăt așa, dar sunt aici de ceva vreme", a spus Biden.

Trump ar fi al doilea cel mai bătrân președinte

Aliații președintelui au mai susținut că acesta este într-o formă mai bună decât Trump, care are 77 de ani și ar fi al doilea cel mai bătrân președinte american din istorie, după Biden. Democrații au susținut că, în aparițiile din campanie, Biden pare mai stabil decât Trump, subliniind tendința lui Trump de a uita fapte, de a vorbi greșit și de a face afirmații false. Sondajele de opinie arată în mod constant că majoritatea americanilor cred că ambii bărbați sunt prea bătrâni pentru un nou mandat, dar relevă, de asemenea, că sunt mai mulți cei care au această părere despre Biden, decât

DISCRIMINAREA DE VÂRSTĂ În ciuda faptului că are 77 de ani, Trump nu s-a confruntat cu aceleași critici ca Biden; mai jos la stânga împreună cu Kamala Harris și Mike Johnson.

despre Trump.

În rândul adulților americani, 59% au declarat că sunt de părere că amândoi sunt prea bătrâni pentru un al doilea mandat de președinte, potrivit unui sondaj ABC News/Ipsos realizat după publicarea raportului avocatului special. Cu toate acestea, 27 la sută au spus că doar Biden este prea bătrân. Asta, comparativ cu doar 3 la sută care au spus că doar Trump este prea bătrân.

„Biden este într-adevăr cel care este văzut ca având o problemă de vârstă", a declarat Cliff Young, președintele departamentului de afaceri publice al Ipsos. „Este cu siguranță o problemă partizană".

El a adăugat: „Republicanii sunt mult mai critici cu privire la vârsta lui Biden decât sunt democrații cu privire la vârsta lui Trump".

Poate că el însuși se teme de atacurile legate de vârstă și de asta Trump nu a pus vârsta lui Biden în centrul campaniei sale. „Biden nu este prea bătrân, este prea incompetent!", a scris Trump pe platforma sa de socializare, Truth Social, la câteva zile după raportul Hur. *Newsweek* a contactat campania lui Trump în legătură cu acest comentariu.

Stilurile de vorbire și abordarea campaniei electorale ale lui Biden și Trump le accentuează diferențele. Trump a început să candideze serios la președinție anul trecut și favorizează marile mitinguri de campanie care adună adesea mii de susținători.

Biden a așteptat până la începutul anului electoral pentru a organiza primul său miting oficial de campanie, urmând o schemă folosită de președinții în exercițiu democrați și republicani care au încercat recent să fie realeși. De atunci, Biden și-a accelerat programul pentru 2024, incluzând apariții de campanie în Carolina de Sud, Michigan, Nevada și Carolina de Nord.

Atât Biden, cât și Trump și-au asigurat suficienți delegați pentru a obține nominalizările partidelor lor la 12 martie, după victorii importante în Super Marțea din săptămâna precedentă. Dar actualul președinte a organizat puține mitinguri de amploare în campanie. Biden a optat în schimb pentru evenimente mai mici, care îi permit să intre în contact individual cu persoane, dar care nu au energia unui mare eveniment de campanie.

Strategia îi permite să-și pună în valoare abilitățile de politician, a declarat Seth Harris, fostul consilier principal al lui Biden pe probleme de muncă și senior fellow la Burnes Center for Social Change. Cu cât mai multe evenimente de acest tip va avea Biden, cu atât mai bine va putea să le arate americanilor că este pregătit să servească încă patru ani, a spus Harris.

„El trebuie doar să fie văzut în public mai mult", a spus Harris. „Oamenii trebuie să îl vadă interacționând cu alți americani".

Alți democrați au fost de acord că Biden trebuie să înceapă să facă mai multă campanie electorală și să abordeze mai direct problema vârstei sale în lumina raportului consilierului special.

„Trebuie să se recunoască", a spus Devine, „că problema vârstei președintelui va fi în prim-plan în alegeri".

Daniel Bush *este corespondentul Newsweek la Casa Albă. Urmăriți-l pe X @DanielBush*

REVOLUTI

FOTO: GORODEN KOFF/GETTY

AI

CUM AU AJUNS **CEI MAI BUNI DIRECTORI DE SPITALE**
DIN LUME SĂ PARIAZE PE NOUA TEHNOLOGIE

ÎN SPITALE ESTE AICI

JEFF YOUNG

LIDERII UNORA DINTRE CELE MAI bune spitale din lume se află într-un moment unic. La doar câțiva ani după ce pandemia COVID-19 a împins sistemele globale de sănătate într-un punct critic, mulți dintre acești directori de top ai spitalelor se află acum în fruntea a ceea ce promite să fie unul dintre cele mai mari salturi din medicina modernă. Inteligența artificială își arată rapid potențialul de a revoluționa multe aspecte ale acordării de îngrijiri, de la diagnosticarea cancerului, până la munca de birou. Dar ea prezintă, de asemenea, noi riscuri, incertitudini și întrebări etice supărătoare. Odată cu publicarea clasamentului „Cele mai bune spitale din lume" realizat de *Newsweek*, directorii de la cele mai importante unități medicale din întreaga lume ne-au spus cum folosesc puterea inteligenței artificiale.

„Sistemul de sănătate trebuie să îmbrățișeze inteligența artificială", a declarat președintele și directorul executiv al Mayo Clinic, dr. Gianrico Farrugia, care face parte, de asemenea, dintr-un grup de experți al Academiei Naționale de Medicină însărcinat cu elaborarea unui cod de conduită pentru utilizarea adecvată a inteligenței artificiale în domeniul sănătății.

Deși lucrările la liniile directoare vor continua în anul următor, Farrugia a declarat că liderii din domeniul sănătății nu ar trebui să ezite să adopte între timp instrumente de inteligență artificială.

„Dacă asistența medicală ar fi perfectă, ne-am putea permite să așteptăm", a spus Farrugia. „Asistența medicală nu este perfectă, există prea multă durere și suferință". Pandemia de COVID-19 a scos la iveală multe slăbiciuni, inclusiv lipsa de personal, probleme de echipament și aprovizionare și ineficiențe sistemice care împiedică îngrijirea și adaugă costuri. Directorii executivi au declarat pentru *Newsweek* că inteligența artificială îi poate ajuta să abordeze mai bine multe dintre aceste provocări.

DIAGNOSTICUL RX
Gianrico Farrugia de la Clinica Mayo (mai jos) spune că inteligența artificială poate fi folosită pentru a identifica semnele timpurii ale insuficienței cardiace, în timp ce Clinica Cleveland (dreapta sus) a valorificat puterea acesteia pentru a îmbunătăți tratamentele pentru sepsis; iar depistările automate de temperatură folosind AI (dreapta jos) eliberează timp pentru îngrijirea pacienților.

„Spitalul viitorului este unul condus de date", a declarat Paulo Nigro, CEO al Spitalului Sírio-Libanês din Sao Paulo, Brazilia. „Și vă spun, criza [COVID] a accelerat acest proces de utilizare a datelor pentru a lua decizii".

Dar liderii de spitale au vorbit, de asemenea, despre o tensiune între promisiunea pe care o reprezintă AI și provocările sale. „Vrem să facem ceea ce este mai nou și mai bun, dar vrem să facem acest lucru în cel mai sigur și mai atent mod posibil", a declarat Johnese Spisso, CEO al UCLA Hospital System.

În cele din urmă, presiunile financiare și demografice cu care se confruntă spitalele le vor cere probabil să găsească cele mai utile și etice modalități de a adopta tehnologia.

„Fiecare sistem de sănătate din lume se confruntă cu aceleași provocări, și anume creșterea costurilor, îmbătrânirea populației și scăderea forței de muncă", a declarat profesorul Aymeric Lim, directorul general al Spitalului Universitar Național din Singapore. „Singura modalitate prin care putem să ocolim aceste probleme este să folosim efectiv inteligența artificială, așa că nu avem de ales".

Potențialul AI pentru detectarea timpurie

Inteligența artificială este deja utilizată pe scară largă pentru păstrarea înregistrărilor, pentru a îmbunătăți luarea de notițe și alte documente necesare în timpul consultațiilor pacienților și pentru a spori securitatea și integritatea datelor pacienților.

„Sunt multe lucruri pe care le folosim cu câțiva ani înainte de a le numi cu adevărat AI", a spus Spisso.

Aceste aplicații pot reduce costurile și pot diminua povara administrativă a personalului, eliberându-l pentru a se dedica mai mult timp îngrijirii pacienților, decât birocrației. Dar capacitatea inteligenței artificiale de a spori medicina, în special diagnosticarea, este cea pe care acești lideri de spital o consideră cea mai interesantă și provocatoare. Aceasta îi ajută deja pe medici să evalueze mai bine tomografiile și radiografiile și să identifice semnele timpurii ale multor boli, inclusiv cancerul de sân, cancerul pancreatic și osteoporoza. Clinica Mayo a dezvoltat modalități de utilizare a inteligenței artificiale pentru a identifica semnele timpurii ale

FOTO: FROM LEFT: MAYO CLINIC; CLEVELAND C

insuficienței cardiace, iar, la Clinica Cleveland, aceasta ajută la abordarea uneia dintre cele mai frecvente cauze de deces în rândul pacienților din spitalele de urgență: sepsisul, o infecție a fluxului sanguin, care apare atunci când organismul nu răspunde în mod corespunzător pentru a lupta împotriva unei infecții.

„Tratamentul cu succes al sepsisului constă în detectarea timpurie", a declarat dr. Tom Mihaljevic, directorul executiv al Cleveland Clinic, dar ansamblul de simptome care indică sepsisul poate fi foarte subtil. „Utilizarea inteligenței artificiale ne ajută să rezumăm toate datele relevante și să identificăm pacienții cu potențial de sepsis mult, mult mai devreme", a spus el.

Mihaljevic a declarat că spitalul a înregistrat o îmbunătățire de 40 la sută în ceea ce privește tratamentul sepsisului cu ajutorul algoritmilor alimentați de inteligența artificială.

„Acesta este un succes fenomenal pentru o afecțiune altfel mortală", a spus el.

În Brazilia, Nigro a spus că, în timpul pandemiei, spitalul său a văzut o oportunitate de a aplica inteligența artificială pe o scară mai largă la analizele care vizează tendințele în materie de sănătate pentru a sprijini îngrijirea preventivă. „Aici cred că inteligența artificială va avea un impact uriaș", a spus Nigro.

Sírio-Libanês are acum o parte a activității sale care folosește algoritmi pentru a căuta indicii de riscuri pentru sănătate în datele demografice ale forței de muncă din marile companii.

„De exemplu, dacă este o companie minieră, probabil că angajații vor fi mai expuși la anumite tipuri de boli", a spus Nigro.

Spitalul recomandă apoi intervenții sau inițiative de sănătate orientate către trăsăturile și tendințele specifice pe care inteligența artificială le identifică în rândul angajaților.

„Ei pot anticipa sau chiar eradica anumite boli", a spus el. Nigro a adăugat că programul include deja aproximativ 200.000 de brazilieni, iar obiectivul său „moonshot" este de un milion de persoane.

■ □ □

„SPITALUL VIITORULUI ESTE

UNUL CONDUS DE DATE ...

CRIZA [COVID] A ACCELERAT ACEST PROCES

DE UTILIZARE A DATELOR PENTRU A LUA DECIZII".

INSTRUMENTE PUTERNICE Johnese Spisso (stânga) de la UCLA Hospital System spune că trebuie să găsim un echilibru între utilizarea „celor mai noi și mai bune" tehnologii în „cel mai sigur și mai atent mod"; iar Paulo Nigro (mai jos) de la Hospital Sírio-Libanês a valorificat inteligența artificială pentru a identifica tratamente preventive specifice industriei pentru lucrători.

Nigro a urmat o cale neconvențională pentru a ajunge în poziția sa. Educația sa nu este în medicină, ci în inginerie mecanică, iar înainte de a se alătura spitalului a condus companii din domeniul serviciilor alimentare și al produselor farmaceutice. „Pasiunea mea a fost întotdeauna inovația", a spus el.

Nigro a declarat că inovarea bazată pe date poate promova o medicină care să mențină oamenii sănătoși, mai degrabă decât să trateze doar bolile, și ar putea realiza economii enorme în cadrul sistemelor de sănătate. O uncie de date ar putea valora cât un kilogram de leac.

Extinderea cu ajutorul îngrijirii la distanță

Inteligența artificială joacă, de asemenea, un rol în extinderea îngrijirii la distanță, care a devenit mai răspândită de la COVID-19. Spisso a amintit de perioada dificilă a pandemiei, când districtul Los Angeles a suferit patru valuri de infecții. Pacienții COVID-19 au umplut paturile, iar persoanele care aveau nevoie de alte îngrijiri au stat departe de teama de infecție.

„În timpul pandemiei de COVID-19, am trecut de la aproximativ 1.000 de vizite de telemedicină pe săptămână, la zeci de mii pentru o astfel de perioadă", a spus ea.

Creșterea telemedicinei a fost o măsură de urgență, dar aceasta își dovedește valoarea mult după ce pandemia a trecut. Multe spitale au păstrat și au dezvoltat opțiunile extinse de telemedicină și de îngrijire la distanță, care au apărut din necesitate în timpul blocajelor.

„Acest lucru este cu adevărat aici pentru a rămâne", a spus Spisso. „Ne-a permis să continuăm să ne extindem fără să adăugăm mai multe cărămizi și mortar".

Farrugia a spus că ideile pentru îngrijirea la distanță sau pentru telemedicină au fost „accelerate de pandemie și acum devin parte din structura Clinicii Mayo". Un exemplu este lansarea de către Mayo Clinic în 2023 a „Cancer Care Beyond Walls", în care chimioterapia intravenoasă este administrată la domiciliu, în loc să fie nevoie de o vizită la spital.

Telemedicina și tratamentul la domiciliu pot îmbunătăți experiența pacientului și pot reduce costurile, au spus acești lideri, iar mai multe spitale consideră că asistența AI face ca îngrijirea la distanță să fie mai bună. La Cleveland Clinic, a spus Mihaljevic, inteligența artificială îi ajută pe medici să răspundă la întrebările de rutină ale pacienților care vin prin e-mail.

Nigro a spus că Spitalul Sírio-Libanês a reușit să rezolve 90 la sută din cazuri prin telemedicină la prima consultație cu pacienții, în parte datorită asistenței oferite de AI. Acest lucru este deosebit de important pentru zonele rurale din estul Braziliei pe care le deservește spitalul. Ajutorul digital le permite medicilor să se bazeze pe experiența multor consultații anterioare și să verifice mai rapid și mai amănunțit simptomele care ar putea indica probabilitatea, de exemplu, a virusului Zika sau a febrei dengue. „Acesta este viitorul", a declarat Nigro.

Etica inteligenței artificiale

Nu toată lumea este convinsă de viteza cu care inteligența artificială va schimba medicina. „Eu însumi sunt uneori sceptic cu privire la AI", a declarat dr. Yasuhiro Kodera, director la Spitalul Universitar Nagoya din

„RISCUL NUMĂRUL UNU ESTE CA SISTEMUL MEDICAL SĂ NU ADOPTE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI SĂ NU OFERE CEEA CE TREBUIE SĂ OFERIM, ȘI ANUME O ASISTENȚĂ MAI BUNĂ PENTRU TOȚI".

Japonia. Kodera este un chirurg și profesor care a ocupat funcții de conducere în spital timp de opt ani, dintre care cinci ca director, și se va retrage din această funcție în primăvara acestui an. În lunga sa carieră, el a asistat la sosirea multor tehnologii medicale noi și, odată cu ele, la noi provocări legate de modul cel mai bun de aplicare a acestor tehnologii.

Kodera a spus că vede potențialele beneficii ale inteligenței artificiale. Spitalul său participă la unele proiecte de inteligență artificială, inclusiv la cercetarea pe scară largă a unui sistem de AI pentru a utiliza imaginile cu raze X ale pieptului pentru a prezice riscul de osteoporoză. Dar experiența sa cu alte aplicații de inteligență artificială îl face să se îndoiască.

„Avem unele discuții despre cât de mult ar trebui să ne bazăm pe inteligența artificială", a spus el. Kodera este îngrijorat dacă informațiile care alimentează programele de AI vor fi complete sau suficient de solide pentru a produce rezultate fiabile. El a indicat problema „halucinațiilor" AI în unele modele lingvistice mari populare, cum ar fi ChatGPT, ca o poveste de avertizare.

„Uneori mint", a spus el despre instrumentele populare de inteligență artificială. „Nu spun întotdeauna adevărul, așa că există un oarecare scepticism".

Spisso a spus că unele întrebări complicate apar deja în urma utilizării unor instrumente de inteligență artificială destul de simple, menite să ușureze o parte din sarcina administrativă a îngrijitorilor. De exemplu, un sistem de ascultare ambientală folosește inteligența artificială pentru a ajuta medicii să adune și să organizeze notele din conversațiile lor cu pacienții.

AJUTOARELE DIGITALE

Atât Spisso, cât și Nigro anunță utilizarea asistenței AI în telemedicină. Aceasta poate permite specialiștilor să se consulte asupra cazurilor de la distanță, cum a fost cel al acestui pacient spitalizat în Aachen, Germania, în timpul pandemiei.

□ □ ■

„Ei bine, cine altcineva ascultă aceste informații, nu-i așa? Unde sunt acele date?", a întrebat Spisso, dând glas potențialelor îngrijorări pe care le-ar putea avea pacienții. Spisso și-a început cariera în domeniul asistenței medicale și a declarat că abordarea sa în ceea ce privește managementul spitalului este înrădăcinată în importanța relației cu pacienții.

„Nu vrem să facem niciodată ceva care ar putea invada încrederea pacienților noștri și confidențialitatea informațiilor lor", a spus Spisso.

De asemenea, inteligența artificială prezintă riscul de a amplifica prejudecățile care stau la baza informațiilor medicale dacă instrumentele sunt concepute prost sau se bazează pe date eronate. Un studiu din 2019 a constatat că un algoritm utilizat frecvent care ghidează deciziile privind pacienții care au nevoie de îngrijire suplimentară a folosit date de bază care reflectau prejudecăți rasiale. Ca urmare, algoritmul a redus cu mai mult de jumătate numărul de pacienți de culoare identificați pentru îngrijire suplimentară.

Kenneth Goodman conduce Institutul pentru bioetică și politici de sănătate de la Universitatea din Miami și a scris pe larg despre etica inteligenței artificiale în domeniul sănătății. El a contribuit, de asemenea, la orientările recente ale Organizației Mondiale a Sănătății privind aplicațiile de sănătate ale inteligenței artificiale. Goodman a declarat că cele mai multe dileme etice din

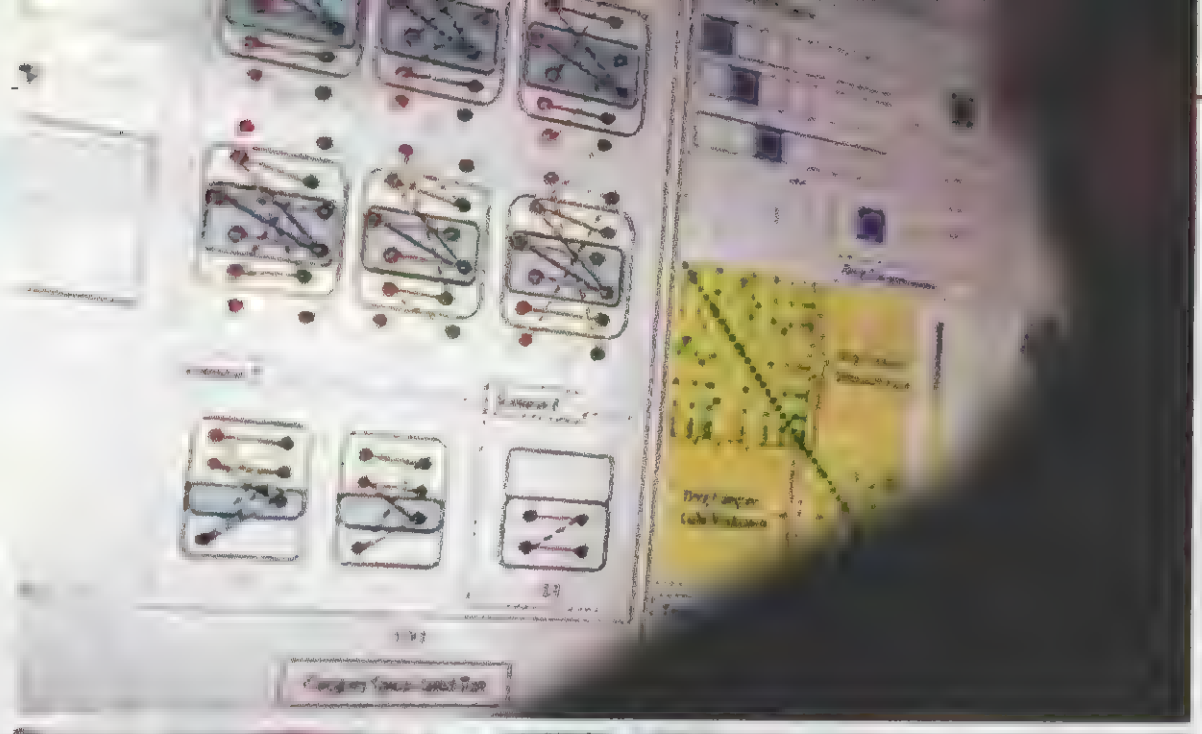

medicină din ultimii 50 de ani au fost declanşate de noile tehnologii, cum ar fi asistenţa mecanică pentru îngrijirea la sfârşitul vieţii şi terapia genică. Inteligenţa artificială urmează acest model, dar, a spus el, există o diferenţă majoră în ceea ce priveşte această tehnologie.

„Inteligenţa artificială ne ajută să gândim mai bine şi, prin urmare, este un organ diferit cu care aceste maşini ne ajută acum", a spus el. „Iar acest lucru va fi transformaţional".

Goodman a spus că există câteva întrebări cheie pe care liderii de spital trebuie să le ia în considerare. Sunt ei convinşi de fiabilitatea şi acurateţea maşinii? Înţeleg pacienţii cum şi de ce este folosită tehnologia? Şi - poate cel mai important - care este rolul adecvat al lucrătorului uman din domeniul sănătăţii în supravegherea procesului? „Întotdeauna trebuie să existe un medic în buclă", în ceea ce priveşte deciziile bazate pe instrumente de inteligenţă artificială, a spus Goodman. Dar unde anume ar trebui să se situeze acest punct de control uman, care ar putea fi o ţintă în mişcare, cu diferitele aplicaţii de inteligenţă artificială şi în evoluţie rapidă.

Goodman a spus că oficialii din domeniul sănătăţii trebuie să verifice în permanenţă fiabilitatea sistemelor automatizate şi să fie în gardă împotriva rezultatelor părtinitoare. De asemenea, trebuie să se străduiască să menţină încrederea pacienţilor, fiind deschişi faţă de public. „Întoarceţi-vă cărţile cu faţa în sus", a sfătuit Goodman.

MIŞCĂRI INTELIGENTE

Inteligenţa artificială poate fi transformatoare şi ne poate ajuta să gândim mai bine, potrivit lui Kenneth Goodman de la Universitatea din Miami, care avertizează totodată asupra necesităţii supravegherii umane.

□ □ ■

Păstrarea contactului uman

Mihaljevic a declarat că dezbaterea privind inteligenţa artificială îi aminteşte de activitatea sa de chirurg cardiolog, unde specialitatea sa era chirurgia robotică.

„Una dintre cele mai frecvente întrebări pe care mi le puneau pacienţii era: «Cine face de fapt operaţia, sunteţi dumneavoastră sau un robot?»". a spus Mihaljevic. „Aşa că acea suprapunere între automatizare, precum şi atingerea umană este întotdeauna prezentă".

El şi alţi lideri de spitale cu care a vorbit *Newsweek* au împărtăşit câteva dintre numeroasele moduri în care lucrează pentru a aborda provocările inteligenţei artificiale pe care Goodman le-a subliniat.

„În ceea ce priveşte asistenţa medicală, AI este un salt cuantic", a spus Lim. Spitalul său a înfiinţat un nou birou de inovare pentru a ajuta întregul personal să devină familiarizat cu inteligenţa artificială.

„Nu este vorba doar despre o grămadă de oameni care folosesc tot timpul chatbots, ci să fie inovatori şi creativi în furnizarea de servicii de sănătate", a spus el.

Unele dintre provocările legate de inteligenţa artificială se referă la modul în care spitalele au trebuit să răspundă la pandemia de COVID-19, când dezinformarea şi teoriile conspiraţiei au ameninţat să submineze încrederea publicului în sfaturile de sănătate şi în siguranţa vaccinurilor. În timpul primelor etape ale pandemiei, a spus Mihaljevic, personalul din Cleveland a fost deschis cu privire la ceea ce ştia şi ceea ce nu ştia încă despre boală. „Aceleaşi principii se aplică şi în cazul implementării noilor tehnologii. Este vorba despre principiile de sinceritate", a spus el.

Spisso a spus că s-a sprijinit foarte mult pe partenerii spitalului său din oraş pentru a construi canale de comunicare de încredere în timpul pandemiei şi al implementării vaccinului COVID-19. Acest lucru a inclus uneori şi unii parteneri neortodocşi de comunicare în domeniul sănătăţii, cum ar fi francizele sportive cu renume din Los Angeles.

„Am avut un grup de legende din Los Angeles Lakers, Kareem Abdul-Jabbar, o mulţime de legende şi celebrităţi care sunt de încredere în comunitate pentru a ne ajuta să împărtăşim informaţii despre siguranţa vaccinurilor", a spus ea.

În cazul inteligenţei artificiale, Spisso apelează din nou la un efort de echipă pentru a ghida deciziile şi a menţine încrederea publicului în noua tehnologie. UCLA

„AVEM UNELE DISCUȚII CU PRIVIRE LA CÂT DE MULT AR TREBUI SĂ NE BAZĂM PE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ... [MODELE LINGVISTICE MARI] UNEORI MINT. ELE NU SPUN ÎNTOTDEAUNA ADEVĂRUL, AȘA CĂ EXISTĂ UN OARECARE SCEPTICISM“.

Health a înființat un comitet consultativ privind inteligența artificială, iar Spisso a spus că va angaja un post la nivel executiv pentru sănătatea AI.

Farrugia a făcut o paralelă similară între provocarea dezinformării din timpul pandemiei și nevoia de a menține încrederea publicului pe măsură ce spitalele adoptă inteligența artificială.

„A fost o provocare atunci, este o provocare și acum“, a spus Farrugia. „Încrederea se află în centrul așteptărilor pacienților“.

Clinica Mayo este partener fondator al Coaliției pentru Inteligența Artificială în Sănătate (CHAI), care a început în 2022 cu ajutorul și contribuția partenerilor corporativi și academici, inclusiv Microsoft, universitățile Duke și Johns Hopkins, precum și a agențiilor guvernamentale federale. Scopul CHAI este de a dezvolta standarde pentru utilizarea inteligenței artificiale, de a evalua noile tehnologii și de a crește încrederea în rândul utilizatorilor de AI și al pacienților.

„Cine este mai potrivit decât sistemul de sănătate pentru a se asigura că inteligența artificială este utilizată în mod corespunzător în domeniul sănătății?“ a întrebat Farrugia. „Așadar, trebuie să facem un pas înainte“.

PROMOVAREA ÎNCREDERII
Tom Mihaljevic, de la Cleveland Clinic, subliniază necesitatea transparenței pentru a explica pacienților modul în care sunt utilizate noile tehnologii.

FOTO DIN STÂNGA SUS: MAYO CLINIC; STR/AFP/GETTY; CLEVELAND CLINIC

Adoptarea de reguli pentru inteligența artificială

Eforturile voluntare precum CHAI ar putea ajuta la stabilirea de linii directoare și principii pentru utilizarea inteligenței artificiale, dar mai mulți directori executivi de spitale cu care a discutat *Newsweek* au fost de acord că AI va necesita, de asemenea, reglementări.

„Reglementarea este ceva care a rămas mult în urmă“, a spus Nigro, în special în ceea ce privește întrebările legate de măsura în care medicii își pot baza deciziile pe inteligența artificială. El a spus că reglementarea ar ajuta la stabilirea fermă a principiului controlului uman al AI în domeniul sănătății. „Decizia finală va fi întotdeauna cea a medicului nostru“, a spus Nigro. „Acest lucru este absolut primordial pentru noi“.

Lim a spus că volumul masiv de date ale pacienților implicat în inteligența artificială va necesita o protecție puternică. „Vă puteți imagina companiile de asigurări sau un guvern de tip eugenic folosind acest lucru la scară masivă, așa că există în mod evident riscuri acolo“, a spus el. Farrugia a spus că nu numai că prevede o reglementare, dar și că pledează pentru aceasta. Un cadru de reglementare clar poate face mai mult decât să împiedice aplicarea dăunătoare a noilor tehnologii, a spus el. În mod corespunzător, reglementarea poate contribui, de asemenea, la stabilirea unei căi către mai multă inovare.

„Reglementarea nu are doar rolul de a împiedica actorii răi să facă lucruri rele, ci și de a da încredere oamenilor buni să facă ceea ce trebuie“, a spus el. Farrugia i-a încurajat pe colegii săi din domeniul sănătății să fie „sceptici cu privire la inteligența artificială, dar să nu fie cinici“. Da, inteligența artificială implică riscuri. Dar, în opinia lui Farrugia, cel mai mare risc este lipsa de acțiune.

„Riscul numărul unu este ca sistemul de sănătate să nu adopte AI și să nu ofere ceea ce trebuie să oferim, adică o mai bună asistență medicală pentru toți“, a spus el.

➤ **Jeff Young** *se ocupă de sustenabilitatea mediului și de guvernanță pentru* Newsweek. **Alex Backus** *și* **Lauren Giella** *au contribuit la realizarea acestui reportaj.*

CELE MAI BUNE SPITALE DIN LUME

2024

Clasamentul extins din acest an cuprinde peste 2.000 de **DESTINAȚII DE PRIMĂ CLASĂ** pentru asistență medicală generală din întreaga lume și din SUA.

Nu sunt multe decizii mai importante de luat în viață decât alegerea spitalului potrivit pentru a vă oferi îngrijiri dumneavoastră sau unei persoane dragi. Pentru a vă ajuta, *Newsweek* a încheiat un parteneriat cu Statista, pentru clasamentul anual al celor mai bune spitale din lume, o serie care a început în martie 2019. În acest an, lista include date despre 2.400 de spitale din 30 de țări. Pentru prima dată, Chile și Malaezia au fost adăugate în clasamentul care include, de asemenea, SUA, cea mai mare parte a Europei de Vest și a Scandinaviei, 10 țări asiatice, Australia și țări din alte părți ale Americii. Datele sunt organizate în funcție de națiune, dar enumeră și primele 250 de spitale din întreaga lume, dintre care primele zece au fost evidențiate de noi – în special în ceea ce privește utilizarea inteligenței artificiale pentru descoperirile medicale. Punctajul fiecărui spital se bazează pe un sondaj online efectuat în rândul a peste 85.000 de experți medicali și pe date publice din testările efectuate după spitalizare în rândul pacienților cu privire la satisfacția generală a acestora față de serviciile primite. Scorul ia în considerare, de asemenea, măsurători privind aspecte precum igiena și raportul pacient/medic, dar și un sondaj Statista cu privire la spitalele care utilizează Patient Reported Outcome Measures (PROM). Este vorba despre chestionare standardizate completate de pacienți pentru a evalua experiența și rezultatele acestora. Având în vedere că sunt atât de multe în joc pentru persoane și instituții, dătele fiabile sunt esențiale. Clasamentele *Newsweek*-Statista oferă informații cruciale pentru pacienți, familii și cadrele din domeniul sănătății care caută profiluri ale unei industrii care va genera 4,24 trilioane de dolari la nivel mondial în 2024. ▸**Nancy Cooper,** *redactor-șef*

METODOLOGIE

CLASAMENTUL WORLD'S BEST HOSPITALS 2024 enumeră cele mai bune spitale din 30 de țări: Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Canada, Chile, Columbia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, India, Israel, Italia, Japonia, Malaezia, Mexic, Olanda, Norvegia, Arabia Saudită, Singapore, Coreea de Sud, Spania, Suedia, Elveția, Taiwan, Thailanda, Emiratele Arabe Unite, Regatul Unit și Statele Unite. Țările au fost selectate pe baza mai multor factori, cum ar fi nivelul de trai/speranța de viață, dimensiunea populației, numărul de spitale și disponibilitatea datelor. Pentru acest an, au fost efectuate următoarele modificări: pentru a reflecta accentul pus pe indicatorii-cheie de performanță în domeniul medical, ponderea pilonului privind indicatorii de calitate a spitalelor a fost mărită. În plus, trei noi acreditări naționale pentru Coreea de Sud, Malaezia și Chile au fost adăugate la modelul de punctaj, iar pentru lista americană au fost introduse criteriile de eligibilitate CMS. Pentru a doua oară, spitalele au fost chestionate cu privire la stadiul implementării PROM-urilor. Anul acesta, sondajul, pragurile de eligibilitate și afișarea spitalelor participante au fost actualizate. Consiliul de experți medicali sprijină dezvoltarea continuă a metodologiei generale. Astfel, listele se bazează pe patru surse de date:

1. Sondaj online: *Newsweek* și Statista au invitat peste 85.000 de experți medicali (medici, manageri de spitale, profesioniști din domeniul sănătății) din 30 de țări să participe la un sondaj online. Participanților li s-a cerut să recomande spitale din propria țară, precum și din altele. Recomandările propriului angajator/spital nu au fost permise.

2. Satisfacția pacienților: Sondajele privind experiența pacienților sunt efectuate de obicei de către companiile de asigurări după spitalizarea pacienților, precum și de către spitale. Exemple de subiecte de sondaj includ satisfacția generală față de spital, recomandarea spitalului și satisfacția față de îngrijirea medicală.

3. Parametrii de calitate a spitalelor: Pentru majoritatea țărilor au fost colectate măsurători ale calității dintr-o varietate de surse publice. Parametrii de calitate diferă de la o țară la alta. Exemplele cuprind date care privesc calitatea îngrijirii pentru tratamente specifice, date care privesc măsurile de igienă și siguranța pacienților și date care urmăresc numărul de pacienți pe medic și pe asistentă.

4. Sondaj privind implementarea PROM-urilor: Scorul implementării PROM-urilor a fost inclus în modelul de punctaj al proiectului World's Best Hospitals. În toamna și iarna anului 2023, *Newsweek* și Statista au contactat spitale și au realizat un sondaj privind implementarea și utilizarea PROM-urilor. Punctajele au fost calculate pentru fiecare spital, luând în calcul fiecare dintre cele patru categorii care au fost ponderate: recomandarea colegilor (40% la nivel național, 5% la nivel internațional), experiența pacientului (16,25%), indicatorii de calitate ai spitalului (35,25%), implementarea PROM-urilor (3,5%).

Fiecare spital din fiecare țară este evaluat cu un scor. Scorurile sunt comparabile doar între spitalele din aceeași țară, deoarece în fiecare țară au fost examinate surse diferite pentru experiența pacientului și indicatorii-cheie de performanță medicală. Deoarece armonizarea acestor date nu poate fi efectuată, nu sunt posibile comparații ale scorurilor între țări (de exemplu; un scor de 90 în țara A nu înseamnă neapărat că acest spital este mai bun decât un spital cu un scor de 87 în țara B).

Numărul de spitale din fiecare țară variază în funcție de numărul unităților medicale și de disponibilitatea datelor în țara respectivă. Statele Unite au avut cele mai multe spitale premiate, 420, în timp ce Israel și Singapore au fost reprezentate cu câte 10 unități medicale. În total, 2.400 de spitale au fost clasificate pentru această a șasea ediție a clasamentului. Primele spitale la nivel mondial au fost stabilite în funcție de numărul de recomandări internaționale primite în cadrul sondajului și de clasamentul lor național. În acest an, au fost adăugate trei noi componente la calcul: excelența în ceea ce privește indicatorii de calitate, excelența în ceea ce privește satisfacția pacienților și excelența în ceea

ce privește implementarea PROM-urilor. Lista globală nu include spitale specializate. Clasamentul este alcătuit exclusiv din unități medicale care sunt eligibile în ceea ce privește domeniul de aplicare descris în acest document. O mențiune în clasament reprezintă o recunoaștere pozitivă bazată pe recomandările colegilor și pe sursele de date publice disponibile la momentul respectiv. Clasamentul este rezultatul unui proces elaborat care, din cauza intervalului de colectare și analiză a datelor, reflectă ultimul an calendaristic. În plus, evenimentele anterioare sau ulterioare perioadei 01.01.2023-31.12.2023 și/sau care se referă la persoane individuale afiliate/asociate cu unitățile nu au fost incluse în măsurători. Ca atare, rezultatele acestui clasament nu ar trebui să fie utilizate ca sursă unică de informații pentru deliberări viitoare.

Clasamentul complet și metodologia sunt disponibile la adresa newsweek.com/wbh-2024. Informațiile furnizate în acest clasament ar trebui să fie luate în considerare împreună cu altele disponibile despre spitale sau, dacă este posibil, însoțite de o vizită la o unitate. Calitatea spitalelor care nu sunt incluse în clasament nu este contestată.

Obiectivul World's Best Hospitals este de a premia spitalele generale. Cele specializate, care au fost recomandate, figurează pe listele din fiecare țară, fără a fi clasificate.

EXPERȚII

David W. Bates, M.D.

SPITALUL BRIGHAM & WOMEN'S, BOSTON

Fost șef al diviziei de medicină internă generală și îngrijire primară la Brigham and Women's Hospital. David Bates este expert în siguranța pacienților și în utilizarea tehnologiei informației pentru îmbunătățirea îngrijirii. Este profesor de medicină la Harvard Medical School și profesor de politică și management în domeniul sănătății la Harvard School of Public Health. El conduce Centrul de cercetare și practică pentru siguranța pacienților de la Brigham and Women's Hospital și a fost anterior director de program extern pentru cercetare în cadrul Alianței globale pentru siguranța pacienților a OMS.

Jens Deerberg-Wittram, M.D.

GERMANIA

Președinte fondator al Consorțiului internațional pentru măsurarea rezultatelor în domeniul sănătății. Jens Deerberg-Wittram ține în mod regulat prelegeri despre asistența medicală bazată pe valoare. A ocupat funcția de director executiv al unui sistem de sănătate german non-profit și al unui grup spitalicesc german cu scop lucrativ. A lucrat ca și consultant în strategie în domeniul sănătății și a fost Senior Fellow la Harvard Business School.

Dr. Gary S. Kaplan M.D.

VIRGINIA MASON FRANCISCAN HEALTH, SEATTLE

Director general emerit al sistemului de sănătate Virginia Mason și al Virginia Mason Franciscan Health. Gary Kaplan a practicat timp îndelungat medicina internă și este un expert în siguranța pacienților. De asemenea, este președintele Institutului Lucian Leape al Institutului pentru Îmbunătățirea Sănătății, care se concentrează pe siguranța pacienților, este membru fondator al organizației Health CEOs for Health Reform și a fost președinte al consiliului de administrație al IHI.

Prof. Gregory Katz

FACULTATEA DE MEDICINĂ A UNIVERSITĂȚII PARIS CITÉ, PARIS; PREȘEDINTE PROMTIME

Profesor la Facultatea de Medicină a Universității Paris Cité, Gregory Katz deține catedra de valoare în sănătate. Este, de asemenea, președintele PromTime, o companie de știință a datelor din domeniul sănătății specializată în PROM și în asistența medicală bazată pe valoare, însărcinată de Ministerul francez al Sănătății să stimuleze practicienii cu privire la asistența medicală cu valoare ridicată. El a fost director de cercetare și inovare în cadrul unor importante grupuri spitalicești private din Europa.

Christoph A. Meier, M.D.

SPITALUL UNIVERSITAR DIN ZÜRICH ȘI UNIVERSITATEA DIN GENEVA

Director al Departamentului de Medicină Internă al Spitalului Universitar din Zürich. Christoph Meier este medic internist practicant și a fost șef al secției de endocrinologie la Spitalul Universitar din Geneva. De asemenea, a ocupat funcțiile de director medical principal și director executiv adjunct al Spitalului Universitar din Basel, unde a implementat principiile asistenței medicale bazate pe valoare. De asemenea, face parte din mai multe comisii legate de măsurarea calității în domeniul sănătății.

Eyal Zimlichman, M.D.

CENTRUL MEDICAL SHEBA, RAMAT GAN, ISRAEL

Director general adjunct, ofițer principal de transformare și ofițer principal de inovare la Sheba Medical Center. Eyal Zimlichman, medic de medicină internă, este fondatorul și directorul programului de inovare ARC, un program global care conduce eforturile de transformare în domeniul asistenței medicale. El este, de asemenea, copreședinte al inițiativei globale de reflecție Future of Health (FOH). Este membru fondator al Academiei Internaționale pentru Calitate și Siguranță în Sănătate și expert internațional în cadrul Societății Internaționale pentru Calitate în Sănătate (ISQua).

CELE MAI BUNE DINTRE CELE BUNE

Aceste instituții de top **SE AFLĂ PE PRIMELE LOCURI** în lista celor mai bune spitale din lume din acest an.

1 Clinica Mayo

ROCHESTER, MINNESOTA

S-a clasat pe locul 1 în topul celor mai bune spitale la nivel mondial șase ani la rând pentru calitatea sa exemplară pe toate planurile. Clinica Mayo are sediul în Rochester, Minnesota, cu campusuri în Scottsdale, Arizona, și Jacksonville, Florida, dar și zeci de clinici afiliate în întreaga țară. Deservind anual peste 1,3 milioane de pacienți din aproape 130 de țări, acest sistem de sănătate nonprofit are peste 76.000 de angajați și a generat venituri de 16,3 miliarde de dolari în 2022. Principiile sale sunt exemplificate de fondatorii dr. Charles Horace Mayo și dr. William James Mayo, care au spus că: „Gloria medicinei ține de faptul că este într-o continuă mișcare înainte". În prezent, centrul avansează cercetarea medicală cu ajutorul tehnologiilor emergente. Printre alte proiecte, gastroenterologii centrului lucrează pentru a încorpora inteligența artificială în procedurile de colonoscopie, pentru a minimiza posibilitatea de a rata polipi greu de localizat, detectând astfel cancerul de colon mai devreme. ▸ **mayoclinic.org**

2 Clinica Cleveland

CLEVELAND ■■

Cu o vechime de peste un secol, Clinica Cleveland cuprinde 77.000 de îngrijitori, 23 de spitale și 275 de unități ambulatorii în Ohio, Florida, Nevada, Canada, Londra și Emiratele Arabe Unite. Clasat în mod constant pe locul 2 pe lista noastră de spitale globale începând cu 2019, acest centru de inovare în continuă expansiune este cunoscut pentru descoperirea serotoninei, finalizarea primului transplant de laringe reușit și dezvoltarea unui vaccin împotriva cancerului de sân triplu negativ. Cercetătorii de la Cleveland Clinic sunt deschizători de drumuri în domeniul descoperirilor medicale. În colaborare cu IBM, aceștia au prezentat anul trecut primul computer cuantic dedicat cercetării în domeniul sănătății. În ianuarie, echipa a publicat un studiu care detaliază modul în care modelele de inteligență artificială au fost esențiale în identificarea de noi ținte pentru imunoterapie. ▸ **my.clevelandclinic.org**

FOTO, ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC, DIN STÂNGA: MAYO CLINIC; CLEVELAND CLINIC; TORONTO GENERAL/UNIVERSITY HEALTH NETWORK

3 Spitalul General din Toronto

■

TORONTO

Spitalul General Toronto este membrul emblematic al University Health Network, cea mai mare organizație de cercetare în domeniul Sănătății din Canada, formată din Toronto Western Hospital, Princess Margaret Cancer Centre, Toronto Rehabilitation Institute și Michener Institute. Cu o istorie de aproape 200 de ani, TGH este renumit ca fiind cel mai mare centru de transplant de organe din Canada și unul dintre cele mai mari centre de profil din America de Nord. Este recunoscut pentru efectuarea cu succes a primelor transplanturi de un singur plămân și dublu plămân. În același domeniu, divizia de cercetare a centrului a publicat anul trecut un studiu care indică modul în care inteligența artificială și învățarea automată pot ghida medicii în ceea ce privește adecvarea plămânilor donatorilor și rezultatele transplantului, crescând în mod dramatic numărul de transplanturi de organe reușite. ▸ **uhn.ca/OurHospitals/TGH**

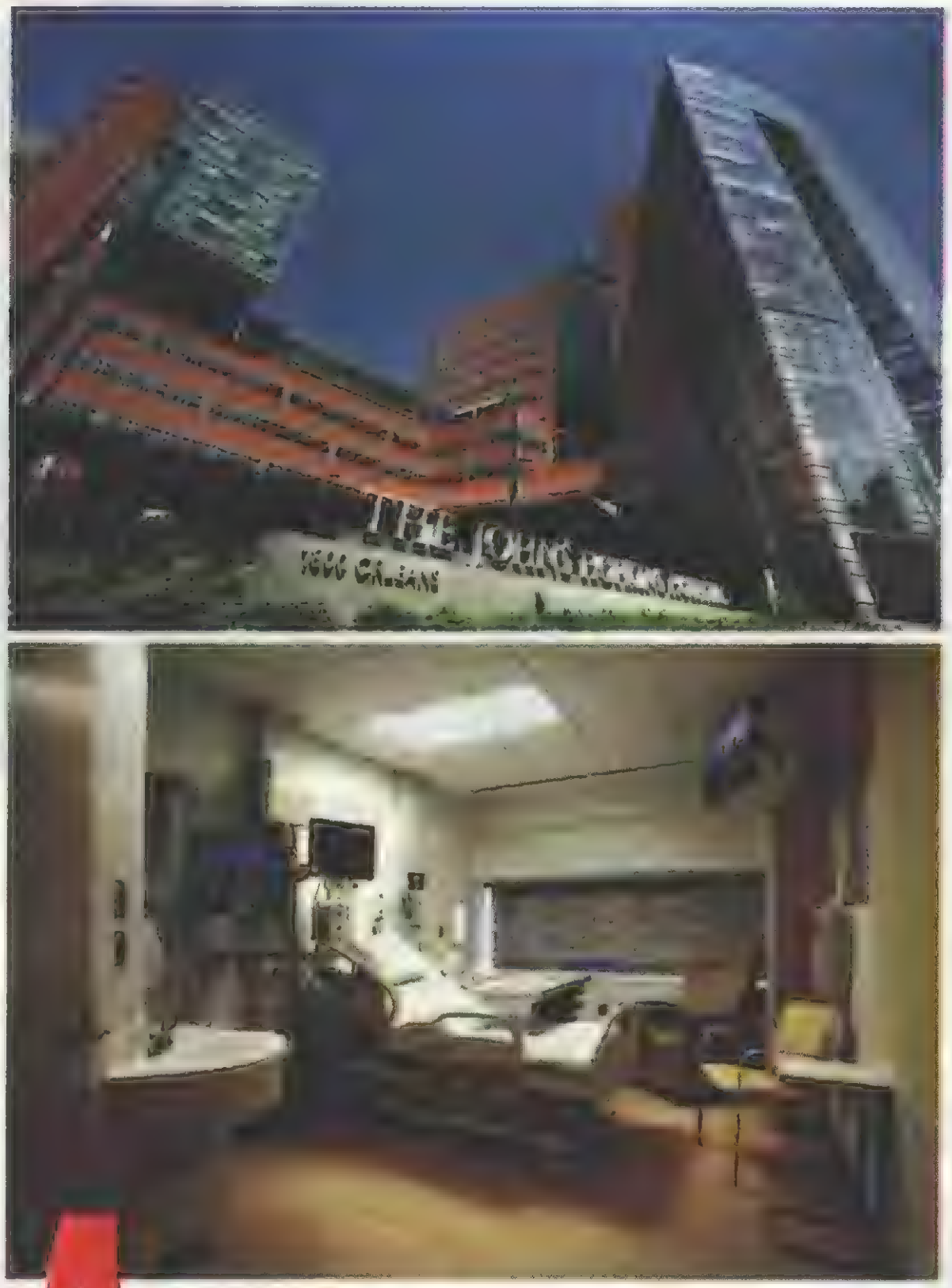

5 Spitalul General din Massachusetts

BOSTON

Spitalul General Massachusetts din Boston, cu o suprafață de 1 milion de metri pătrați, are peste 2.400 de medici care supraveghează 51.000 de pacienți internați și efectuează anual peste 1,5 milioane de vizite în ambulatoriu și la urgențe. Al treilea cel mai vechi spital din țară, MGH gestionează cel mai mare program de cercetare spitalicească din SUA, cu 9.500 de cercetători și operațiuni anuale de cercetare care depășesc 1 miliard de dolari. În 2023, MGH, în colaborare cu MIT, a dezvoltat „Sybil", un instrument de inteligență artificială conceput pentru a prezice riscul de cancer pulmonar, folosind date de la tomografii computerizate cu doză mică. Cercetătorii studiază, de asemenea, modul în care se poate utiliza inteligența artificială pentru a prezice degenerarea anumitor celule, ceea ce poate contribui la dezvoltarea unor diagnostice neinvazive. ▸**massgeneral.org**

4 Spitalul Johns Hopkins

BALTIMORE

Este divizia didactică a companiei integrate de sănătate de 10 miliarde de dolari a Johns Hopkins Medicine. Spitalul Johns Hopkins este lider în cercetarea medicală în toate domeniile, inclusiv neurochirurgie, chirurgie cardiacă și psihiatrie infantilă. Noile cercetări de acolo se concentrează pe markerii din sânge care ar putea fi capabili să identifice tulburările psihiatrice și neurologice, cum ar fi depresia postpartum și declinul cerebral asociat cu boala. De asemenea, ei investighează utilizarea inteligenței artificiale pentru examinările oftalmologice online pentru a reduce riscul de boli oculare legate de diabet la copii. În parteneriat cu programele de inginerie și fizică ale universității, departamentul de radiologie a co-creat Laboratorul de inteligență artificială în radiologie (RAIL), care a câștigat premii încă din 2018. RAIL este utilizat pentru a îmbunătăți examinările medicale, cum ar fi mamografiile, cu ajutorul tehnologiilor de inteligență artificială (AI). ▸**hopkinsmedicine.org**

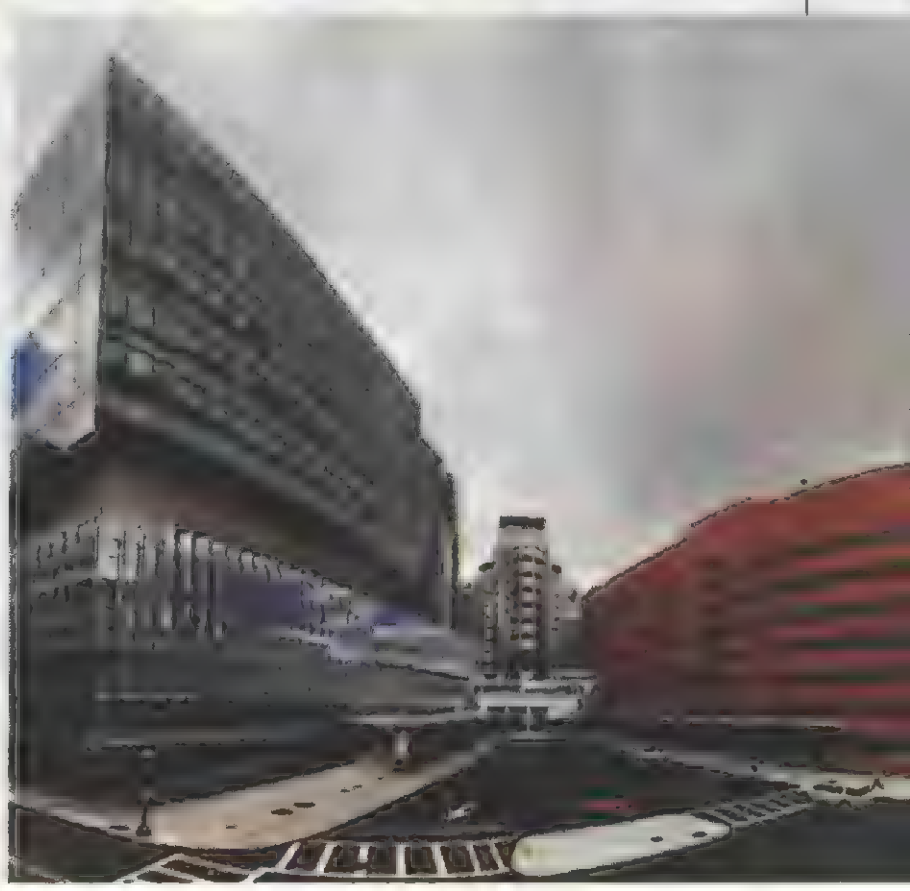

= Pragul minim de PROM-uri depășit = Nivel avansat de PROM-uri = Toate celelalte spitale participante la sondajul PROM-urilor

FOTO: COUNTER CLOCKWISE FROM TOP LEFT: JOHNS HOPKINS MEDICINE [2]; MASSACHUSETTS GENERAL HOSPITAL; CHARITÉ/ARTUR KRUTSCH

6

Charité – Medicină universitară Berlin

BERLIN

Cu o vechime de peste trei secole, Charité-Medicină universitară Berlin deservește anual peste 860.000 de pacienți în cadrul serviciilor ambulatorii și spitalicești din capitala Germaniei. Are 5.200 de cercetători și medici în aproape 100 de departamente, inclusiv Laboratorul pentru inteligență artificială în medicină, care participă adesea la proiecte finanțate de UE, cum ar fi Facilitatea de testare și experimentare pentru inteligență artificială și robotică în domeniul sănătății, în valoare de 64 de milioane de dolari. În parteneriat cu 51 de parteneri academici și privați din nouă țări europene, printre obiectivele TEF se numără reducerea la minimum a inechităților în materie de furnizare a serviciilor de sănătate. Spitalul este, de asemenea, renumit pentru cercetările sale privind COVID-19, inclusiv pentru cele aproape 2.000 de publicații științifice privind virusul și pentru deschiderea unui program de tratament de lungă durată pentru COVID-19. ▸ **charite.de**

7 Spitalul Universitar Karolinska

STOCKHOLM

Spitalul Universitar Karolinska, cunoscută ca fiind cea mai importantă instituție medicală din Suedia, a deservit anul trecut peste 334.000 de pacienți și a efectuat aproape 57.000 de operații și proceduri. Adaptând tehnologiile pentru a optimiza îngrijirea pacienților și pentru a răspunde la populația îmbătrânită din Stockholm, spitalul își extinde serviciile de îngrijire virtuală în afara spitalului, inclusiv monitorizarea la distanță pentru a îmbunătăți experiența pacienților cu boli cronice. În calitate de spital universitar al Karolinska Institutet, este renumit pentru îngrijirea sa de înaltă specializare și pentru accentul puternic pus pe cercetare, cu aproape 2.500 de cercetători afiliați. Printre alte utilizări ale inteligenței artificiale în medicină, oamenii de știință de la Karolinska Institutet analizează modul în care această tehnologie poate ajuta la interpretarea datelor privind țesuturile tumorale canceroase. ▸ **karolinska.se**

8 AP-HP - Spitalul Universitar Pitié Salpêtrière

PARIS

Spitalul universitar Pitié Salpêtrière al faimoasei universități Sorbona din Franța face parte din Asistență publică – Spitalele din Paris, cel mai mare grup spitalicesc din Europa. Amplasate în inima capitalei Franței, cele 90 de clădiri ale spitalului se întind pe 85 de hectare și găzduiesc 11 departamente reprezentând 77 de specialități medicale și chirurgicale cu 10 centre distincte. Îmbrățișând progresele tehnologice, spitalul a încorporat inteligența artificială în diverse departamente medicale, studii clinice și proiecte de cercetare. Într-un studiu publicat recent, departamentul de urologie a colaborat cu cercetători din întreaga țară pentru a utiliza inteligența artificială în vederea îmbunătățirii tehnicilor de citologie și cistoscopie, avansând astfel detectarea cancerului de vezică urinară. ▸ **pitiesalpetriere.aphp.fr**

FOTO ÎN SENS INVERS ACELOR DE CEASORNIC DIN STÂNGA SUS: NNEKA MAGNUSSON AMU, FIROUZ NADJI/PARIS MATCH/GETTY, MANUEL LITRAN/PARIS MATCH/GETTY; CENTRUL MEDICAL SHEBA; DANIEL WINKLER/SPITALUL UNIVERSITAR ZURICH

9 Centrul Medical Sheba

RAMAT GAN, ISRAEL

Un obișnuit al top 10, care revine anul acesta după o pauză de un an, Centrul Medical Sheba a fost fondat ca fiind primul spital militar din Israel. În prezent, este cel mai mare spital civil din țară și deservește peste 1 milion de pacienți anual. Complexul cuprinde 159 de departamente și clinici medicale, 33 de laboratoare și patru spitale specializate - de îngrijire acută, de reabilitare, pentru femei și pentru copii. Centrul pentru inovare digitală ARC (Accelerate, Redesign, Collaborate) al spitalului a fost dezvoltat „Aidoc", și a început să fie utilizat în 2018. Instrumentul de inteligență artificială care sprijină sistemele de asistență medicală este acum utilizat în peste 1.000 de spitale din întreaga lume. Printre numeroasele sale funcții, Aidoc analizează în mod eficient imaginile medicale pentru a contribui la furnizarea de diagnostice și monitorizări precise. În urma atacului din 7 octombrie comis de Hamas, funcționalitatea sa a ajutat la identificarea rapidă a problemelor emergente printre victimele în masă care au intrat în spital și la salvarea de vieți. ▸ **shebaonline.org**

10 Spitalul Universitar Zürich

ZÜRICH

Datând din 1204, Spitalul Universitar Zürich a evoluat într-un lider al medicinei elvețiene pentru a fi în prima linie a progresului științific. Cu 1.500 de medici care lucrează în 43 de departamente și institute, spitalul tratează anual 42.000 de pacienți internați și 500.000 de pacienți în ambulatoriu. Folosind o procedură inovatoare de microchirurgie robotică, medicii de la spital au reușit anul trecut să dreneze o congestie limfatică greu de tratat, într-o procedură care ar putea avea aplicații și pentru alți pacienți. În cadrul altor inovații, centrul de oncologie folosește inteligența artificială pentru a analiza imagistica oncologică, identificând caracteristici care pot fi imperceptibile pentru ochiul uman, pentru o detectare mai rapidă și un tratament îmbunătățit. ▸ **usz.ch**

STATISTA R ▸ este lider mondial în crearea de clasamente de companii, mărci și produse și liste de top, bazate pe cercetări de piață cuprinzătoare și analize de date: Statista R recunoaște cele mai bune. Cu o echipă de peste 100 de analiști experți și în cooperare cu peste 40 de mărci media de mare profil de pe toate continentele, Statista R creează transparență pentru consumatori și factorii de decizie de afaceri și ajută companiile să construiască încredere și recunoaștere într-o multitudine de industrii și categorii de produse. Vizitați r.statista.com pentru mai multe informații despre Statista R și clasamentele noastre. Statista R este o divizie a Statista. Principalul portal de date și business intelligence oferă o colecție extinsă de statistici, rapoarte și informații despre peste 80.000 de subiecte din 22.500 de surse din 170 de industrii. Aflați mai multe la statista.com.

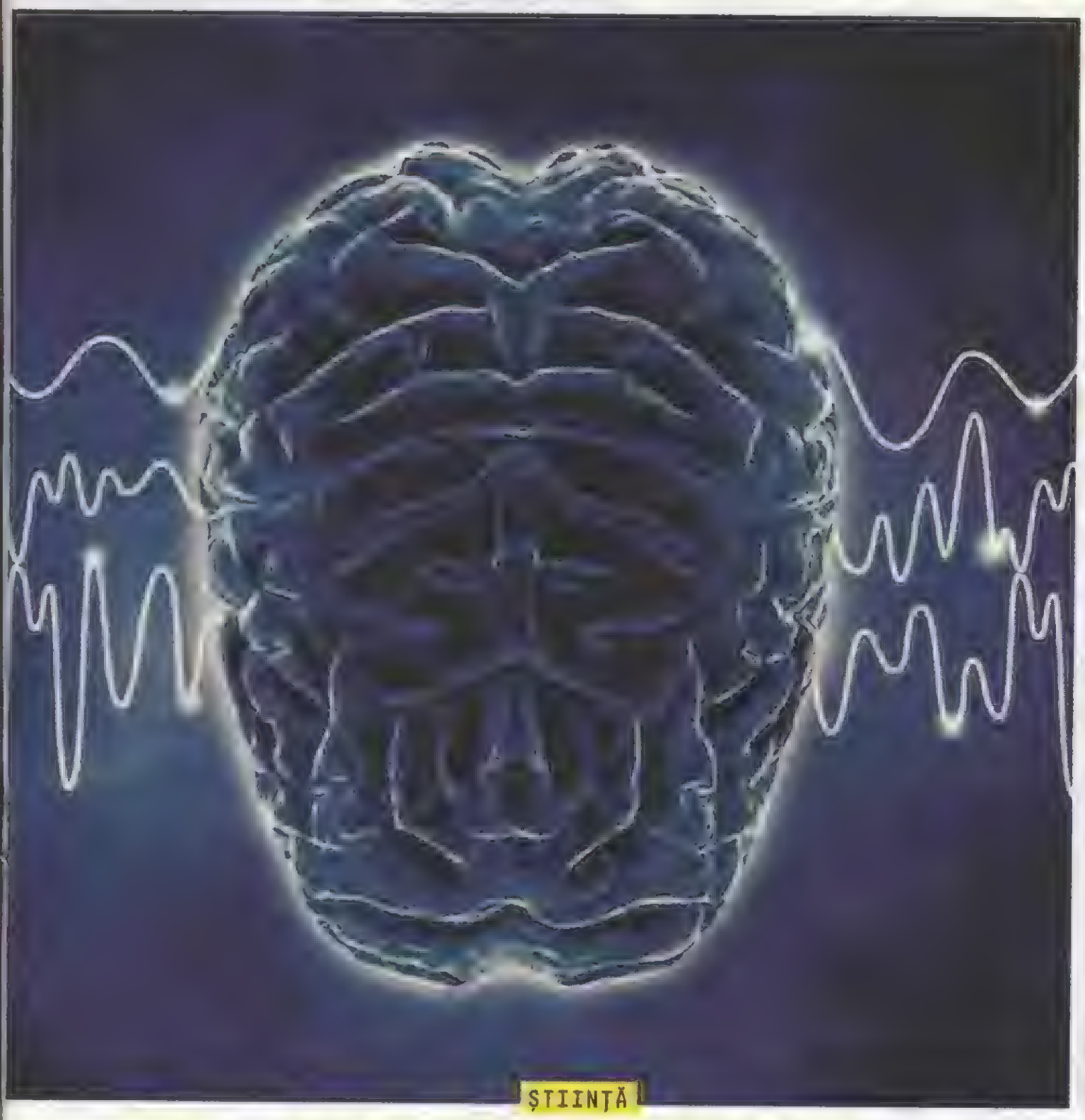

ȘTIINȚĂ

Să călătorești pe „valul morții” înapoi spre conștiință

Sfârșitul vieții nu este neapărat o închidere bruscă și definitivă a creierului, ci o serie de schimbări care, în unele cazuri, pot fi chiar inversate

de **ARISTOS GEORGIOU**

MOARTEA, DIN PUNCT DE VEDERE clinic și juridic, este în general considerată o stare bine definită, caracterizată prin încetarea completă și ireversibilă a activităților și funcțiilor cerebrale. Momentul morții, conform acestui punct de vedere, este reprezentat de un eveniment discret în care toate procesele cerebrale încetează brusc.

Însă, din punct de vedere neurologic, moartea este un concept dificil de definit. Un număr tot mai mare de dovezi demonstrează că moartea cerebrală, care apare la sfârșitul stării de conștiență, nu este marcată de o comutare bruscă care pune capăt vieții, ci implică un proces care poate dura câteva minute. De asemenea, este însoțită de un set complex de modificări ale activității cerebrale care, în unele cazuri, este reversibil.

Acum, un studiu efectuat pe șobolani și publicat în revista *Neurobiology of Disease* a aruncat o nouă lumină asupra procesului morții. Autorii consideră că cercetarea ar putea ajuta oamenii de știință să înțeleagă ce grupuri de neuroni, sau celule nervoase, din creier sunt cele mai vulnerabile în cazul unui stop cardio-respirator. Acest lucru ar putea reduce riscul de complicații neurologice în aceste cazuri, spun ei.

Cercetări anterioare au arătat că, după o perioadă lungă de lipsă de oxigen, cunoscută sub numele de anoxie, activitatea din creier suferă o serie de modificări succesive.

Atunci când creierul nu mai primește oxigen, rezervele sale de ATP - o moleculă esențială care servește ca sursă primară de energie pentru toate activitățile celulare - se epuizează rapid. Acest lucru provoacă perturbări în neuronii creierului și o eliberare masivă a unui compus cunoscut sub numele de glutamat - un neurotransmițător esențial care trimite semnale în creier și în toți nervii din organism.

„Circuitele neuronale par să se închidă la început... apoi observăm o creș-

FOTO DIN STÂNGA: GETTY; PIJITRA PHOMKHAM/GETTY

„Circuitele neuronale par să se închidă la început... apoi vedem o creștere a activității cerebrale“.

tere a activității cerebrale - în special o apreciere a undelor gamma și beta“, a declarat într-un comunicat de presă Séverine Mahon, cercetător în neuroștiințe, care lucrează la Paris Brain Institute (PBI) și unul dintre autorii studiului.

„Aceste unde sunt de obicei asociate cu o experiență conștientă. În acest context, ele ar putea fi implicate în experiențele apropiate de moarte raportate de persoanele care au supraviețuit unui stop cardiorespirator“, a spus Mahon.

După aceasta, activitatea neuronilor scade treptat până când se ajunge la o stare de liniște electrică perfectă în creier. Această stare corespunde unor linii plate pe o electroencefalogramă (EEG) - un test care măsoară activitatea electrică din creier cu ajutorul unor electrozi mici fixați pe scalp.

Dar această liniște este rapid întreruptă de un val de moarte care apare pe EEG-ul plat, care reflectă un fenomen brusc pe care oamenii de știință îl numesc „depolarizare anoxică“. Această ocurență pare să inițieze moartea celulelor într-o regiune a creierului cunoscută sub numele de cortex.

„Acest eveniment critic, numit depolarizare anoxică, induce moartea neuronală în tot cortexul. Asemenea unui cântec de lebădă, este adevăratul marker de tranziție spre încetarea oricărei activități cerebrale“, a declarat în comunicat Antoine Carton-Leclercq, unul dintre autorii studiului, care face parte și din PBI.

Valul lent al morții - caracterizat prin fluxuri electrice masive în interiorul creierului - se răspândește în tot cortexul până la stingerea definitivă a conștiinței.

„Recuperarea după un astfel de cataclism necesită atât de multă energie încât neuronii se sting adesea în minutele și orele care urmează valului de moarte. Acesta este motivul pentru care, înainte de lucrarea noastră, se credea că valul morții este ireversibil“, au declarat pentru *Newsweek* Mahon și Stéphane Charpier, un alt autor al studiului care lucrează la Universitatea Sorbona din Paris.

Dar valul morții nu marchează întotdeauna pierderea definitivă a funcțiilor cerebrale. Dacă creierul este reoxigenat rapid, efectele depolarizării anoxice pot fi inversate. Acest proces, descoperit anterior de echipă, în 2020, este marcat de un „val de resuscitare“, care anunță o recuperare lentă a funcțiilor cerebrale.

Până acum, cercetătorii nu știau unde a fost inițiat valul de resuscitare în cortex sau dacă acesta s-a răspândit uniform în toate straturile acestei regiuni, care constituie exteriorul suprafeței creierului.

Dar cel mai recent studiu care a măsurat activitatea cerebrală la șobolani înainte, în timpul și după depolarizarea anoxică indusă prin stop respirator, a reușit să identifice grupuri specifice de neuroni dintr-un strat al unei părți a cortexului - numit neocortex - unde a apărut valul.

De asemenea, au descoperit că unda se răspândea în două direcții - în sus și în jos - din această locație cu o viteză de câțiva milimetri pe minut.

„Am observat aceeași dinamică în diferite condiții experimentale și credem că ar putea exista și la oameni“, a declarat Mahon.

Aceste constatări sugerează că straturile mai profunde ale cortexului, unde este inițiat valul de moarte, sunt cele mai vulnerabile la lipsa de oxigen. Potrivit cercetătorilor, rezultatele ar putea, de asemenea, să ofere o cale pentru dezvoltarea de noi terapii.

„Acest nou studiu crește capacitatea noastră de înțelegere a mecanismelor neuronale care stau la baza schimbărilor în activitatea cerebrală pe măsură ce se apropie moartea“, a declarat Charpier în comunicatul de presă.

„Acum trebuie să stabilim condițiile exacte în care aceste funcții pot fi restabilite și să dezvoltăm medicamente neuroprotectoare pentru a sprijini resuscitarea în caz de insuficiență cardiacă și pulmonară“.

RESPIRAȚIA UNEI VIEȚI NOI Reoxigenarea rapidă a creierului unui pacient după ce EEG-ul acestuia se oprește poate inversa efectele „valului morții“ și chiar anunța recuperarea funcțiilor cerebrale.

➤ **Aristos Georgiou** *este reporter de știință și sănătate la* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @AristosGeorgio1*

AUTO

Mașinile hybrid, plug-in hybrid și mild-hybrid, în mare vogă după 125 de ani

Mașinile hybrid, plug-in hybrid și mild-hybrid au ajuns în mare vogă abia după circa 125 de ani. August 2021 a fost, de exemplu, prima lună din istoria automobilului în care cota de piață a mașinilor electrificate a depășit-o pe cea a celor cu motoare diesel în Europa. Iar în 2023, din cele 12.847.481 de mașini noi înmatriculate pe „bătrânul continent" (UE+UK+EFTA), peste 30% au fost electrificate, 35,7% pe benzină și 11,9% diesel. Restul de 15,7% au fost 100% electrice și 2,5% pe GPL sau alți carburanți. – *Răzvan Scăești*eanu

DEȘI CÂND SPUI MAȘINĂ HYBRID mai toată lumea se gândește la Toyota, primul automobil hybrid a fost făcut de Porsche acum aproape 125 de ani. Mai precis, Lohner-Porsche Semper Vivus a fost prezentat public în 1900. Începând din 1997, Toyota doar a democratizat și popularizat conceptul de sistem de propulsie hybrid. Apoi, din 1999, i s-a alăturat Honda. Iar, în ultimii ani, mai toți producătorii auto, inclusiv Dacia (Jogger din 2023 și Duster din 2024), l-au declinat într-una dintre cele trei forme principale ale sale (hybrid, plug-in hybrid și mild-hybrid), pentru a propune alternative viabile la dieselul care a căzut în dizgrație și mașini mai accesibile decât cele 100% electrice.

Așadar, viitorul mobilității o fi electric, dar până ce mașinile 100% electrice vor ajunge la o autonomie reală de 400-500 de kilometri la viteze de autostradă, să se încarce în câteva minute pentru a putea continua drumul și la prețuri mai digerabile, greul tranziției cade pe umerii mașinilor electrificate, pe automobilele al căror sistem de propulsie combină un motor clasic, pe benzină sau motorină, cu un sistem electric, pentru diminuarea emisiilor poluante și, implicit, a consumului. Generic, aceste sisteme sunt cunoscute drept „hybrid". Dar, în funcție de tehnologie și performanțe, ele se împart în „full-hybrid", „mild-hybrid" și „plug-in hybrid".

Full-hybrid

În ordinea numerelor de pe tricouri, „full-hybrid" sau, simplu, „hybrid" este primul sistem alternativ de propulsie marketat la scară largă. Tehnologia de bază are deja aproape 30 de ani. În 1995, când alții nici nu-și puneau problema electrificării, Toyota a prezentat la Salonul Auto de la Tokyo primul concept hybrid. Iar, în 1997, a fost lansată pe piață prima generație Toyota Prius, un fastback compact, cu o lungime de 4,27 metri, motor pe benzină de 1.5 litri / 58 CP și motor-generator electric de 40 CP. Apoi, în 1999, a apărut și concurența, Honda Insight.

Pe înțelesul tuturor, o mașină full-hybrid folosește pentru propulsie două motoare, unul termic, în general pe benzină, dar există și pe motorină, și unul electric, și o baterie de capacitate mică, care este încărcată de motorul termic și prin recuperarea energiei la frânare.

Există două tipuri de sisteme hybrid, în serie și în paralel. În cazul hybrid-ului în serie, motorul termic are în principal funcție de generator (de exemplu, primul hybrid din istorie, Semper Vivus, făcut de Porsche, sau Honda CR-V e:HEV). Iar în cazul hybrid-ului paralel, motorul principal, cel care antrenează permanent roțile, este cel termic (de exemplu: Toyota Prius).

Important, o mașină full-hybrid poate rula și 100% electric măcar câteva sute de metri sau chiar kilometri (în cazul celor de ultimă generație), în anumite condiții.

Ca idee, un autoturism full-hybrid poate consuma mai puțin decât un diesel echivalent în trafic urban (ex.: în oraș, Toyota Prius se descurcă cu circa 6 l/100 km, iar Honda Jazz e:HEV, cu circa 5 l/100 km), dar este mai gurmand la drum întins (ex. Prius în jur de 8 l/100 km, Jazz e:HEV în jur de 7 l/100 km).

➤**Avantaje full-hybrid:** consum urban redus; parcurgerea de distanțe scurte în mod 100% electric, cu zero emisii (ex. parcări subterane); emisii reduse de noxe; spațiu interior nealterat de baterie.

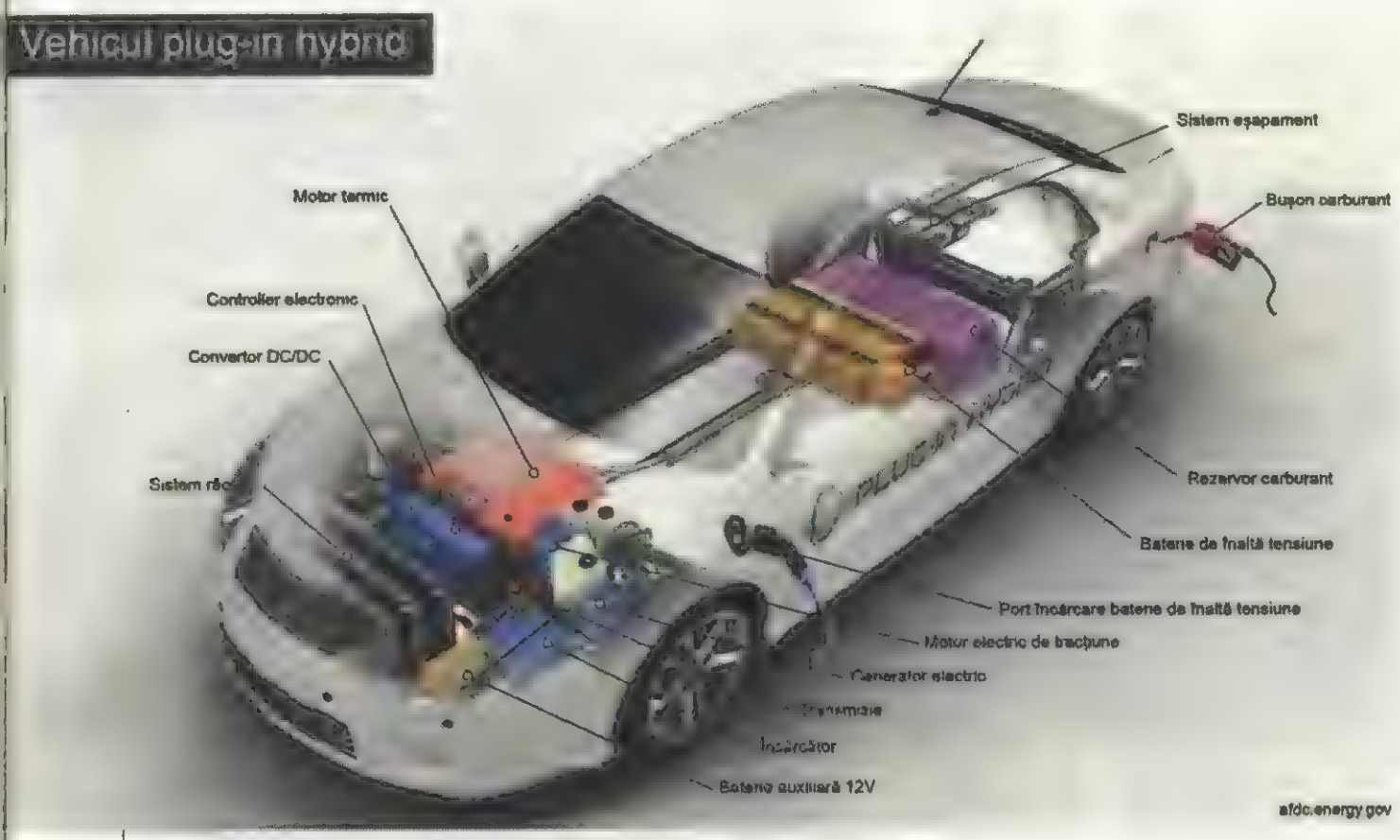

➤ **Dezavantaje full-hybrid:** dinamică slabă (mai ales în depăşiri), consum extraurban mult mai mare decât cel urban, autonomie electrică redusă.

Plug-in hybrid

Sistemul plug-in hybrid este, în mare, asemănător cu cel al maşinilor full-hybrid, doar că dispune de un motor electric mult mai puternic, capabil să susţină independent deplasarea normală a maşinii cu zero emisii până la anumite viteze, şi de o baterie de înaltă tensiune cu o capacitate mai mare şi posibilitatea de încărcare la priză.

Un plug-in hybrid de ultimă generaţie poate să nu folosească deloc motorul termic în deplasările urbane cotidiene, comportându-se ca o maşină 100% electrică. În funcţie de model şi, bineînţeles, de stilul de condus, autonomia reală fără emisii poate varia între 30 şi 80 de kilometri. Iar unele modele pot rula 100% electric şi cu viteze de peste 100 km/h.

Faţă de full-hybrid, maşinile plug-in hybrid pot fi şi sportive, performante, ca omoloagele lor termice. BMW 750e xDrive poate fi un exemplu, datorită sistemului plug-in hybrid ingenios, care utilizează o transmisie automată Steptronic, cu opt trepte, şi nu o cutie cu variaţie continuă. Având motorul electric integrat în cutia de viteze, sistemul exploatează din plin cele opt trepte, alternarea surselor de energie şi interacţiunea dintre motorul termic şi cel electric fiind aproape imperceptibile la orice viteză.

Consumul urban poate fi zero, dacă bateria de 18,7 kwh e încărcată, nu se apasă acceleraţia la fund şi nu se parcurg distanţe mai lungi de 60-70 de kilometri, iar la drum maşina consumă aproximativ 7,5-8,0 l/100 km în regim normal, deşi are până la 490 de cai sub capotă.

➤ **Avantaje plug-in hybrid:** zero consum şi emisii în trafic urban în limita a 30-80 de kilometri, în funcţie de model alternativă reală la diesel; dinamică foarte bună, similară cu cea a modelelor clasice echivalente; independenţă faţă de staţiile de încărcare (când bateria se descarcă, motorul termic joacă şi rol de generator, sistemul comportându-se ca unul full-hybrid).

➤ **Dezavantaje plug-in hybrid:** portbagaj sensibil redus din cauza bateriei sistemului plug-in hybrid; încărcare a bateriei la putere mică, ceea ce creează disconfort la staţiile publice; greutate mai mare decât la o maşină termică echivalentă.

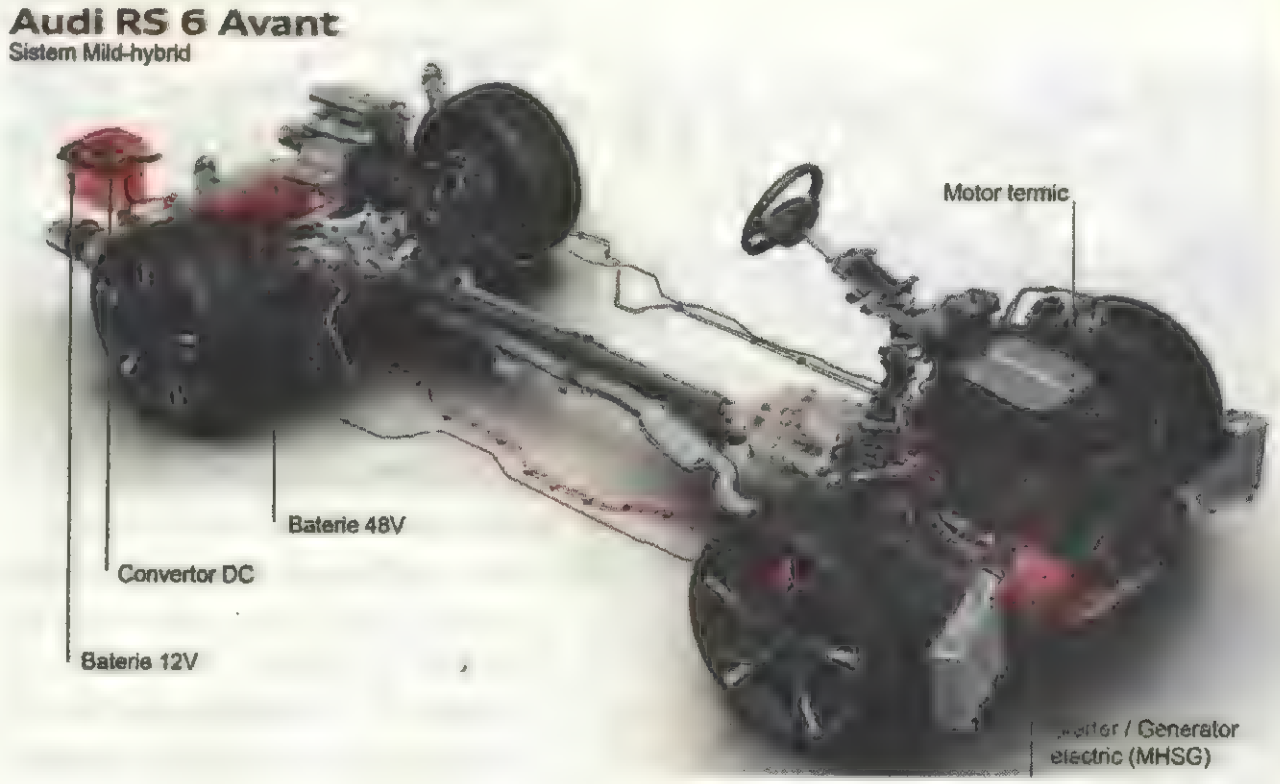

Mild-hybrid

Sistemul mild-hybrid este cea mai simplă și mai ieftină soluție de electrificare. Mai există „micro-hybrid"-ul, dar acest sistem nu are nicio legătură cu noțiunea de hybrid, necontribuind cu nimic la punerea în mișcare a vehiculului. Practic, este sistemul „Start/Stop", care dispune de o baterie mai performantă ce poate menține pentru un timp limitat anumite funcții ale mașinii cât timp motorul termic este oprit la semafor, de exemplu.

Automobilele care sunt comercializate sub numele de mild-hybrid dispun de un sistem starter – generator integrat, care înlocuiește demarorul și alternatorul asistând motorul pe benzină sau motorină în anumite situații, cum ar fi la pornire și la plecarea de pe loc.

La viteze mici, în cazul rulării libere (coasting) sau atunci când se stă pe loc, sistemul poate opri motorul cu combustie internă, iar generatorul de pornire îl repornește imperceptibil, în câteva milisecunde, atunci când este necesar. Bateria suplimentară de 48V este reîncărcată automat la frânare ori în timpul deplasării în pantă. Folosind energia electrică recuperată, starterul – generator integrat poate conlucra cu motorul termic, furnizându-i un plus de cuplu pentru o accelerare în forță. Cele mai avansate sisteme mild-hybrid folosesc și informații de la sistemul de navigație, putând anticipa, de exemplu, apropierea de o intersecție și opri motorul termic din timp, dacă nu este atinsă accelerația.

➤**Avantaje mild-hybrid:** preț mic în comparație cu full-hybrid și plug-in hybrid; consum și emisii de noxe reduse față de modelele echivalente neelectrificate; recuperează o parte din energia pierdută la frânare.

➤**Dezavantaje mild-hybrid:** nu oferă autonomie 100% electrică; mult mai puțin eficiente în comparație cu full-hybrid și plug-in hybrid; reducere limitată a emisiilor poluante.

Povestea primei mașini hybrid, „Semper Vivus": Prezentată de Porsche în 1900, avea motor electric înglobat în butucul roții

Electrificarea pare o temă a secolului XXI, dar prima mașină hybrid a fost prezentată de Ferdinand Porsche în 1900, cu 110 ani, de exemplu, înaintea lansării lui Cayenne S Hybrid în 2010, primul model Porsche electrificat din „era noastră".

Ferdinand Porsche a fost fascinat de electricitate încă din copilărie. În 1893, când avea 18 ani, de pildă, Ferdinand a dat dovadă de un simț tehnic și inginăresc care avea să-i caracterizeze cariera, instalând un sistem de iluminat în casa părinților săi. Apoi, doar câțiva ani mai târziu, în timp ce lucra pentru compania Vereinigte Elektrizitäts-AG Béla Egger din Viena, tânărul Ferdinand a început să proiecteze vehicule cu propulsie electrică.

Primul automobil proiectat vreodată de Porsche a fost electric. L-a botezat simplu, „P1". Dezvăluit publicului în 1898, Egger-Lohner C.2 Phaeton era propulsat de un motor electric octogonal care producea până la 5 cai putere, putea atinge o viteză maximă de 35 km/h și avea o autonomie de aproximativ 80 km.

Doi ani mai târziu, în 1900, lucrând acum cu firma k.u.k. Hofwagenfabrik Ludwig Lohner & Co. din Viena, Ferdinand Porsche a proiectat „Semper Vivus" (mereu în mișcare, în traducere), prima mașină hybrid din lume.

Spre deosebire de Egger-Lohner C.2 Phaeton, Semper Vivus, care în 1901 a fost lansat în producție sub numele de Lohner-Porsche „Mixte", avea două motoare cu combustie, cu rol de generator electric, care alimentau două motoare electrice dispuse în butucii roților motrice și un pachet de baterii cu 44 de celule. Adică, Porsche a făcut primul sistem de propulsie hybrid în serie.

Cele două motoare DeDion Bouton, termice, pe benzină, erau așezate în partea centrală a mașinii, răcite cu apă și dez-

voltau 3,5 cai putere fiecare. Cele două motoare electrice dispuse în butucii roților, care asigurau practic propulsia, dezvoltau 2,5 cai putere fiecare și lucrau la o tensiune de 90V. Surplusul de energie produs de generatoarele pe benzină era stocat în baterii. Prototipul Semper Vivus cântărea circa 1,2 tone și putea rula și 100% electric.

În 1901, Porsche a dezvoltat un model hybrid pregătit pentru producția de serie, sub denumirea Lohner-Porsche Mixte. Acesta utiliza un motor termic puternic, cu 4 cilindri, de 5,5 litri și 25 de cai, produs de Daimler Engine, ca generator electric. Motorul era conectat printr-un arbore de transmisie la un generator electric situat sub scaun, iar controlul era asigurat de un controler primar aflat lângă volan.

Aproape 30 de ani mai târziu, Ferdinand a fondat firma Porsche, dar primul Porsche electrificat de serie a apărut abia în 2010 (Porsche Cayenne S Hybrid), iar primul Porsche 100% electric de serie, Taycan, abia în 2019. Porsche a recreat prima mașină hybrid și a prezentat-o la Salonul Auto de la New York din 2011.

Primul hybrid pentru mase, Toyota Prius, în 1997

Toyota este, fără doar și poate, „tata" și „mama" mașinilor eco. În 1997, când alții nici nu-și puneau problema reducerii consumului și a emisiilor poluante, limuzinele de top se afișau cu V12-uri fără pudoare, iar la Dacia încă ieșea pe bandă 1310 – „Zâmbetul lui Iliescu", Toyota a avut curajul să facă, probabil, unul dintre cei mai importanți pași din istoria recentă a automobilului.

Acum, după 27 de ani, vorbesc hybrid și Audi, și BMW, și Mercedes, și Honda, și Citroën, și Hyundai, și Dacia, mai toți constructorii.

Mai mult, cum a cam început să fie clar că mașinile electrice nu pot fi singura soluție în lupta cu emisiile, vânzările acestora începând să scadă, după euforia de început, din cauza mai multor factori, precum prețul și dezvoltarea deficitată a infrastructurii de încărcare, mulți producători auto care nu luaseră prea în serios hybrid-ele au început să-l reconsidere, având în vedere trendul crescător al vânzărilor acestora, dându-i indirect dreptate șefului Toyota, Akio Toyoda, care, la Salonul Auto de la Tokyo 2023, a declarat că „oamenii încep să deschidă ochii, să vadă lucrurile așa cum sunt".

Toyota a prezentat primul concept hybrid în 1995, la Salonul Auto de la Tokyo. Doi ani mai târziu, primul Prius (NHW10) a ajuns pe piața din Japonia – un sedan compact, cu o lungime de 4,27 metri, motor pe benzină de 1.5 litri / 58 CP și motor-generator electric de 40 CP.

Modelul de export, NHW11, care a ajuns oficial în SUA și restul lumii, între 2001 și 2003, avea un 1.5 litri cu ciclu Atkinson de 70 CP, un motor electric AC cu magnet permanent de 44 CP și o baterie Ni-MH de 274 Volți. Lungimea a crescut la 4.30 metri.

Accidentul de la Centrala Nucleară Cernobîl

26 APRILIE 1986. REACTORUL NUMĂRUL 4 AL CENTRALEI DE LA CERNOBÎL a explodat, cauzând cea mai gravă catastrofă nucleară civilă din istorie. În prezent, reactorul este acoperit cu un sarcofag dublu, unul construit de sovietici şi deja avariat, altul, mai modern, inaugurat în 2019.

În mai puţin de două zile, norul care purta particule radioactive, de 200 de ori mai puternice decât bombele atomice de la Hiroshima şi Nagasaki, a cuprins tot nordul Europei.

Abia la 36 de ore de la dezastru au început evacuările în Pripiat, o localitate cu 50.000 de locuitori situată la un kilometru şi jumătate de centrală.

Totodată, suprafeţe mari din Ucraina, Belarus şi Rusia au fost puternic contaminate, fiind evacuaţi peste 300.000 de oameni. „Zona morţii" de la Cernobîl - un teritoriu otrăvit de radiaţii - se întinde pe 2.600 de km pătraţi. Cunoscut oficial drept „zona de excludere", acesta este perimetrul care a fost evacuat de armata sovietică după ziua de 26 aprilie 1986.

Raportul Forului Cernobîl din anul 2005, condus de Agenţia Internaţională pentru Energie Atomică (AIEA) şi Organizaţia Mondială a Sănătăţii (OMS), a atribuit 56 de decese directe (47 de lucrători şi 9 copii cu cancer tiroidian) şi a estimat că mai mult de 9.000 de persoane dintre cele aproximativ 6,6 de milioane foarte expuse pot muri din cauza unei forme de cancer.

15 aprilie – 23 mai

Abraham Lincoln a fost ucis

15 aprilie 1865. Preşedintele american Abraham Lincoln a fost asasinat, chiar în Vinerea Mare a catolicilor, în loja teatrului Ford din Washington D.C., Statele Unite ale Americii. Evenimentul s-a produs aproape de sfârşitul Războiului Civil American, iar asasinatul a făcut parte dintr-o conspiraţie mai amplă prin care se intenţiona eliminarea celor mai importanţi trei oficiali ai guvernului Statelor Unite.

Scufundarea Titanicului

15 aprilie 1912. Cea mai mare navă de croazieră, la acea vreme, Titanicul s-a scufundat în Oceanul Atlantic după ce a lovit un aisberg. Nava plecase din Southampton, Anglia, cu destinaţia New York, pe 10 aprilie 1912. În acel naufragiu au murit mai mult de jumătate dintre pasageri: 1.514 persoane din 2.228, câte erau la bord. Acesta a fost unul din cele mai mari dezastre maritime pe timp de pace din istorie.

Steaua Bucureşti a cucerit Cupa Campionilor Europeni

7 mai 1986 Echipa Steaua Bucureşti a reuşit cea mai mare performanţă a fotbalului românesc: câştigarea Cupei Campionilor Europeni, învingând celebra FC Barcelona cu 2-0, chiar la ea acasă. Finala a fost câştigată graţie evoluţiei extraordinare a portarului Helmuth Duckadam, care a apărat patru lovituri de departajare consecutive în meciul de pe stadionul „Ramon Sanchez Pizjuan" şi a intrat, astfel, în Cartea Recordurilor.

FOTO: WIKIPEDIA

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤Manpres Distribution București ➤Calliope S.R.L. Ploiești ➤Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Bucureşti, B-dul Mărăşti nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL		Abonament PRINT		Abonament DIGITAL	
3 luni:	97 lei	3 luni:	58 lei	1 lună:	18 lei
6 luni:	182 lei	6 luni:	113 lei	3 luni:	49 lei
12 luni:	350 lei	12 luni:	220 lei	6 luni:	89 lei
				12 luni:	169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

RCW

ROMANIAN CREATIVE WEEK

15-26.5.2024 IAȘI

CEL MAI MARE EVENIMENT DEDICAT INDUSTRIILOR CREATIVE DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

SCANEAZĂ ȘI AFLĂ PROGRAMUL COMPLET AL EVENIMENTULUI

FEPIC

MUNICIPIUL IAȘI

CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI

MINISTERUL CULTURII

Muzeul Național al Literaturii Române Iași

UniCredit Bank

IULIUS

PEPSI

glo

Raiffeisen Bank

LANCÔME PARIS

PHILIPS

BANCA TRANSILVANIA

vodafone

STELLA ARTOIS

FREUDENBERG INNOVATING TOGETHER

centric

EPSON

QUARTZ MATRIX

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025